



DEN EUROPÆISKE UNION

EUROPA-PARLAMENTET

RÅDET

**Strasbourg, den 14. december 2022
(OR. en)**

**2020/0359 (COD)
LEX 2202**

**PE-CONS 32/2/22
REV 2**

**CYBER 239
TELECOM 295
CSC 290
CSCI 97
DATAPROTECT 202
JAI 946
MI 510
CODEC 991**

**EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS DIREKTIV OM FORANSTALTNINGER TIL
SIKRING AF ET HØJT FÆLLES CYBERSIKKERHEDSNIVEAU I HELE UNIONEN, OM
ÆNDRING AF FORORDNING (EU) NR. 910/2014 OG DIREKTIV (EU) 2018/1972 OG OM
OPHÆVELSE AF DIREKTIV (EU) 2016/1148 (NIS 2-DIREKTIVET)**

EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS DIREKTIV (EU) 2022/...

af 14. december 2022

**om foranstaltninger til sikring af et højt fælles cybersikkerhedsniveau i hele Unionen,
om ændring af forordning (EU) nr. 910/2014 og direktiv (EU) 2018/1972
og om ophævelse af direktiv (EU) 2016/1148 (NIS 2-direktivet)**

(EØS-relevant tekst)

EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION HAR —

under henvisning til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, særlig artikel 114,

under henvisning til forslag fra Europa-Kommissionen,

efter fremsendelse af udkast til lovgivningsmæssig retsakt til de nationale parlamenter,

under henvisning til udtalelse fra Den Europæiske Centralbank¹,

under henvisning til udtalelse fra Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg²,

efter høring af Regionsudvalget,

efter den almindelige lovgivningsprocedure³, og

ud fra følgende betragtninger:

¹ EUT C 233 af 16.6.2022, s. 22.

² EUT C 286 af 16.7.2021, s. 170.

³ Europa-Parlamentets holdning af 10.11.2022 (endnu ikke offentliggjort i EUT) og Rådets afgørelse af 28.11.2022.

- (1) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2016/1148¹ tog sigte på at opbygge cybersikkerhedskapaciteter i hele Unionen, afbøde trusler mod net- og informationssystemer, der anvendes til at levere væsentlige tjenester i nøglesektorer, og sikre kontinuiteten af sådanne tjenester, når de står over for hændelser, og dermed bidrage til Unionens sikkerhed og til, at dens økonomi og samfund kan fungere effektivt.
- (2) Siden ikrafttrædelsen af direktiv (EU) 2016/1148 er der gjort betydelige fremskridt med hensyn til at øge Unionens niveau af cyberrobusthed. Evalueringen af nævnte direktiv har vist, at det har fungeret som katalysator for den institutionelle og lovgivningsmæssige tilgang til cybersikkerhed i Unionen og har banet vejen for en betydelig holdningsændring. Nævnte direktiv har sikret færdiggørelsen af nationale rammer for sikkerheden i net- og informationssystemer ved at fastlægge nationale strategier for sikkerheden i net- og informationssystemer og etablere nationale kapaciteter og ved at gennemføre lovgivningsmæssige foranstaltninger, der omfatter væsentlige infrastrukturer og enheder, som hver medlemsstat har identificeret. Direktiv (EU) 2016/1148 har også bidraget til samarbejdet på EU-plan gennem oprettelsen af samarbejdsgruppen og netværket af nationale enheder, der håndterer IT-sikkerhedshændelser. Uanset disse resultater har evalueringen af direktiv (EU) 2016/1148 afsløret iboende mangler, der forhindrer det i effektivt at tackle aktuelle og nye cybersikkerhedsudfordringer.

¹ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2016/1148 af 6. juli 2016 om foranstaltninger, der skal sikre et højt fælles sikkerhedsniveau for net- og informationssystemer i hele Unionen (EUT L 194 af 19.7.2016, s. 1).

- (3) Net- og informationssystemer har udviklet sig til et centralt element i hverdagen med den hurtige digitale omstilling og forbundethed i samfundet, herunder i forbindelse med grænseoverskridende udvekslinger. Denne udvikling har ført til en udvidelse af antallet og typen af cybertrusler og skabt nye udfordringer, som kræver tilpassede, koordinerede og innovative svar i alle medlemsstater. Antallet, omfanget, den avancerede karakter, hyppigheden og virkningen af hændelser er stigende og udgør en alvorlig trussel mod net- og informationssystemernes funktion. Som følge heraf kan hændelser hindre udøvelsen af økonomiske aktiviteter i det indre marked, medføre økonomiske tab, underminere brugernes tillid og forårsage store skader på Unionens økonomi og samfund. Cybersikkerhedsberedskab og -effektivitet er derfor mere afgørende for et velfungerende indre marked end nogensinde før. Cybersikkerhed er desuden en vigtig katalysator for, at mange kritiske sektorer kan tage den digitale omstilling til sig med et positivt resultat og fuldt ud kan udnytte de økonomiske, sociale og bæredygtige fordele ved digitalisering.

- (4) Retsgrundlaget for direktiv (EU) 2016/1148 var artikel 114 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF), hvis formål er det indre markeds oprettelse og funktion ved at styrke foranstaltninger til indbyrdes tilnærmelse af de nationale regler. De cybersikkerhedskrav, der pålægges enheder, som leverer tjenester eller som udfører aktiviteter, der er økonomisk betydningsfulde, varierer betydeligt fra medlemsstat til medlemsstat med hensyn til typen af krav, detaljeringsgrad og tilsynsmetode. Disse forskelle medfører yderligere omkostninger og skaber vanskeligheder for enheder, der udbyder varer eller tjenester på tværs af grænserne. Krav, der stilles af en medlemsstat, og som er forskellige fra eller endog i konflikt med dem, der er pålagt af en anden medlemsstat, kan påvirke sådanne grænseoverskridende aktiviteter i væsentlig grad. Desuden har muligheden for en utilstrækkelig udformning eller gennemførelse af cybersikkerhedskravene i én medlemsstat sandsynligvis konsekvenser for cybersikkerhedsniveauet i andre medlemsstater, navnlig i betragtning af intensiteten af grænseoverskridende udvekslinger. Evalueringen af direktiv (EU) 2016/1148 har vist, at der er store forskelle i medlemsstaternes gennemførelse af det, herunder med hensyn til dets anvendelsesområde, hvis afgrænsning i vid udstrækning blev overladt til medlemsstaternes skøn. Direktiv (EU) 2016/1148 gav også medlemsstaterne meget vide skønsmålinger med hensyn til gennemførelsen af de sikkerheds- og hændelsesrapporteringsforpligtelser, der er fastsat deri. Disse forpligtelser blev derfor gennemført på vidt forskellige måder på nationalt plan. Der er lignende forskelle i gennemførelsen af bestemmelserne i direktiv (EU) 2016/1148 om tilsyn og håndhævelse.

- (5) Alle disse forskelle medfører en fragmentering af det indre marked og kan have en negativ indvirkning på dets funktion og navnlig påvirke den grænseoverskridende levering af tjenester og cyberrobustheden som følge af anvendelsen af forskellige foranstaltninger. Disse forskelle kan i sidste ende føre til, at visse medlemsstater har en højere sårbarhed over for cybertrusler, hvilket potentielt kan have afsmittende virkninger i hele Unionen. Dette direktiv sigter mod at fjerne sådanne store forskelle mellem medlemsstaterne, navnlig ved at fastsætte minimumsregler for, hvordan en koordineret reguleringsramme fungerer, ved at fastlægge mekanismer for effektivt samarbejde mellem de ansvarlige myndigheder i hver medlemsstat, ved at ajourføre listen over sektorer og aktiviteter, der er omfattet af cybersikkerhedsforpligtelser, og ved at tilvejebringe effektive retsmidler og håndhævelsesforanstaltninger, der er afgørende for effektiv håndhævelse af disse forpligtelser. Derfor bør direktiv (EU) 2016/1148 ophæves og erstattes af nærværende direktiv.

- (6) Med ophævelsen af direktiv (EU) 2016/1148 bør anvendelsesområdet for de enkelte sektorer udvides til at omfatte en større del af økonomien for at give en omfattende dækning af sektorer og tjenester af vital betydning for vigtige samfundsmæssige og økonomiske aktiviteter i det indre marked. Nærværende direktiv sigter navnlig mod at afhjælpe manglerne i differentieringen mellem operatører af væsentlige tjenester og udbydere af digitale tjenester, som har vist sig at være forældet, da den ikke afspejler sektorernes eller tjenesternes betydning for de samfundsmæssige og økonomiske aktiviteter i det indre marked.
- (7) I henhold til direktiv (EU) 2016/1148 havde medlemsstaterne ansvaret for at identificere de enheder, der opfyldte kriterierne for at blive betragtet som operatører af væsentlige tjenester. For at fjerne de store forskelle mellem medlemsstaterne i denne henseende og garantere retssikkerhed for så vidt angår foranstaltningerne til styring af cybersikkerhedsrisici og rapporteringsforpligtelserne for alle relevante enheder bør der fastsættes et ensartet kriterium for, hvilke enheder der er omfattet af nærværende direktivs anvendelsesområde. Dette kriterium bør bestå i anvendelsen af en regel om størrelsesloft, ifølge hvilken alle enheder, der udgør mellemstore virksomheder i henhold til artikel 2 i bilaget til Kommissionens henstilling 2003/361/EF¹, eller overskrider tærsklerne for mellemstore virksomheder fastsat i nævnte artikels stk. 1, og som opererer inden for de sektorer og leverer de typer tjenester eller udfører de aktiviteter, der er omfattet af nærværende direktiv, er omfattet af dets anvendelsesområde. Medlemsstaterne bør også sørge for, at visse små virksomheder og mikrovirksomheder, som defineret i nævnte bilags artikel 2, stk. 2 og 3, der opfylder specifikke kriterier, der tyder på en central rolle for samfundet eller økonomien eller bestemte sektorer eller typer af tjenester, omfattes af nærværende direktivs anvendelsesområde.

¹ Kommissionens henstilling 2003/361/EF af 6. maj 2003 om definitionen af mikrovirksomheder, små og mellemstore virksomheder (EUT L 124 af 20.5.2003, s. 36).

- (8) Udelukkelsen af offentlige forvaltningsenheder fra dette direktivs anvendelsesområde bør gælde for enheder, hvis aktiviteter hovedsagelig udføres inden for national sikkerhed, offentlig sikkerhed, forsvar eller retshåndhævelse, herunder forebyggelse, efterforskning, afsløring og retsforfølgning af strafbare handlinger. Offentlige forvaltningsenheder, hvis aktiviteter kun er marginalt forbundet med disse områder, bør dog ikke udelukkes fra dette direktivs anvendelsesområde. Med henblik på dette direktiv anses enheder med reguleringsbeføjelser ikke for at udføre aktiviteter inden for retshåndhævelse, og de er derfor ikke på dette grundlag udelukket fra dette direktivs anvendelsesområde. Offentlige forvaltningsenheder, der er etableret i fællesskab med et tredjeland i overensstemmelse med en international aftale, er udelukket fra dette direktivs anvendelsesområde. Dette direktiv finder ikke anvendelse på medlemsstaternes diplomatiske og konsulære missioner i tredjelande eller på deres net- og informationssystemer, for så vidt sådanne systemer befinder sig i missionens lokaler eller drives for brugere i et tredjeland.

- (9) Medlemsstaterne bør kunne træffe de nødvendige foranstaltninger for at sikre beskyttelsen af væsentlige nationale sikkerhedsinteresser, opretholde den offentlige orden og sikkerhed samt tillade forebyggelse, efterforskning, afsløring og retsforfølgning af strafbare handlinger. Med henblik herpå bør medlemsstater kunne undtage specifikke enheder, der udfører aktiviteter inden for national sikkerhed, offentlig sikkerhed, forsvar eller retshåndhævelse, herunder forebyggelse, efterforskning, afsløring og retsforfølgning af strafbare handlinger, fra visse forpligtelser, der er fastsat i dette direktiv, for så vidt angår disse aktiviteter. Hvor en enhed udelukkende leverer tjenester til en offentlig forvaltningsenhed, der er udelukket fra dette direktivs anvendelsesområde, bør medlemsstater kunne undtage denne enhed fra visse forpligtelser, der er fastsat i dette direktiv, for så vidt angår disse tjenester. Endvidere bør ingen medlemsstat være forpligtet til at meddele oplysninger, hvis videregivelse efter dens opfattelse ville stride mod dens væsentlige interesser med hensyn til national sikkerhed, offentlig sikkerhed eller forsvar. Nationale regler eller EU-regler om beskyttelse af fortrolige oplysninger, hemmeligholdelsesaftaler og uformelle hemmeligholdelsesaftaler, f.eks. Traffic Light Protocol, bør tages i betragtning i denne sammenhæng. Traffic Light Protocol skal forstås som et middel til at informere om eventuelle begrænsninger for så vidt angår den videre spredning af oplysninger. Den anvendes i næsten alle enheder, der håndterer IT-sikkerhedshændelser (CSIRT'er), og i nogle informationsanalyse- og informationsdelingscentre.

- (10) Selv om dette direktiv finder anvendelse på enheder, der beskæftiger sig med produktion af elektricitet fra kernekraftværker, kan nogle af disse aktiviteter være knyttet til den nationale sikkerhed. Hvor det er tilfældet, bør en medlemsstat kunne udøve sit ansvar for at beskytte sin nationale sikkerhed med hensyn til disse aktiviteter, herunder aktiviteter inden for den nukleare værdikæde, i overensstemmelse med traktaterne.
- (11) Nogle enheder udfører aktiviteter inden for national sikkerhed, offentlig sikkerhed, forsvar eller retshåndhævelse, herunder forebyggelse, efterforskning, afsløring og retsforfølgning af strafbare handlinger, og leverer samtidig tillidstjenester. Tillidstjenesteudbydere, der er omfattet af anvendelsesområdet for Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 910/2014¹, bør være omfattet af dette direktivs anvendelsesområde for at sikre samme niveau af sikkerhedskrav og tilsyn som det, der tidligere var fastsat i nævnte forordning, for så vidt angår tillidstjenesteudbydere. I overensstemmelse med udelukkelsen af visse specifikke tjenester fra forordning (EU) nr. 910/2014 bør dette direktiv ikke finde anvendelse på levering af tillidstjenester, der udelukkende anvendes i lukkede systemer i henhold til national ret eller aftaler mellem et defineret sæt deltagere.

¹ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 910/2014 af 23. juli 2014 om elektronisk identifikation og tillidstjenester til brug for elektroniske transaktioner på det indre marked og om ophævelse af direktiv 1999/93/EF (EUT L 257 af 28.8.2014, s. 73).

- (12) Postbefordrende virksomheder som defineret i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 97/67/EF¹, herunder udbydere af kurertjenester, bør være omfattet af nærværende direktiv, hvis de leverer mindst ét led i postbefordringskæden, navnlig indsamling, sortering, transport eller omdeling, herunder afhentning, samtidig med at der tages hensyn til omfanget af deres afhængighed af net- og informationssystemer. Transporttjenester, der ikke udføres i forbindelse med et af disse trin, bør udelukkes fra anvendelsesområdet for posttjenester.
- (13) I betragtning af intensiveringen og den stadig mere sofistikerede karakter af cybertrusler bør medlemsstaterne bestræbe sig på at sikre, at enheder, der er udelukket fra dette direktivs anvendelsesområde, opnår et højt cybersikkerhedsniveau, og på at støtte gennemførelsen af tilsvarende foranstaltninger til styring af cybersikkerhedsrisici, der afspejler disse enheders følsomme karakter.

¹ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 97/67/EF af 15. december 1997 om fælles regler for udvikling af Fællesskabets indre marked for posttjenester og forbedring af disse tjenesters kvalitet (EFT L 15 af 21.1.1998, s. 14).

- (14) EU-retten om databeskyttelse og privatlivets fred finder anvendelse på enhver behandling af personoplysninger i henhold til dette direktiv. Navnlig berører dette direktiv ikke Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2016/679¹ og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/58/EF². Nærværende direktiv bør derfor ikke berøre bl.a. de opgaver og beføjelser, der påhviler de myndigheder, der har kompetence til at overvåge overholdelsen af gældende EU-ret om databeskyttelse og om privatlivets fred.
- (15) Enheder, der er omfattet af dette direktiv med henblik på overholdelse af foranstaltninger til styring af cybersikkerhedsrisici og rapporteringsforpligtelser, bør inddeles i to kategorier, væsentlige enheder og vigtige enheder, der afspejler, i hvilket omfang de er kritiske for så vidt angår deres sektor eller den type tjenester, de leverer, samt deres størrelse. I den henseende bør der tages behørigt hensyn til eventuelle relevante sektorspecifikke risikovurderinger eller vejledning fra de kompetente myndigheder, hvor det er relevant. Tilsyns- og håndhævelsesordningerne for disse to kategorier af enheder bør differentieres for at sikre en fair balance mellem risikobaserede krav og forpligtelser på den ene side og den administrative byrde, der følger af tilsynet med overholdelsen, på den anden side.

¹ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/679 af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger og om ophævelse af direktiv 95/46/EF (generel forordning om databeskyttelse) (EUT L 119 af 4.5.2016, s. 1).

² Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/58/EF af 12. juli 2002 om behandling af personoplysninger og beskyttelse af privatlivets fred i den elektroniske kommunikationssektor (Direktiv om databeskyttelse inden for elektronisk kommunikation) (EFT L 201 af 31.7.2002, s. 37).

- (16) For at undgå, at enheder, der har partnervirksomheder eller er tilknyttede virksomheder, betragtes som væsentlige eller vigtige enheder, hvor dette ville være uforholdsmæssigt, kan medlemsstaterne tage hensyn til den grad af uafhængighed, som en enhed har i forhold til sine partnervirksomheder eller tilknyttede virksomheder, når artikel 6, stk. 2, i bilaget til henstilling 2003/361/EF anvendes. Medlemsstaterne kan navnlig tage hensyn til, at en enhed er uafhængig af sine partnervirksomheder eller tilknyttede virksomheder med hensyn til de net- og informationssystemer, som enheden anvender i forbindelse med leveringen af sine tjenester, og med hensyn til de tjenester, som enheden leverer. På dette grundlag kan medlemsstaterne, hvor det er hensigtsmæssigt, anse en sådan enhed for ikke at udgøre en mellemstor virksomhed i henhold til artikel 2, i bilaget til henstilling 2003/361/EF, eller for ikke at overskride tærsklerne for en mellemstor virksomhed fastsat i nævnte artikels stk. 1, hvis den pågældende enhed i betragtning af dennes grad af uafhængighed ikke ville være blevet anset for at udgøre en mellemstor virksomhed eller at overskride disse tærskler, hvis kun dens egne data var blevet taget i betragtning. Dette berører ikke forpligtelserne fastsat i dette direktiv for partnervirksomheder og tilknyttede virksomheder, som er omfattet af dette direktivs anvendelsesområde.
- (17) Medlemsstaterne bør kunne bestemme, at enheder, der inden dette direktivs ikrafttræden er identificeret som operatører af væsentlige tjenester i overensstemmelse med direktiv (EU) 2016/1148, skal betragtes som væsentlige enheder.

- (18) For at sikre et klart overblik over de enheder, der er omfattet af dette direktivs anvendelsesområde, bør medlemsstaterne udarbejde en liste over væsentlige og vigtige enheder samt enheder, der leverer domænenavnsregistreringstjenester. Med henblik herpå bør medlemsstaterne kræve, at enheder mindst indgiver følgende oplysninger til de kompetente myndigheder: navn, adresse og ajourførte kontaktoplysninger, herunder e-mailadresser, IP-intervaller og telefonnumre for enheden, og i givet fald den relevante sektor og delsektor omhandlet i bilagene samt i givet fald en liste over de medlemsstater, hvor de leverer tjenester, der er omfattet af dette direktivs anvendelsesområde. Med henblik herpå bør Kommissionen med bistand fra Den Europæiske Unions Agentur for Cybersikkerhed (ENISA) uden unødigt ophold fastlægge retningslinjer og skabeloner vedrørende forpligtelsen til at indgive oplysninger. For at lette udarbejdelsen og ajourføringen af listen over væsentlige og vigtige enheder samt enheder, der leverer domænenavnsregistreringstjenester, bør medlemsstaterne kunne indføre nationale mekanismer, hvorigennem enheder kan registrere sig selv. Hvor der findes registre på nationalt plan, kan medlemsstaterne træffe afgørelse om passende mekanismer, der gør det muligt at identificere enheder, der er omfattet af dette direktivs anvendelsesområde.

- (19) Medlemsstaterne bør være ansvarlige for mindst at oplyse Kommissionen om antallet af væsentlige og vigtige enheder for hver sektor og delsektor omhandlet i bilagene, samt give relevante oplysninger om antallet af identificerede enheder og den bestemmelse blandt dem, der er fastsat i dette direktiv, på grundlag af hvilken de blev identificeret og den type tjeneste de leverer. Medlemsstaterne opfordres til at udveksle oplysninger med Kommissionen om væsentlige og vigtige enheder og, i tilfælde af en omfattende cybersikkerhedshændelse, relevante oplysninger såsom navnet på den berørte enhed.
- (20) Kommissionen bør i samarbejde med samarbejdsgruppen og efter høring af de relevante interessenter fastlægge retningslinjer for gennemførelsen af de kriterier, der gælder for mikrovirksomheder og små virksomheder, for vurderingen af, om de er omfattet af dette direktivs anvendelsesområde. Kommissionen bør også sikre, at der gives passende vejledning til mikrovirksomheder og små virksomheder, som hører under dette direktivs anvendelsesområde. Kommissionen bør med bistand fra medlemsstaterne stille oplysninger til rådighed for mikrovirksomheder og små virksomheder i denne henseende.

- (21) Kommissionen vil kunne yde vejledning med henblik på at bistå medlemsstaterne med gennemførelse af dette direktivs bestemmelser om anvendelsesområde og evaluering af proportionaliteten af de foranstaltninger, der skal træffes i henhold til dette direktiv, navnlig for så vidt angår enheder med komplekse forretningsmodeller eller driftsmiljøer, hvorved en enhed samtidig kunne opfylde de kriterier, der er tildelt både væsentlige og vigtige enheder, eller samtidig kunne udføre aktiviteter, hvoraf nogle falder inden for og nogle uden for dette direktivs anvendelsesområde.
- (22) Dette direktiv fastsætter referencescenariet for foranstaltninger til styring af cybersikkerhedsrisici og rapporteringsforpligtelser på tværs af de sektorer, der er omfattet af dets anvendelsesområde. For at undgå fragmentering af EU-retsakters cybersikkerhedsbestemmelser bør Kommissionen, hvor yderligere sektorspecifikke EU-retsakter vedrørende foranstaltninger til styring af cybersikkerhedsrisici og rapporteringsforpligtelser vedrørende cybersikkerhed anses for nødvendige for at sikre et højt cybersikkerhedsniveau i hele Unionen, vurdere, hvorvidt sådanne yderligere bestemmelser vil kunne fastsættes i en gennemførelsesretsakt til dette direktiv. Er sådan en gennemførelsesretsakt ikke egnede til dette formål, vil sektorspecifikke EU-retsakter kunne bidrage til at sikre et højt cybersikkerhedsniveau i hele Unionen, samtidig med at der fuldt ud tages hensyn til de berørte sektorers specificiteter og kompleksiteter. Med henblik herpå er dette direktiv ikke til hinder for, at der vedtages yderligere sektorspecifikke EU-retsakter, der omhandler foranstaltninger til styring af cybersikkerhedsrisici og rapporteringsforpligtelser, der tager behørigt hensyn til behovet for en omfattende og sammenhængende ramme for cybersikkerhed. Dette direktiv berører ikke de eksisterende gennemførelsesbeføjelser, der er tillagt Kommissionen inden for en række sektorer, herunder transport og energi.

- (23) Hvor en sektorspecifik EU-retsakt indeholder bestemmelser, der kræver, at væsentlige eller vigtige enheder træffer foranstaltninger til styring af cybersikkerhedsrisici eller underretter om væsentlige hændelser, og hvor disse krav har en virkning, der mindst svarer til de forpligtelser, der er fastsat i dette direktiv, bør de pågældende bestemmelser, herunder om tilsyn og håndhævelse, finde anvendelse på sådanne enheder. Hvis en sektorspecifik EU-retsakt ikke omfatter alle enheder i en specifik sektor, der er omfattet af dette direktivs anvendelsesområde, bør de relevante bestemmelser i dette direktiv fortsat finde anvendelse på de enheder, der ikke er omfattet af nævnte retsakt.
- (24) Hvor bestemmelser i en sektorspecifik EU-retsakt kræver, at væsentlige eller vigtige enheder overholder rapporteringsforpligtelser med en virkning, der mindst svarer til de rapporteringsforpligtelser, der er fastsat i dette direktiv, bør der sikres sammenhæng og effektivitet i håndteringen af hændelsesunderretninger. Med henblik herpå bør bestemmelserne vedrørende hændelsesunderretninger i den sektorspecifikke EU-retsakt give CSIRT'erne, de kompetente myndigheder eller de centrale kontaktpunkter for cybersikkerhed (det centrale kontaktpunkt) i henhold til dette direktiv øjeblikkelig adgang til de hændelsesunderretninger, der indgives i overensstemmelse med den sektorspecifikke EU-retsakt. En sådan øjeblikkelig adgang kan navnlig sikres, hvis hændelsesunderretninger uden unødigt ophold sendes til CSIRT'en, den kompetente myndighed eller det centrale kontaktpunkt i henhold til dette direktiv. Medlemsstaterne bør, hvor det er hensigtsmæssigt, indføre en automatisk og direkte rapporteringsmekanisme, der sikrer systematisk og øjeblikkelig udveksling af oplysninger med CSIRT'er, de kompetente myndigheder eller de centrale kontaktpunkter vedrørende håndtering af sådanne hændelsesunderretninger. Med henblik på at forenkle rapporteringen og gennemføre den automatiske og direkte rapporteringsmekanisme vil medlemsstaterne i overensstemmelse med den sektorspecifikke EU-retsakt kunne anvende et enkelt indgangspunkt.

- (25) Sektorspecifikke EU-retsakter, der kræver foranstaltninger til styring af cybersikkerhedsrisici eller rapporteringsforpligtelser med en virkning, der mindst svarer til dem, der er fastsat i dette direktiv, vil kunne fastsætte, at de kompetente myndigheder i henhold til sådanne retsakter udøver deres tilsyns- og håndhævelsesbeføjelser i forbindelse med sådanne foranstaltninger eller forpligtelser med bistand fra de kompetente myndigheder i henhold til dette direktiv. De berørte kompetente myndigheder vil kunne etablere samarbejdsordninger med henblik herpå. Sådanne samarbejdsordninger vil bl.a. kunne præcisere procedurerne for koordinering af tilsynsaktiviteter, herunder procedurerne for undersøgelser og kontrol på stedet i overensstemmelse med national ret og en mekanisme for udveksling af relevante oplysninger om tilsyn og håndhævelse mellem de kompetente myndigheder, herunder adgang til cyberrelaterede oplysninger, som de kompetente myndigheder i henhold til dette direktiv anmoder om.
- (26) Hvor sektorspecifikke EU-retsakter kræver eller skaber incitament for enheder til at underrette om væsentlige cybertrusler, bør medlemsstaterne også tilskynde til udveksling af væsentlige cybertrusler med CSIRT'erne, de kompetente myndigheder eller de centrale kontaktpunkter i henhold til dette direktiv for at sikre, at disse organer i højere grad er opmærksomme på cybertrusselsbilledet, og for at sætte dem i stand til at reagere effektivt og rettidigt, såfremt de væsentlige cybertrusler bliver til virkelighed.
- (27) Fremtidige sektorspecifikke EU-retsakter bør tage behørigt hensyn til de definitioner og tilsyns- og håndhævelsesrammer, der er fastsat i dette direktiv.

- (28) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) .../...¹⁺ bør betragtes som en sektorspecifik EU-retsakt i forbindelse med dette direktiv for så vidt angår finansielle enheder. Bestemmelserne i forordning (EU) .../...⁺⁺ om risikostyring inden for informations- og kommunikationsteknologi (IKT), styring af IKT-relaterede hændelser og navnlig indberetning af større IKT-relaterede hændelser, samt om test af digital operationel modstandsdygtighed, ordninger for udveksling af oplysninger og IKT-tredjepartsrisiko bør finde anvendelse i stedet for bestemmelserne i dette direktiv. Medlemsstaterne bør derfor ikke anvende bestemmelserne i dette direktiv om risikostyrings- og rapporterings forpligtelser vedrørende cybersikkerhed samt tilsyn og håndhævelse på finansielle enheder, der er omfattet af forordning (EU) .../...⁺⁺. Samtidig er det vigtigt at opretholde stærke forbindelser og udveksle oplysninger med den finansielle sektor i henhold til dette direktiv. Med henblik herpå giver forordning (EU) .../...⁺⁺ de europæiske tilsynsmyndigheder (ESA'erne) og de kompetente myndigheder i henhold til nævnte forordning mulighed for at deltage i samarbejdsgruppens aktiviteter samt udveksle oplysninger og samarbejde med de centrale kontaktpunkter såvel som CSIRT'erne og de kompetente myndigheder i henhold til dette direktiv. De kompetente myndigheder i henhold til forordning (EU) .../...⁺⁺ bør også fremsende oplysninger om større IKT-relaterede hændelser og, hvor det er relevant, væsentlige cybertrusler til CSIRT'erne, de kompetente myndigheder eller de centrale kontaktpunkter i henhold til dette direktiv. Dette kan opnås ved at sikre øjeblikkelig adgang til hændelsesunderretninger og videresende af dem enten direkte eller via et enkelt indgangspunkt. Desuden bør medlemsstaterne fortsat medtage den finansielle sektor i deres cybersikkerhedsstrategier, og CSIRT'er kan dække den finansielle sektor i deres aktiviteter.

¹ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) .../... af ... om digital operationel modstandsdygtighed i den finansielle sektor og om ændring af forordning (EF) nr. 1060/2009, (EU) nr. 648/2012, (EU) nr. 600/2014, (EU) nr. 909/2014 og (EU) 2016/1011 (EUT L ..., ..., s. ...).

⁺ EUT: Indsæt venligst nummeret på forordningen i dokument PE-CONS 41/22 (2020/0266(COD)) i teksten og nummeret, datoen og EUT-henvisningen for nævnte forordning i fodnoten.

⁺⁺ EUT: Indsæt venligst nummeret på den forordning, der er indeholdt i dokument PE-CONS 41/22 (2020/0266(COD)), i teksten.

- (29) For at undgå huller mellem eller overlapning af cybersikkerhedsforpligtelser, der pålægges enheder i luftfartssektoren, bør nationale myndigheder i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 300/2008¹ og (EU) 2018/1139², og de kompetente myndigheder i henhold til dette direktiv samarbejde om gennemførelsen af foranstaltninger til styring af cybersikkerhedsrisici og tilsynet med overholdelsen af disse foranstaltninger på nationalt plan. En enheds overholdelse af sikkerhedskravene i forordning (EF) nr. 300/2008 og (EU) 2018/1139 og i de relevante delegerede retsakter og gennemførelsesretsakter, der er vedtaget i henhold til nævnte forordninger, vil af de kompetente myndigheder i henhold til dette direktiv kunne anses for at udgøre opfyldelse af de tilsvarende krav, der er fastsat i dette direktiv.

¹ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 300/2008 af 11. marts 2008 om fælles bestemmelser om sikkerhed inden for civil luftfart og om ophævelse af forordning (EF) nr. 2320/2002 (EUT L 97 af 9.4.2008, s. 72).

² Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2018/1139 af 4. juli 2018 om fælles regler for civil luftfart og oprettelse af Den Europæiske Unions Luftfartssikkerhedsagentur og om ændring af forordning (EF) nr. 2111/2005, (EF) nr. 1008/2008, (EU) nr. 996/2010, (EU) nr. 376/2014 og direktiv 2014/30/EU og 2014/53/EU og om ophævelse af (EF) nr. 552/2004 og (EF) nr. 216/2008 og Rådets forordning (EØF) nr. 3922/91 (EUT L 212 af 22.8.2018, s. 1).

- (30) I betragtning af de indbyrdes forbindelser mellem cybersikkerhed og enheders fysiske sikkerhed bør der sikres en sammenhængende tilgang mellem Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) .../...¹⁺ og nærværende direktiv. Med henblik herpå bør enheder identificeret som kritiske enheder i henhold til direktiv (EU) .../...⁺⁺ betragtes som væsentlige enheder i henhold til nærværende direktiv. Endvidere bør hver medlemsstat sikre, at dens nationale cybersikkerhedsstrategi skaber en politisk ramme for øget koordinering i nævnte medlemsstat mellem dens kompetente myndigheder i henhold til nærværende direktiv og dem i henhold til direktiv (EU) .../...⁺⁺ i forbindelse med udveksling af oplysninger om risici, cybertrusler og hændelser samt om ikke-cyberrelaterede risici, trusler og hændelser samt om udøvelse af tilsynsopgaver. De kompetente myndigheder i henhold til nærværende direktiv og de i henhold til direktiv (EU) .../...⁺⁺ bør samarbejde og udveksle oplysninger uden unødigt ophold, navnlig vedrørende identifikation af kritiske enheder, om risici, cybertrusler og hændelser samt om ikke-cyberrelaterede risici, trusler og hændelser, der påvirker kritiske enheder, herunder cybersikkerhedsforanstaltninger og fysiske foranstaltninger, der træffes af kritiske enheder, såvel som resultaterne af tilsynsaktiviteter, der udføres med hensyn til sådanne enheder.

¹ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) .../... af ... om kritiske enheders modstandsdygtighed og om ophævelse af Rådets direktiv 2008/114/EF (EUT L ... af ..., s. ...).

⁺ EUT: Indsæt venligst nummeret på direktivet indeholdt i dokument PE-CONS 51/22 (2020/0365(COD)), og indsæt nummeret, datoen, titlen og EUT-referencen på nævnte direktiv i fodnoten.

⁺⁺ EUT: Indsæt venligst i teksten nummeret på det direktiv, der er indeholdt i dokument PE-CONS 51/22 (2020/0365(COD)).

For at strømline tilsynsaktiviteterne mellem de kompetente myndigheder i henhold til nærværende direktiv og i henhold til direktiv (EU) .../...⁺ og for at mindske den administrative byrde mest muligt for de berørte enheder bør disse kompetente myndigheder desuden bestræbe sig på at harmonisere modeller til hændelsesunderretning og tilsynsprocesser. Hvor det er hensigtsmæssigt, bør de kompetente myndigheder i henhold til direktiv (EU) .../...⁺ kunne anmode de kompetente myndigheder i henhold til nærværende direktiv om at udøve deres tilsyns- og håndhævelsesbeføjelser med hensyn til en enhed, som er identificeret som en kritisk enhed i henhold til direktiv (EU) .../...⁺. De kompetente myndigheder i henhold til nærværende direktiv og de i henhold til direktiv (EU) .../...⁺ bør samarbejde og udveksle oplysninger, om muligt i realtid, med henblik herpå.

- (31) Enheder, der tilhører sektoren for digital infrastruktur, er i det væsentlige baseret på net- og informationssystemer, og derfor bør de forpligtelser, der pålægges disse enheder i medfør af dette direktiv, på en omfattende måde omhandle sådanne systemers fysiske sikkerhed som led i deres foranstaltninger til styring af cybersikkerhedsrisici og rapporteringsforpligtelser. Da disse spørgsmål er omfattet af dette direktiv, finder forpligtelserne i kapitel III, IV og VI i direktiv (EU) .../...⁺ ikke anvendelse på sådanne enheder.

⁺ EUT: Indsæt venligst i teksten nummeret på det direktiv, der er indeholdt i dokument PE-CONS 51/22 (2020/0365(COD)).

- (32) Opretholdelse og bevarelse af et pålideligt, modstandsdygtigt og sikkert domænenavnesystem (DNS) er afgørende faktorer for at bevare internettets integritet og er afgørende for dets fortsatte og stabile drift, som den digitale økonomi og det digitale samfund afhænger af. Derfor bør dette direktiv finde anvendelse på topdomænenavneadministratorer og DNS-tjenesteudbydere, der skal forstås som enheder, der leverer offentligt tilgængelige rekursive domænenavnsoversættelsestjenester til internetslutbrugere eller autoritative domænenavnsoversættelsestjenester til tredjepartsbrug. Dette direktiv bør ikke finde anvendelse på rodnavneservere.
- (33) Cloudcomputingtjenester bør omfatte digitale tjenester, der giver mulighed for on demand-administration og bred fjernadgang til en skalerbar og elastisk pulje af delbare computerressourcer, herunder hvor sådanne ressourcer er fordelt mellem flere lokaliteter. Computerressourcer omfatter ressourcer såsom netværk, servere og anden infrastruktur, operativsystemer, software, lagring, applikationer og tjenester. Tjenestemodellerne for cloudcomputing omfatter bl.a. infrastruktur som en service (IaaS), platform som en service (PaaS), software som en service (SaaS) og netværk som en service (NaaS). Ibrugtagningsmodellerne for cloudcomputing bør omfatte privat, samfundsmæssig, offentlig og hybrid cloud. Cloudcomputingtjeneste- og ibrugtagningsmodellerne har samme betydning som de tjeneste- og ibrugtagningsmodeller, der er defineret i ISO/IEC 17788: 2014-standarden. Cloudcomputing-brugerens mulighed for ensidigt selvforsynende databehandlingskapacitet såsom servertid eller netlagring uden nogen menneskelig interaktion fra udbyderen af cloudcomputingtjenesters side kan beskrives som on demand-administration.

Udtrykket "bred fjernadgang" anvendes til at beskrive, at cloudkapaciteten leveres over nettet og tilgås gennem mekanismer, der fremmer brugen af heterogene tynde eller tykke klientplatforme, herunder mobiltelefoner, tablets, bærbare computere og arbejdsstationer. Udtrykket "skalerbar" henviser til databehandlingsressourcer, der fordeles fleksibelt af udbyderen af cloudcomputingtjenester, uanset ressourcernes geografiske placering, med henblik på at håndtere udsving i efterspørgslen. Udtrykket "elastisk pulje" bruges til at beskrive IT-ressourcer, der tilvejebringes og stilles til rådighed alt efter efterspørgslen for hurtigt at øge eller mindske de tilgængelige ressourcer alt efter arbejdsbyrden. Udtrykket "delbar" bruges til at beskrive IT-ressourcer, der leveres til flere brugere, som deler en fælles adgang til tjenesten, men hvor databehandlingen foretages særskilt for hver bruger, selv om tjenesten leveres fra samme elektroniske udstyr. Udtrykket "distribueret" anvendes til at beskrive databehandlingsressourcer, der befinder sig på forskellige netforbundne computere eller enheder, og som kommunikerer og koordinerer indbyrdes ved at sende meddelelser.

- (34) I lyset af fremkomsten af innovative teknologier og nye forretningsmodeller forventes nye cloudcomputingtjeneste- og ibrugtagningsmodeller at dukke op på markedet som reaktion på nye kundebehov. I den forbindelse kan cloudcomputingtjenester leveres i en meget distribueret form, endnu tættere på de steder, hvor dataene genereres eller indsamles, hvorved man bevæger sig væk fra den traditionelle model og i retning af en meget distribueret model ("edge computing").

- (35) Tjenester, der udbydes af datacentertjenesteudbydere, leveres ikke altid i form af cloudcomputingtjenester. Datacentre udgør derfor ikke altid en del af cloudcomputing-infrastrukturen. For at styre alle de risici, der er forbundet med sikkerheden i net- og informationssystemer, bør dette direktiv derfor omfatte udbydere af datacentertjenester, som ikke er cloudcomputingtjenester. I dette direktiv bør begrebet "datacentertjeneste" omfatte levering af en tjeneste, der omfatter strukturer eller grupper af strukturer, der er beregnet til central opbevaring, sammenkobling og drift af informationsteknologi (IT) og netværksudstyr, der leverer datalagrings-, -behandlings- og -transporttjenester, samt alle faciliteter og infrastrukturer til energidistribution og miljøkontrol. Begrebet "datacentertjeneste" bør ikke finde anvendelse på interne datacentre, der ejes og drives af den berørte enhed til dets egne formål.

- (36) Forskningsaktiviteter spiller en central rolle i udviklingen af nye produkter og processer. Mange af disse aktiviteter udføres af enheder, der deler, udbreder eller udnytter resultaterne af deres forskning til kommercielle formål. Disse enheder kan derfor være vigtige led i værdikæder, hvilket gør sikkerheden af deres net- og informationssystemer til en integreret del af det indre markeds overordnede cybersikkerhed. Begrebet "forskningsorganisationer" bør forstås som omfattende enheder, der primært beskæftiger sig med anvendt forskning eller udvikling i den i Organisationen for Økonomisk Samarbejde og Udviklings Frascati-manual fra 2015 ("Guidelines for Collecting and Reporting Data on Research and Experimental Development") anvendte betydning med henblik på at udnytte resultaterne heraf til kommercielle formål såsom fremstilling eller udvikling af et produkt eller proces, levering af en tjeneste eller markedsføringen heraf.

- (37) Den voksende indbyrdes afhængighed er resultatet af et stadig mere grænseoverskridende og indbyrdes afhængigt net af tjenester, der anvender centrale infrastrukturer i hele Unionen inden for sektorer såsom energi, transport, digital infrastruktur, drikkevand og spildevand, sundhed, visse aspekter af offentlig forvaltning samt rummet, for så vidt angår levering af visse tjenester, der er afhængige af jordbaserede infrastrukturer, som ejes, forvaltes og drives enten af medlemsstaterne eller af private parter, men ikke infrastruktur, der ejes, forvaltes eller drives af eller på vegne af Unionen som en del af dens rumprogram. Disse indbyrdes afhængighedsforhold betyder, at enhver afbrydelse, selv en, der oprindeligt var begrænset til én enhed eller én sektor, kan have kaskadevirkninger mere generelt, hvilket potentielt kan føre til vidtrækkende og langvarige negative virkninger for leveringen af tjenester i hele det indre marked. De intensiverede cyberangreb under covid-19-pandemien har vist stadig mere indbyrdes afhængige samfunds sårbarhed over for risici med lav sandsynlighed.
- (38) I betragtning af forskellene i de nationale forvaltningsstrukturer og for at beskytte allerede eksisterende sektorspecifikke ordninger eller Unionens tilsyns- og kontrolorganer bør medlemsstaterne kunne udpege eller oprette én eller flere nationale kompetente myndigheder med ansvar for cybersikkerhed og for tilsynsopgaverne i henhold til dette direktiv.

- (39) For at lette grænseoverskridende samarbejde og kommunikation mellem myndigheder og muliggøre en effektiv gennemførelse af dette direktiv er det nødvendigt, at hver medlemsstat udpeger et centralt kontaktpunkt med ansvar for koordinering af spørgsmål vedrørende sikkerheden i net- og informationssystemer og grænseoverskridende samarbejde på EU-plan.
- (40) De centrale kontaktpunkter bør sikre et effektivt grænseoverskridende samarbejde med andre medlemsstaters relevante myndigheder og, hvor det er relevant, med Kommissionen og ENISA. De centrale kontaktpunkter bør derfor efter anmodning fra CSIRT'en eller den kompetente myndighed have til opgave at videresende underretninger om væsentlige hændelser med grænseoverskridende virkninger til de centrale kontaktpunkter i andre berørte medlemsstater. På nationalt plan bør de centrale kontaktpunkter muliggøre et gnidningsløst tværsektorielt samarbejde med andre kompetente myndigheder. De centrale kontaktpunkter kan også være adressaterne for relevante oplysninger om hændelser vedrørende finansielle enheder fra de kompetente myndigheder i henhold til forordning (EU) .../...⁺, som de i givet fald bør kunne fremsende til CSIRT'erne eller de kompetente myndigheder i henhold til dette direktiv.

⁺ EUT: Indsæt venligst nummeret på den forordning, der er indeholdt i dokument PE-CONS 41/22 (2020/0266(COD)), i teksten.

- (41) Medlemsstaterne bør være tilstrækkelig udstyret med både teknisk og organisatorisk kapacitet til at forebygge, opdage, reagere på og reetablere sig efter hændelser og risici og afbøde deres virkninger. Medlemsstaterne bør derfor oprette eller udpege en eller flere CSIRT'er i henhold til dette direktiv og sikre, at de har tilstrækkelige ressourcer og tekniske kapaciteter. CSIRT'erne bør opfylde kravene, der er fastsat i dette direktiv, med henblik på at sikre effektive og kompatible kapaciteter til at håndtere hændelser og risici og til at sikre et effektivt samarbejde på EU-plan. Medlemsstaterne bør kunne udpege eksisterende IT-beredskabsenheder (CERT'er) som CSIRT'er. Med henblik på at styrke tillidsforholdet mellem enhederne og CSIRT'erne bør medlemsstaterne, hvor en CSIRT er en del af en kompetent myndighed, kunne overveje en funktionel adskillelse mellem CSIRT'ernes operationelle opgaver, navnlig i forbindelse med udveksling af oplysninger og støtte til enhederne, og de kompetente myndigheders tilsynsaktiviteter.
- (42) CSIRT'erne har til opgave at håndtere hændelser. Dette omfatter behandling af store mængder til tider følsomme oplysninger. Medlemsstaterne bør sikre, at CSIRT'erne har en infrastruktur til udveksling og behandling af oplysninger samt veludstyrede medarbejdere, hvilket sikrer fortroligheden og pålideligheden af deres operationer. CSIRT'erne vil også kunne vedtage adfærdskodekser i den henseende.

- (43) For så vidt angår personoplysninger bør CSIRT'erne i overensstemmelse med forordning (EU) 2016/679 efter anmodning fra en væsentlig eller vigtig enhed være i stand til at foretage en proaktiv scanning af de net- og informationssystemer, der anvendes til levering af enhedens tjenester. I givet fald bør medlemsstaterne tilstræbe at sikre et ensartet niveau af teknisk kapacitet for alle sektorspecifikke CSIRT'er. Medlemsstaterne bør kunne anmode ENISA om bistand til at udvikle deres CSIRT'er.
- (44) CSIRT'erne bør være i stand til på anmodning fra en væsentlig eller vigtig enhed at overvåge de af enhedens aktiver, der har internetopkobling, både i og uden for enhedens lokaler, for at kortlægge, forstå og styre enhedens samlede organisatoriske risici hvad angår nyopdagede trusler fra forsyningskæden eller kritiske sårbarheder. Enheden bør tilskyndes til at meddele CSIRT'en, hvorvidt den driver en privilegeret forvaltningsgrænseflade, da dette vil kunne påvirke hastigheden af gennemførelsen af afbødende foranstaltninger.
- (45) I betragtning af betydningen af internationalt samarbejde om cybersikkerhed bør CSIRT'erne kunne deltage i internationale samarbejdsnetværk i tillæg til det CSIRT-netværk, der oprettes ved dette direktiv. Med henblik på udførelsen af deres opgaver bør CSIRT'erne og de kompetente myndigheder derfor kunne udveksle oplysninger, herunder personoplysninger, med nationale enheder i tredjelande, der håndterer IT-sikkerhedshændelser, eller tredjelandes kompetente myndigheder, forudsat at betingelserne i henhold til EU-databeskyttelsesretten for overførsel af personoplysninger til tredjelande, bl.a. betingelserne i artikel 49 i forordning (EU) 2016/679, er opfyldt.

- (46) Det er afgørende at sikre tilstrækkelige ressourcer til at opfylde målene i dette direktiv og gøre det muligt for de kompetente myndigheder og CSIRT'erne udføre opgaverne heri. Medlemsstaterne kan på nationalt plan indføre en finansieringsmekanisme til dækning af de nødvendige udgifter i forbindelse med udførelsen af opgaver, der påhviler offentlige enheder med ansvar for cybersikkerhed i medlemsstaten i henhold til dette direktiv. En sådan mekanisme bør overholde EU-retten og bør være forholdsmæssig og ikkediskriminerende og bør tage hensyn til forskellige tilgange til levering af sikre tjenester.
- (47) CSIRT-netværket bør fortsat bidrage til at styrke fortroligheden og tilliden og til at fremme hurtigt og effektivt operationelt samarbejde mellem medlemsstaterne. For at styrke det operationelle samarbejde på EU-plan bør CSIRT-netværket overveje at indbyde EU-organer og -agenturer, der er involveret i cybersikkerhedspolitikken, såsom Europol, til at deltage i sit arbejde.
- (48) Med henblik på at opnå og opretholde et højt cybersikkerhedsniveau bør de nationale cybersikkerhedsstrategier, der kræves i henhold til dette direktiv, bestå af sammenhængende rammer med strategiske mål og prioriteter på cybersikkerhedsområdet og den styring, der skal til for at nå dem. Disse strategier kan bestå af et eller flere lovgivningsmæssige eller ikke-lovgivningsmæssige instrumenter.

- (49) Cyberhygiejnepolitikker danner grundlaget for beskyttelse af net- og informationssysteminfrastrukturer, sikkerheden af hardware, software og onlineapplikationer samt virksomheds- eller slutbrugerdata, som enhederne er afhængige af. Cyberhygiejnepolitikker med et fælles grundsat af praksisser, herunder software- og hardwareopdateringer, ændringer af passwords, styring af nye installeringer, begrænsning af adgangskonti på administratorniveau og backup af data, fremmer en proaktiv ramme for beredskab og generel sikkerhed i tilfælde af hændelser eller cybertrusler. ENISA bør overvåge og analysere medlemsstaternes cyberhygiejne politikker.
- (50) Bevidsthed om cybersikkerhed og cyberhygiejne er afgørende for at forbedre cybersikkerhedsniveauet i Unionen, navnlig i lyset af det stigende antal forbundne enheder, der i stigende grad anvendes til cyberangreb. Der bør gøres en indsats for at øge den generelle bevidsthed om risici i forbindelse med sådant udstyr, mens vurderinger på EU-plan vil kunne bidrage til at sikre en fælles forståelse af sådanne risici indenfor det indre marked.

- (51) Medlemsstaterne bør tilskynde til anvendelse af enhver form for innovativ teknologi, herunder kunstig intelligens, hvis anvendelse kan forbedre opdagelsen og forebyggelsen af cyberangreb og gøre det muligt at omdirigere ressourcer til cyberangreb mere effektivt. Medlemsstaterne bør derfor i deres nationale cybersikkerhedsstrategi tilskynde til aktiviteter inden for forskning og udvikling for at lette anvendelsen af sådanne teknologier, navnlig dem, der vedrører automatiserede eller halvautomatiske værktøjer inden for cybersikkerhed, og, hvor det er relevant, deling af data, der er nødvendige for at uddanne brugerne af en sådan teknologi og forbedre den. Anvendelsen af enhver innovativ teknologi, herunder kunstig intelligens, bør overholde EU-databeskyttelsesretten, herunder databeskyttelsesprincipperne om datanøjagtighed, dataminimering, rimelighed og gennemsigtighed samt datasikkerhed såsom kryptering på det aktuelle teknologiske stade. Kravene om databeskyttelse gennem design og gennem standardindstillinger, der er fastsat i forordning (EU) 2016/679, bør udnyttes fuldt ud.

- (52) Open source-cybersikkerhedsværktøjer og - applikationer kan bidrage til en højere grad af åbenhed og kan have en positiv indvirkning på effektiviteten af industriel innovation. Åbne standarder fremmer interoperabiliteten mellem sikkerhedsværktøjer, hvilket gavner industrielle interessenteres sikkerhed. Open source-cybersikkerhedsværktøjer og - applikationer kan fungere som løftestang for det bredere udviklersamfund og give mulighed for leverandørdiversificering. Open source kan føre til en mere gennemsigtig proces for kontrol af cybersikkerhedsrelaterede værktøjer og en brugerdrevet proces for opdagelse af sårbarheder. Medlemsstaterne bør derfor kunne fremme anvendelsen af open source-software og åbne standarder ved at føre politikker vedrørende brugen af åbne data og open source som en del af konceptet "sikkerhed gennem gennemsigtighed". Politikker, der fremmer indførelse og bæredygtig anvendelse af open source-cybersikkerhedsværktøjer, er af særlig betydning for små og mellemstore virksomheder, der står med høje gennemførelsesomkostninger, som kan reduceres ved at mindske behovet for bestemte applikationer eller værktøjer.
- (53) Forsyningsselskaberne er i stigende grad forbundet med digitale netværk i byerne med henblik på at forbedre byernes transportnet, opgradere vandforsynings- og affaldsbortskaffelsesfaciliteter og øge effektiviteten af belysning og opvarmning af bygninger. Disse digitaliserede forsyningsvirksomheder er sårbare over for cyberangreb og risikerer i tilfælde af et vellykket cyberangreb at skade borgerne i stor skala på grund af deres indbyrdes forbundethed. Medlemsstaterne bør som led i deres nationale cybersikkerhedsstrategi udvikle en politik, der tager højde for udviklingen af sådanne forbundne eller intelligente byer og deres potentielle indvirkning på samfundet.

- (54) I de senere år har Unionen oplevet en eksponentiel stigning i antallet af ransomwareangreb, hvor malware krypterer data og systemer og kræver betaling af løsepenge for at dekryptere dem. Den stigende hyppighed og alvor af ransomware-angreb kan være drevet af flere faktorer såsom forskellige angrebsmønstre, kriminelle forretningsmodeller omkring "ransomware som en service" og kryptovalutaer, krav om løsepenge og stigningen i angreb i forsyningskæden. Medlemsstaterne bør som led i deres nationale cybersikkerhedsstrategi udvikle en politik til håndtering af stigningen i antallet af ransomware-angreb.
- (55) Offentlig-private partnerskaber (OPP'er) inden for cybersikkerhed kan skabe en passende ramme for udveksling af viden, deling af bedste praksis og etablering af et fælles forståelsesniveau blandt interessenter. Medlemsstaterne bør fremme politikker til støtte for oprettelsen af cybersikkerhedsspecifikke OPP'er. Disse politikker bør bl.a. klarlægge anvendelsesområdet og de involverede interessenter, styringsmodellen, de tilgængelige finansieringsmuligheder og samspillet mellem de deltagende interessenter med hensyn til OPP'er. OPP'er kan udnytte ekspertisen i enheder inden for den private sektor med henblik på at bistå de kompetente myndigheder i udviklingen af tjenester og processer på det aktuelle teknologiske stade, herunder udveksling af oplysninger, tidlig varsling, cybertrussels- og - hændelsesøvelser, krisestyring og planlægning af modstandsdygtighed.

- (56) Medlemsstaterne bør i deres nationale cybersikkerhedsstrategier tackle små og mellemstore virksomheders specifikke cybersikkerhedsbehov. Små og mellemstore virksomheder udgør på tværs af Unionen en stor procentdel af industri- og forretningsmarkedet og kæmper ofte med at tilpasse sig nye forretningspraksisser i en mere forbundet verden og til det digitale miljø, hvor medarbejdere arbejder hjemmefra, og forretning i stigende grad drives online. Nogle små og mellemstore virksomheder står over for specifikke cybersikkerhedsudfordringer, såsom ringe cyberbevidsthed, manglende IT-sikkerhed i forbindelse med fjernarbejde, de store omkostninger forbundet med cybersikkerhedsløsninger og et øget trusselsniveau, som f.eks. ransomware, som de bør modtage vejledning i og assistance til. Små og mellemstore virksomheder er i stigende grad mål for angreb i forsyningskæden på grund af deres mindre strenge foranstaltninger til styring af cybersikkerhedsrisici og angrebsstyring, samt det faktum at de har begrænsede sikkerhedsressourcer. Sådanne angreb i forsyningskæden har ikke kun indvirkning på små og mellemstore virksomheder og deres aktiviteter isoleret set, men kan også have en kaskadevirkning på større angreb på enheder, som de leverede varer til. Medlemsstaterne bør gennem deres nationale cybersikkerhedsstrategier hjælpe små og mellemstore virksomheder med at tackle de udfordringer, de står over for i deres forsyningskæder. Medlemsstaterne bør have et kontaktpunkt for små og mellemstore virksomheder på nationalt eller regionalt plan, som enten yder vejledning og bistand til små og mellemstore virksomheder eller retter dem mod de relevante organer med henblik på vejledning og bistand med hensyn til cybersikkerhedsrelaterede spørgsmål. Medlemsstaterne tilskyndes også til at tilbyde tjenester såsom webstedskonfigurering og muliggørelse af logning til mikrovirksomheder og små virksomheder, der mangler disse kapaciteter.

- (57) Medlemsstaterne bør som led i deres nationale cybersikkerhedsstrategier vedtage politikker til fremme af aktiv cyberbeskyttelse som led i en bredere defensiv strategi. Snarere end at svare reaktivt består aktiv cyberbeskyttelse i forebyggelse, opdagelse, overvågning, analyse og afbødning af brud på netsikkerheden på en aktiv måde kombineret med anvendelse af kapaciteter i og uden for det net, der angribes. Dette vil kunne omfatte medlemsstater, der tilbyder gratis tjenester eller værktøjer til visse enheder, herunder selvbetjeningskontrol, opdagelsesværktøjer og fjernelsestjenester. Evnen til hurtigt og automatisk at udveksle og forstå trusselsoplysninger og -analyser, cyberaktivitetsalarmer og reaktionsforanstaltninger er helt afgørende for at muliggøre en forenet indsats med hensyn til på vellykket vis at forebygge, opdage, imødegå og blokere angreb på net- og informationssystemer. Aktiv cyberbeskyttelse er baseret på en defensiv strategi, der udelukker offensive foranstaltninger.

- (58) Eftersom udnyttelsen af sårbarheder i net- og informationssystemer kan forårsage betydelige forstyrrelser og skader, er hurtig identifikation og afhjælpning af sådanne sårbarheder en vigtig faktor med hensyn til at reducere risici. Enheder, der udvikler eller administrerer net- og informationssystemer, bør derfor indføre passende procedurer til håndtering af sårbarheder, når de opdages. Da sårbarheder ofte opdages og offentliggøres af tredjeparter, bør producenten eller udbyderen af IKT-produkter eller -tjenester også indføre de nødvendige procedurer for at modtage sårbarhedsoplysninger fra tredjeparter. I den forbindelse indeholder de internationale standarder ISO/IEC 30111 og ISO/IEC 29147 vejledning om henholdsvis håndtering af sårbarheder og offentliggørelse af sårbarheder. Styrkelse af koordineringen mellem de underrettende fysiske og juridiske personer og producenter eller udbydere af IKT-produkter eller -tjenester er særlig vigtig med henblik på at lette den frivillige ramme for offentliggørelse af sårbarheder. Koordineret offentliggørelse af sårbarheder angiver en struktureret proces, hvorigennem sårbarheder rapporteres til producenten eller leverandøren af potentielt sårbare IKT-produkter eller -tjenester på en måde, der gør det muligt for den at diagnosticere og afhjælpe sårbarheden, inden detaljerede sårbarhedsoplysninger offentliggøres for tredjeparter eller offentligheden. Koordineret offentliggørelse af sårbarheder bør også omfatte koordinering mellem den rapporterende fysiske eller juridiske person og producenten eller leverandøren af de potentielt sårbare IKT-produkter eller -tjenester med hensyn til tidspunktet for afhjælpning og offentliggørelse af sårbarheder.

- (59) Kommissionen, ENISA og medlemsstaterne bør fortsat fremme tilpasning til internationale standarder og industriens eksisterende bedste praksis på området for styring af cybersikkerhedsrisici, f.eks. inden for sikkerhedsvurderinger af forsyningskæden, udveksling af oplysninger og offentliggørelse af sårbarheder.
- (60) Medlemsstaterne bør i samarbejde med ENISA træffe foranstaltninger til at fremme koordineret offentliggørelse af sårbarheder ved at fastlægge en relevant national politik. Som led i deres nationale politik bør medlemsstaterne så vidt muligt tackle de udfordringer, som sårbarhedsforskere står over for, herunder deres potentielle strafansvar, i overensstemmelse med nationale ret. Eftersom fysiske og juridiske personer, der forsker i sårbarheder, i nogle medlemsstater vil kunne blive udsat for strafferetligt og civilretligt ansvar, opfordres medlemsstaterne til at vedtage retningslinjer for ikke-retsforfølgelse af informationssikkerhedsforskere og en fritagelse for civilretligt ansvar for deres aktiviteter.
- (61) Medlemsstaterne bør udpege en af deres CSIRT'er som koordinator med henblik på at fungere som betroet formidler mellem de rapporterende fysiske eller juridiske personer og producenterne eller udbydere af IKT-produkter eller -tjenester, som sandsynligvis vil blive berørt af sårbarheden, hvor det er nødvendigt. Den CSIRT, der er udpeget som koordinator, bør bl.a. have til opgave at identificere og kontakte de berørte enheder, at bistå de fysiske eller juridiske personer, der rapporterer en sårbarhed, at forhandle tidsfrister for offentliggørelse og at håndtere sårbarheder, der påvirker flere enheder (koordineret offentliggørelse af sårbarheder med flere parter). Hvor den rapporterede sårbarhed vil kunne have væsentlig indvirkning på enheder i mere end én medlemsstat, bør de CSIRT'er, der er udpeget som koordinatore, i givet fald samarbejde inden for CSIRT-netværket.

- (62) Adgang til korrekte og rettidige oplysninger om sårbarheder, der påvirker IKT-produkter og -tjenester, bidrager til en forbedret styring af cybersikkerhedsrisici. Kilder til offentligt tilgængelige oplysninger om sårbarheder er et vigtigt redskab for enhederne og for brugerne af deres tjenester, men også for de kompetente myndigheder og CSIRT'erne. Derfor bør ENISA oprette en europæisk sårbarhedsdatabase, hvor enheder, uanset om de er omfattet af dette direktiv, og deres leverandører af net- og informationssystemer samt de kompetente myndigheder og CSIRT'erne på frivillig basis kan offentliggøre og registrere offentligt kendte sårbarheder med henblik på at give brugerne mulighed for at træffe passende afbødende foranstaltninger. Formålet med denne database er at tackle de unikke udfordringer, som risiciene udgør for enheder i Unionen. ENISA bør desuden fastlægge en passende procedure for offentliggørelsesprocessen for at give enhederne tid til at træffe afbødende foranstaltninger med hensyn til deres sårbarhed og anvende foranstaltninger på det aktuelle teknologiske stade til styring af cybersikkerhedsrisici samt maskinlæsbare datasæt og tilhørende grænseflader. For at fremme en kultur med offentliggørelse af sårbarheder bør offentliggørelse ikke have nogen negativ effekt for den rapporterende fysiske eller juridiske person.

- (63) Selv om der findes lignende sårbarhedsregistre eller -databaser, hostes og vedligeholdes disse af enheder, der ikke er etableret i Unionen. En europæisk sårbarhedsdatabase, der vedligeholdes af ENISA, vil give større gennemsigtighed med hensyn til offentliggørelsesprocessen, inden sårbarheden offentliggøres, og modstandsdygtighed i tilfælde af en forstyrrelse eller en afbrydelse af leveringen af tilsvarende tjenester. For i videst muligt omfang at undgå dobbeltarbejde og tilstræbe komplementaritet bør ENISA undersøge muligheden for at indgå strukturerede samarbejdsaftaler med lignende registre eller databaser, der henhører under tredjelands jurisdiktioner. ENISA bør navnlig undersøge muligheden for et tæt samarbejde med operatørerne af det fælles sårbarheds- og eksponeringssystem (CVE).
- (64) Samarbejdsgruppen bør støtte og lette strategisk samarbejde og udvekslingen af oplysninger samt styrke tilliden og fortroligheden blandt medlemsstaterne. Samarbejdsgruppen bør udarbejde et arbejdsprogram hvert andet år. Arbejdsprogrammet bør omfatte de foranstaltninger, som samarbejdsgruppen skal gennemføre for at nå sine mål og udføre sine opgaver. Tidsrammen for fastlæggelsen af det første arbejdsprogram i henhold til dette direktiv bør tilpasses tidsrammen for det sidste arbejdsprogram, der blev fastlagt i henhold til direktiv (EU) 2016/1148, for at undgå potentielle forstyrrelser af samarbejdsgruppens arbejde.

- (65) Når samarbejdsgruppen udarbejder vejledningsdokumenter, bør den konsekvent kortlægge nationale løsninger og erfaringer, vurdere virkningen af samarbejdsgruppens resultater på nationale tilgange, drøfte gennemførelsesudfordringer og formulere specifikke anbefalinger, navnlig om at lette harmonisering af gennemførelsen af dette direktiv blandt medlemsstaterne, som skal håndteres gennem bedre gennemførelse af eksisterende regler. Samarbejdsgruppen vil også kunne kortlægge de nationale løsninger for at fremme foreneligheden af de cybersikkerhedsløsninger, der anvendes i hver enkelt specifik sektor i hele Unionen. Dette er særligt relevant for sektorer med en international eller grænseoverskridende karakter.

- (66) Samarbejdsgruppen bør fortsat være et fleksibelt forum og være i stand til at reagere på skiftende og nye politiske prioriteter og udfordringer, samtidig med at der tages hensyn til de disponible ressourcer. Den vil kunne tilrettelægge regelmæssige fælles møder med relevante private interessenter fra hele Unionen for at drøfte samarbejdsgruppens aktiviteter og indsamle data og input om nye politiske udfordringer. Derudover bør samarbejdsgruppen foretage en regelmæssig vurdering af situationen med hensyn til cybertrusler eller hændelser såsom ransomware. For at styrke samarbejdet på EU-plan bør samarbejdsgruppen overveje at indbyde de relevante EU-institutioner, -organer, -kontorer og -agenturer, der er involveret i cybersikkerhedspolitikken, såsom Europa-Parlamentet, Europol, Det Europæiske Databeskyttelsesråd, Den Europæiske Unions Luftfartssikkerhedsagentur, oprettet ved forordning (EU) 2018/1139, og Den Europæiske Unions Agentur for Rumprogrammet, oprettet ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/696¹, til at deltage i sit arbejde.
- (67) De kompetente myndigheder og CSIRT'erne bør kunne deltage i udvekslingsordninger for embedsmænd fra andre medlemsstater inden for specifikke rammer og i givet fald med forbehold for den påkrævede sikkerhedsgodkendelse af embedsmænd, der deltager i sådanne udvekslingsordninger, med henblik på at forbedre samarbejdet og styrke tilliden medlemsstaterne imellem. De kompetente myndigheder bør træffe de foranstaltninger, der er nødvendige for at sætte embedsmænd fra andre medlemsstater i stand til at spille en effektiv rolle i den kompetente myndigheds eller CSIRT-værtens aktiviteter.

¹ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/696 af 28. april 2021 om oprettelse af Unionens rumprogram og Den Europæiske Unions Agentur for Rumprogrammet og om ophævelse af forordning (EU) nr. 912/2010, (EU) nr. 1285/2013 og (EU) nr. 377/2014 og afgåelse nr. 541/2014/EU (EUT L 170 af 12.5.2021, s. 69).

- (68) Medlemsstaterne bør bidrage til oprettelsen af EU-krisereaktionsrammen for cybersikkerhed som fastsat i Kommissionens henstilling (EU) 2017/1584¹ gennem de eksisterende samarbejdsnetværk, navnlig det europæiske netværk af forbindelsesorganisationer for cyberkriser (EU-CyCLONe), CSIRT-netværket og samarbejdsgruppen. EU-CyCLONe og CSIRT-netværket bør samarbejde på grundlag af proceduremæssige ordninger, der fastlægger den nærmere udformning af dette samarbejde, og undgå dobbeltarbejde. EU-CyCLONe's forretningsorden bør yderligere præcisere, hvordan dette netværk bør fungere, herunder netværkets roller, metoder for samarbejde, interaktion med andre relevante aktører og skabeloner for udveksling af oplysninger samt kommunikationsmidler. Med hensyn til krisestyring på EU-plan bør de relevante parter støtte sig til EU's integrerede ordninger for politisk kriserespons i henhold til Rådets gennemførelsesafgørelse (EU) 2018/1993² (IPCR-ordningerne). Kommissionen bør anvende den tværsektorielle krisekoordinationsproces på højt niveau, ARGUS, til dette formål. Hvis krisen har en vigtig ekstern dimension eller berører den fælles sikkerheds- og forsvarspolitik, bør EU-Udenrigstjenestens krisereaktionsmekanisme aktiveres.

¹ Kommissionens henstilling (EU) 2017/1584 af 13. september 2017 om en koordineret reaktion på væsentlige cybersikkerhedshændelser og -kriser (EUT L 239 af 19.9.2017, s. 36).

² Rådets gennemførelsesafgørelse (EU) 2018/1993 af 11. december 2018 om EU's integrerede ordninger for politisk kriserespons (EUT L 320 af 17.12.2018, s. 28).

- (69) I overensstemmelse med bilaget til henstilling (EU) 2017/1584 bør en omfattende cybersikkerhedshændelse forstås som en hændelse, der forårsager en forstyrrelse på et niveau, der overstiger en medlemsstats kapacitet til at reagere på den, eller som har en betydelig indvirkning på mindst to medlemsstater. Alt efter årsag og virkning kan omfattende cybersikkerhedshændelser eskalere og udvikle sig til fuldgældige kriser, der forhindrer det indre markeds korrekte funktion eller udgør alvorlige risici for den offentlige sikkerhed for enheder eller borgere i flere medlemsstater eller for Unionen som helhed. I betragtning af sådanne begivenheders vidtrækkende omfang og i de fleste tilfælde grænseoverskridende karakter bør medlemsstaterne og de relevante EU-institutioner, -organer, -kontorer og -agenturer samarbejde på teknisk, operationelt og politisk plan for at koordinere indsatsen i hele Unionen.
- (70) Omfattende cybersikkerhedshændelser og kriser på EU-plan kræver en koordineret indsats for at sikre en hurtig og effektiv reaktion på grund af den store indbyrdes afhængighed mellem sektorer og medlemsstater. Tilgængeligheden af cybermodstandsdygtige net- og informationssystemer og tilgængeligheden, fortroligheden og integriteten af data er afgørende for Unionens sikkerhed og for beskyttelsen af dens borgere, virksomheder og institutioner mod hændelser og cybertrusler samt for at øge enkeltpersoners og organisationers tillid til Unionens evne til at fremme og beskytte et globalt, åbent, frit, stabilt og sikkert cyberspace baseret på menneskerettigheder, grundlæggende frihedsrettigheder, demokrati og retsstatsprincippet.

- (71) EU-CyCLONe bør fungere som en formidler mellem det tekniske og det politiske niveau under omfattende cybersikkerhedshændelser og kriser og bør styrke samarbejdet på operationelt plan og støtte beslutningstagningen på politisk plan. I samarbejde med Kommissionen og under hensyntagen til Kommissionens kompetence på krisestyringsområdet bør EU-CyCLONe bygge videre på CSIRT-netværkets resultater og anvende sin egen kapacitet til at udarbejde konsekvensanalyser af omfattende cybersikkerhedshændelser og kriser.
- (72) Cyberangreb er af grænseoverskridende karakter, og en væsentlig hændelse kan forstyrre og skade kritiske informationsinfrastrukturer, som det indre markeds funktion afhænger af. Henstilling (EU) 2017/1584 omhandler alle relevante aktørers rolle. Desuden er Kommissionen inden for rammerne af EU-civilbeskyttelsesmekanismen, der blev oprettet ved Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse 1313/2013/EU¹, ansvarlig for generelle beredskabstiltag, herunder forvaltning af katastrofeberedskabskoordinationscentret og det fælles varslings- og informationssystem, opretholdelse og videreudvikling af situationsbevidsthed og analysekapacitet, og tilvejebringelse og forvaltning af kapaciteten til at mobilisere og udsende eksperthold i tilfælde af en anmodning om bistand fra en medlemsstat eller et tredjeland. Kommissionen er også ansvarlig for at udarbejde analytiske rapporter om IPCR-ordningerne i henhold til gennemførelsesafgørelse (EU) 2018/1993, herunder i forbindelse med situationsbevidsthed og beredskab vedrørende cybersikkerhed samt for situationsbevidsthed og kriserespons inden for landbrug, ugunstige vejrforhold, konfliktkortlægning og -prognoser, systemer for tidlig varslings i forbindelse med naturkatastrofer, sundhedskriser, overvågning af infektionssygdomme, plantesundhed, kemiske hændelser, fødevare- og fodersikkerhed, dyresundhed, migration, told, nukleare og radiologiske kriser og energi.

¹ Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse nr. 1313/2013/EU af 17. december 2013 om en EU-civilbeskyttelsesmekanisme (EUT L 347 af 20.12.2013, s. 924).

- (73) Unionen kan, hvor det er hensigtsmæssigt, i overensstemmelse med artikel 218 i TEUF indgå internationale aftaler med tredjelande eller internationale organisationer, som giver mulighed for og tilrettelægger disses deltagelse i bestemte aktiviteter, der foretages af samarbejdsgruppen, CSIRT-netværket og EU-CyCLONe. Sådanne aftaler bør sikre Unionens interesser og tilstrækkelig databeskyttelse. Dette bør ikke udelukke medlemsstaternes ret til at samarbejde med tredjelande om håndtering af sårbarheder og styring af cybersikkerhedsrisici og lette rapportering og generel udveksling af oplysninger i overensstemmelse med EU-retten.
- (74) For at lette en effektiv gennemførelse af dette direktiv, herunder med hensyn til håndtering af sårbarheder, foranstaltninger til styring af cybersikkerhedsrisici, rapporteringsforpligtelser og ordninger for udveksling af cybersikkerhedsoplysninger, kan medlemsstaterne samarbejde med tredjelande og gennemføre aktiviteter, der anses for hensigtsmæssige til dette formål, herunder udveksling af oplysninger om cybertrusler, hændelser, sårbarheder, værktøjer og metoder, taktikker, teknikker og procedurer, beredskab og øvelser i forbindelse med styring af cybersikkerhedskriser, uddannelse, tillidsskabende tiltag og strukturerede ordninger til udveksling af oplysninger.

- (75) Der bør indføres peerevalueringer for at gøre det lettere at lære af fælles erfaringer, styrke gensidig tillid og opnå et højt fælles cybersikkerhedsniveau. Peerevalueringer kan føre til værdifuld indsigt og anbefalinger, der kan styrke de overordnede cybersikkerhedskapaciteter, skabe en ny funktionel kanal for udveksling af bedste praksis på tværs af medlemsstaterne og bidrage til at højne medlemsstaternes modenhedsniveauer for så vidt angår cybersikkerhed. Desuden bør peerevalueringer tage hensyn til resultaterne af lignende mekanismer, såsom CSIRT-netværkets peerevalueringssystem, og bør tilføre merværdi og undgå dobbeltarbejde. Gennemførelsen af peerevalueringer bør ikke berøre EU-retten eller national ret om beskyttelse af fortrolige eller klassificerede oplysninger.
- (76) Samarbejdsgruppen bør fastlægge en selvevalueringsmetode for medlemsstaterne med henblik på at dække faktorer såsom graden af gennemførelse af foranstaltninger til styring af cybersikkerhedsrisici og rapporteringsforpligtelser, kapacitetsniveauet og effektiviteten af udførelsen af de kompetente myndigheders opgaver, CSIRT'ernes operationelle kapacitet, graden af gennemførelse af gensidig bistand, graden af gennemførelse af ordningerne for udveksling af cybersikkerhedsoplysninger eller specifikke spørgsmål af grænseoverskridende eller tværsektoriel karakter. Medlemsstaterne bør tilskyndes til at foretage selvevalueringer regelmæssigt og til at fremlægge og drøfte resultaterne heraf i samarbejdsgruppen.

- (77) Ansvar for at sikre sikkerheden i net- og informationssystemer ligger i vid udstrækning hos væsentlige og vigtige enheder. En risikostyringskultur, der indbefatter risikovurderinger og gennemførelse af foranstaltninger til styring af cybersikkerhedsrisici, som står i forhold til de foreliggende risici, bør fremmes og udvikles.
- (78) Foranstaltningerne til styring af cybersikkerhedsrisici bør tage hensyn til den væsentlige eller vigtige enheds grad af afhængighed af net- og informationssystemer og omfatte foranstaltninger til at identificere alle risici for hændelser, til at forebygge, opdage, reagere på og reetablere sig efter hændelser og til at afbøde deres indvirkning. Sikkerheden i net- og informationssystemer bør omfatte lagrede, overførte og behandlede datas sikkerhed. Foranstaltningerne til styring af cybersikkerhedsrisici bør omfatte en systemisk analyse, som tager højde for den menneskelige faktor, for at få et fuldstændigt billede af sikkerheden af net- og informationssystemet.

- (79) Da trusler mod sikkerheden i net- og informationssystemer kan have forskellig oprindelse, bør foranstaltninger til styring af cybersikkerhedsrisici bygge på en tilgang, der omfatter alle farer og sigter på at beskytte net- og informationssystemer og disse systemers fysiske miljø mod enhver begivenhed såsom tyveri, brand, oversvømmelse, telekommunikations- eller strømsvigt, eller uautoriseret fysisk adgang til, beskadigelse af eller indgreb i en væsentlig eller vigtig enheds informations- og informationsbehandlingsfaciliteter, som kan compromittere tilgængeligheden, autenticiteten, integriteten eller fortroligheden af lagrede, overførte eller behandlede data eller de tjenester, der tilbydes af eller er tilgængelige via net- og informationssystemerne. Foranstaltningerne til styring af cybersikkerhedsrisici bør derfor også adressere den fysiske og miljømæssige sikkerhed i net- og informationssystemerne ved at inkludere foranstaltninger til beskyttelse af sådanne systemer mod systemsvigt, menneskelige fejl, ondsindede handlinger eller naturfænomener i overensstemmelse med europæiske og internationale standarder såsom dem, der indgår i ISO/IEC 27000-serien. Væsentlige og vigtige enheder bør med henblik herpå som led i deres foranstaltninger til styring af cybersikkerhedsrisici også adressere sikkerheden vedrørende menneskelige ressourcer og indføre passende adgangskontrolpolitikker. Disse foranstaltninger bør være forenelige med direktiv (EU) .../...⁺.

⁺ EUT: Indsæt venligst i teksten nummeret på det direktiv, der er indeholdt i dokument PE-CONS 51/22 (2020/0365(COD)).

- (80) Med henblik på at påvise overensstemmelse med foranstaltninger til styring af cybersikkerhedsrisici og i mangel af passende europæiske cybersikkerhedscertificeringsordninger vedtaget i overensstemmelse med Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2019/881¹ bør medlemsstaterne i samråd med samarbejdsgruppen og Den Europæiske Cybersikkerhedscertificeringsgruppe fremme væsentlige og vigtige enheders anvendelse af relevante europæiske og internationale standarder eller kan eventuelt kræve, at enhederne anvender certificerede IKT-produkter, -tjenester og -processer.
- (81) Med henblik på at undgå, at operatører af væsentlige og vigtige enheder pålægges en uforholdsmæssig stor økonomisk og administrativ byrde, bør foranstaltninger til styring af cybersikkerhedsrisici stå i et rimeligt forhold til den risiko, det pågældende net- og informationssystem er udsat for, under hensyntagen til sådanne foranstaltningers aktuelle teknologiske stade og i givet fald til relevante europæiske og internationale standarder samt omkostningerne ved deres gennemførelse.

¹ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2019/881 af 17. april 2019 om ENISA (Den Europæiske Unions Agentur for Cybersikkerhed), om cybersikkerhedscertificering af informations- og kommunikationsteknologi og om ophævelse af forordning (EU) nr. 526/2013 (forordningen om cybersikkerhed) (EUT L 151 af 7.6.2019, s. 15).

- (82) Foranstaltninger til styring af cybersikkerhedsrisici bør stå i et passende forhold til graden af de væsentlige eller vigtige enheders risikoeksponering og til den samfundsmæssige og økonomiske indvirkning, som en hændelse ville have. Ved fastlæggelsen af foranstaltninger til styring af cybersikkerhedsrisici, der er tilpasset væsentlige og vigtige enheder, bør der tages behørigt hensyn til væsentlige og vigtige enheders forskellige risikoeksponering, herunder enhedens kritiske betydning, de risici, herunder samfundsmæssige risici, som den er eksponeret for, enhedens størrelse og sandsynligheden for hændelser og deres alvor, herunder deres samfundsmæssige og økonomiske indvirkning.
- (83) Væsentlige og vigtige enheder bør garantere sikkerheden af de net- og informationssystemer, som de anvender i forbindelse med deres aktiviteter. Disse systemer er primært private net- og informationssystemer, der forvaltes af de væsentlige og vigtige enheders interne IT-personale, eller hvis sikkerhed er blevet outsourcet. De foranstaltninger til styring af cybersikkerhedsrisici og rapporteringsforpligtelser, der er fastsat i dette direktiv, bør finde anvendelse på de relevante væsentlige og vigtige enheder, uanset om disse enheder selv vedligeholder deres net- og informationssystemer eller outsourcer vedligeholdelsen deraf.

- (84) DNS-tjenesteudbydere, topdomænenavneadministratorer og udbydere af cloudcomputingtjenester, af datacentertjenester, af indholdsleveringsnetværk, af administrerede tjenester, af administrerede sikkerhedstjenester, af onlinemarkedspladser, af onlinesøgemaskiner, af platforme for sociale netværkstjenester og af tillidstjenester bør i betragtning af deres grænseoverskridende karakter være underlagt en høj grad af harmonisering på EU-plan. Gennemførelsen af foranstaltninger til styring af cybersikkerhedsrisici med hensyn til disse enheder bør derfor lettes ved hjælp af en gennemførelsesretsakt.
- (85) Håndtering af risici, der stammer fra en enheds forsyningskæde og dens forhold til sine leverandører såsom udbydere af datalagrings- og databehandlingstjenester eller udbydere af administrerede sikkerhedstjenester og softwareudgivere, er særlig vigtig i betragtning af udbredelsen af hændelser, hvor enheder har været udsat for cyberangreb, og hvor ondsindede gerningspersoner har været i stand til at kompromittere sikkerheden af en enheds net- og informationssystemer ved at udnytte sårbarheder, der påvirker tredjepartsprodukter og -tjenester. Væsentlige og vigtige enheder bør derfor vurdere og tage hensyn til den generelle kvalitet og modstandsdygtighed af produkter og tjenester, de heri integrerede foranstaltninger til styring af cybersikkerhedsrisici og deres leverandørers og tjenesteudbyderes cybersikkerhedspraksis, herunder deres sikre udviklingsprocedurer. Væsentlige og vigtige enheder bør navnlig tilskyndes til at indarbejde foranstaltninger til styring af cybersikkerhedsrisici i kontraktlige arrangementer med deres direkte leverandører og tjenesteudbydere. Disse enheder kunne overveje risici hidrørende fra leverandører og tjenesteudbydere i andre led.

- (86) Blandt tjenesteudbydere spiller udbydere af administrerede sikkerhedstjenester på områder såsom reaktion på hændelser, penetrationstest, sikkerhedsaudits og konsulentbistand en særlig vigtig rolle med hensyn til at bistå enheder i deres bestræbelser på at forebygge, opdage, reagere på eller reetablere sig efter hændelser. Udbydere af administrerede sikkerhedstjenester har imidlertid også selv været mål for cyberangreb og udgør på grund af deres høje grad af integration i enheders operationer en særlig risiko. Væsentlige og vigtige enheder bør derfor udvise forøget omhu ved udvælgelsen af en udbyder af administrerede sikkerhedstjenester.
- (87) De kompetente myndigheder kan i forbindelse med deres tilsynsopgaver også drage fordel af cybersikkerhedstjenester såsom sikkerhedsaudits, penetrationstest eller reaktion på hændelser.
- (88) Væsentlige og vigtige enheder bør også tage højde for risici hidrørende fra deres samspil og relationer med andre interessenter inden for et bredere økosystem, herunder i forbindelse med bekæmpelse af industrispionage og beskyttelse af forretningshemmeligheder. Navnlig bør disse enheder træffe passende foranstaltninger til at sikre, at deres samarbejde med akademiske institutioner og forskningsinstitutioner finder sted i overensstemmelse med deres cybersikkerhedspolitikker og følger god praksis med hensyn til sikker adgang til og formidling af oplysninger generelt og beskyttelse af intellektuel ejendom i særdeleshed. På samme måde bør væsentlige og vigtige enheder i betragtning af datas betydning og værdi for deres aktiviteter træffe alle passende foranstaltninger til styring af cybersikkerhedsrisici, når disse enheder benytter sig af datatransformations- og dataanalysetjenester fra tredjeparter.

- (89) Væsentlige og vigtige enheder bør indføre en bred vifte af grundlæggende cyberhygiejnepraksisser såsom "zero trust"-principper, softwareopdateringer, enhedskonfiguration, netværkssegmentering, identitets- og adgangsstyring eller brugerbevidsthed, arrangere kurser for deres personale og højne bevidstheden om cybertrusler, phishing og social engineering-teknikker. Disse enheder bør desuden evaluere deres egne cybersikkerhedskapaciteter og, hvor det er hensigtsmæssigt, stræbe efter at integrere cybersikkerhedsforstærkende teknologier, såsom systemer baseret på kunstig intelligens eller maskinlæring, for at forstærke deres kapaciteter og sikkerheden i net- og informationssystemerne.

- (90) For yderligere at håndtere centrale risici i forsyningskæden og bistå væsentlige og vigtige enheder, der opererer i sektorer, som er omfattet af dette direktiv, med at håndtere forsyningskæde- og leverandørrelaterede risici på en hensigtsmæssig måde, bør samarbejdsgruppen, i samarbejde med Kommissionen og ENISA og, hvor det er hensigtsmæssigt, efter høring af relevante interessenter, herunder fra industrien, foretage koordinerede sikkerhedsrisikovurderinger af kritiske forsyningskæder som dem, der er foretaget for 5G-net efter Kommissionens henstilling (EU) 2019/534¹, med henblik på inden for hver enkelt sektor at identificere de kritiske IKT-tjenester, -systemer eller -produkter, relevante trusler og sårbarheder. Sådanne koordinerede sikkerhedsrisikovurderinger bør identificere foranstaltninger, afbødningsplaner og bedste praksisser for modvirkning af kritiske afhængigheder, potentielle enkelte fejlpunkter, trusler, sårbarheder og andre risici knyttet til forsyningskæden og bør undersøge, hvordan væsentlige og vigtige enheder yderligere kan tilskyndes til at indføre disse. Potentielle ikketekniske risikofaktorer såsom et tredjelandes utilbørlige påvirkning af leverandører og tjenesteudbydere, navnlig i forbindelse med alternative styringsmodeller, omfatter skjulte sårbarheder eller bagdøre og potentielle systemiske forsyningsforstyrrelser, navnlig i tilfælde af teknologisk fastlåsning eller udbyderafhængighed.

¹ Kommissionens henstilling (EU) 2019/534 af 26. marts 2019 Cybersikkerheden i forbindelse med 5G-net (EUT L 88 af 29.3.2019, s. 42).

- (91) Ved koordinerede sikkerhedsrisikovurderinger af kritiske forsyningskæder bør der i lyset af kendetegnene ved den pågældende sektor tages hensyn til både tekniske og, hvor det er relevant, ikke-tekniske faktorer, herunder dem, der er defineret i henstilling (EU) 2019/534, i den EU-koordinerede risikovurdering af cybersikkerheden af 5G-net og i EU-værktøjskassen til 5G-cybersikkerhed, som samarbejdsgruppen er nået til enighed om. For at identificere de forsyningskæder, der bør gøres til genstand for en koordineret sikkerhedsrisikovurdering, bør følgende kriterier tages i betragtning: i) i hvilket omfang væsentlige og vigtige enheder anvender og er afhængige af specifikke kritiske IKT-tjenester, -systemer eller -produkter, ii) relevansen af specifikke kritiske IKT-tjenester, -systemer eller -produkter til udførelse af kritiske eller følsomme funktioner, herunder behandling af personoplysninger, iii) tilgængeligheden af alternative IKT-tjenester, -systemer eller -produkter, iv) modstandsdygtigheden af den samlede forsyningskæde for IKT-tjenester, -systemer eller -produkter i hele deres livscyklus over for forstyrrelser og v) for nye IKT-tjenester, -systemer eller -produkter, deres potentielle fremtidige betydning for enhedernes aktiviteter. Endvidere bør der lægges særlig vægt på IKT-tjenester, -systemer eller -produkter, der er underlagt specifikke krav hidrørende fra tredjelande.

- (92) For at strømline de forpligtelser, der pålægges udbydere af offentlige elektroniske kommunikationsnet eller af offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester og tillidstjenesteudbydere med hensyn til sikkerheden af deres net- og informationssystemer, og for at gøre det muligt for de pågældende enheder og de kompetente myndigheder, i henhold til henholdsvis Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2018/1972¹ og forordning (EU) nr. 910/2014, at drage fordel af de retlige rammer, der er fastsat i dette direktiv, herunder udpegelsen af en CSIRT med ansvar for håndteringen af hændelser, deltagelsen af de berørte kompetente myndigheder i samarbejdsgruppens aktiviteter og CSIRT-netværket, bør de pågældende enheder være omfattet af dette direktivs anvendelsesområde. De tilsvarende bestemmelser i forordning (EU) nr. 910/2014 og direktiv (EU) 2018/1972 vedrørende indførelse af sikkerhedskrav og underretningspligt for disse typer enheder bør derfor udgå. Reglerne om rapporteringsforpligtelser, der er fastsat i nærværende direktiv, bør ikke berøre forordning (EU) 2016/679 og direktiv 2002/58/EF.

¹ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2018/1972 af 11. december 2018 om oprettelse af en europæisk kodeks for elektronisk kommunikation (EUT L 321 af 17.12.2018, s. 36).

- (93) Cybersikkerhedsforpligtelserne, der er fastsat i dette direktiv, bør betragtes som et supplement til de krav, der pålægges tillidstjenesteudbydere i henhold til forordning (EU) nr. 910/2014. Tillidstjenesteudbydere bør være forpligtet til at træffe alle passende og forholdsmæssige foranstaltninger for at styre de risici, der er forbundet med deres tjenester, herunder i forhold til kunder og tilknyttede tredjeparter, og til at rapportere hændelser i henhold til dette direktiv. Sådanne cybersikkerheds- og rapporteringsforpligtelser bør også vedrøre den fysiske beskyttelse af de udbudte tjenester. Kravene til kvalificerede tillidstjenesteudbydere i artikel 24 i forordning (EU) nr. 910/2014 finder fortsat anvendelse.

- (94) Medlemsstaterne kan tildele rollen som de kompetente myndigheder for tillidstjenester til de i forordning (EU) nr. 910/2014 omhandlede tilsynsorganer for at sikre videreførelsen af den nuværende praksis og bygge videre på den viden og erfaring, der er opnået i forbindelse med anvendelsen af nævnte forordning. I sådanne tilfælde bør de kompetente myndigheder i henhold til dette direktiv arbejde tæt sammen med disse tilsynsorganer ved rettidigt at udveksle relevante oplysninger for at sikre effektivt tilsyn med tillidstjenesteudbydere og sikre deres overholdelse af kravene i dette direktiv og i forordning (EU) nr. 910/2014. I givet fald bør CSIRT'en eller den kompetente myndighed i henhold til dette direktiv straks informere tilsynsorganet i henhold til forordning (EU) nr. 910/2014 om enhver underretning om en væsentlig cybertrussel eller hændelse, der berører tillidstjenester samt om ethvert tilfælde af en tillidstjenesteudbyders overtrædelser af dette direktiv. Medlemsstaterne kan i rapporteringsøjemed i givet fald anvende det enkelte indgangspunkt, der er oprettet for at opnå en fælles og automatisk rapportering af hændelser til både tilsynsorganet i henhold til forordning (EU) nr. 910/2014 og CSIRT eller den kompetente myndighed i henhold til dette direktiv.

- (95) Hvor det er hensigtsmæssigt og for at undgå unødige forstyrrelser, bør eksisterende nationale retningslinjer der er vedtaget med henblik på gennemførelse af reglerne vedrørende sikkerhedsforanstaltninger i artikel 40 og 41 i direktiv (EU) 2018/1972, tages i betragtning ved gennemførelsen af nærværende direktiv, så der kan bygges videre på den viden og de færdigheder, der allerede er erhvervet i forbindelse med direktiv (EU) 2018/1972 med hensyn til sikkerhedsforanstaltninger og hændelsesunderretninger. ENISA kan også udvikle vejledning om sikkerhedskrav og om rapporteringsforpligtelser for udbydere af offentlige elektroniske kommunikationsnet eller offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester for at lette harmonisering og omstilling og minimere forstyrrelser. Medlemsstaterne kan tildele de nationale tilsynsmyndigheder rollen som de kompetente myndigheder for elektronisk kommunikation i henhold til direktiv (EU) 2018/1972 for at sikre videreførelsen af den nuværende praksis og bygge videre på den viden og erfaring, der er opnået som et resultat af gennemførelsen af nævnte direktiv.

- (96) I betragtning af den stigende betydning af nummerafhængige interpersonelle kommunikationstjenester som defineret i direktiv (EU) 2018/1972 er det nødvendigt at sikre, at sådanne tjenester også er omfattet af passende sikkerhedskrav i lyset af deres særlige karakter og økonomiske betydning. Eftersom angrebsfladen bliver stadig større, bliver nummerafhængige interpersonelle kommunikationstjenester såsom meddelelsetjenester stadig mere udbredte angrebsvektorer. Ondsindede gerningspersoner anvender platforme til at kommunikere med og lokke ofre til at gå ind på kompromitterede websider, hvilket øger sandsynligheden for hændelser, der involverer udnyttelse af personoplysninger og, som følge deraf, sikkerheden i net- og informationssystemer. Udbydere af nummerafhængige interpersonelle kommunikationstjenester bør sikre et sikkerhedsniveau i net- og informationssystemer, der står i forhold til risiciene. Da udbydere af nummerafhængige interpersonelle kommunikationstjenester normalt ikke udøver egentlig kontrol over transmissionen af signaler via net, kan risikoniveauet for sådanne tjenester i visse henseender anses for at være lavere end for traditionelle elektroniske kommunikationstjenester. Det samme gælder interpersonelle kommunikationstjenester, som defineret i direktiv (EU) 2018/1972, der anvender numre, og som ikke udøver faktisk kontrol over signaltransmission.

- (97) Det indre marked er mere end nogensinde afhængigt af internettets funktionsdygtighed. Næsten alle væsentlige og vigtige enheders tjenester er afhængige af tjenester, der leveres over internettet. For at sikre en problemfri levering af tjenester, der udbydes af væsentlige og vigtige enheder, er det vigtigt, at alle udbydere af offentlige elektroniske kommunikationsnet har indført passende foranstaltninger til styring af cybersikkerhedsrisici og rapporterer om væsentlige hændelser i forbindelse hermed. Medlemsstaterne bør sørge for, at sikkerheden af de offentlige elektroniske kommunikationsnet opretholdes, og at deres vitale sikkerhedsinteresser beskyttes mod sabotage og spionage. Eftersom international konnektivitet styrker og fremskynder den konkurrencedygtige digitalisering af Unionen og dens økonomi, bør hændelser, der påvirker undersøiske kommunikationskabler, rapporteres til CSIRT eller i givet fald til den kompetente myndighed. Den nationale cybersikkerhedsstrategi bør, hvor det er relevant, tage hensyn til undersøiske kommunikationskablers cybersikkerhed og omfatte en kortlægning af potentielle cybersikkerhedsrisici og afbødende foranstaltninger for at sikre dem det højeste beskyttelsesniveau.

- (98) For at beskytte sikkerheden af offentlige elektroniske kommunikationsnet og offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester bør brugen af krypteringsteknologier, navnlig end-to-end-kryptering samt datacentrerede sikkerhedskoncepter såsom kartografi, segmentering, tagging, adgangspolitik og adgangsstyring samt automatiserede adgangsbeslutninger fremmes. Om nødvendigt bør anvendelsen af kryptering, navnlig end-to-end-kryptering, være obligatorisk for udbydere af offentlige elektroniske kommunikationsnet eller af offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester i overensstemmelse med principperne om sikkerhed og privatlivsbeskyttelse gennem standardindstillinger og gennem design med henblik på dette direktiv. Brugen af end-to-end-kryptering bør forliges med medlemsstaternes beføjelser til at sikre beskyttelsen af deres væsentlige sikkerhedsinteresser og offentlig sikkerhed og til at tillade forebyggelse, efterforskning, afsløring og retsforfølgning af strafbare handlinger i overensstemmelse med EU-retten. Dette bør dog ikke svække end-to-end-kryptering, som er en teknologi af kritisk betydning for den effektive data- og privatlivsbeskyttelse og for kommunikationssikkerheden.
- (99) For at beskytte sikkerheden af og forhindre misbrug af og manipulation med offentlige elektroniske kommunikationsnet og offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester bør brugen af sikre routingstandarder fremmes for at sikre integriteten og robustheden af routingfunktionerne i hele økosystemet af udbydere af internetadgangstjenester.

- (100) For at beskytte internettets funktionalitet og integritet og fremme DNS'ens sikkerhed og modstandsdygtighed bør relevante interessenter, herunder enheder i Unionens private sektor, udbydere af offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester, navnlig udbydere af internetadgangstjenester, og udbydere af onlinesøgemaskiner tilskyndes til at vedtage en diversificeringsstrategi for DNS-oversættelse. Endvidere bør medlemsstaterne tilskynde til udvikling og brug af en offentlig og sikker europæisk DNS-oversættelsestjeneste.

- (101) I dette direktiv fastlægges en flertrinstilgang for underretning om væsentlige hændelser med henblik på at finde den rette balance mellem på den ene side hurtig underretning, der bidrager til at afbøde den potentielle spredning af væsentlige hændelser og giver væsentlige og vigtige enheder mulighed for at søge assistance, og på den anden side dybdegående underretning, der gør det muligt at høste værdifulde erfaringer af individuelle hændelser og over tid forbedre individuelle virksomheders og hele sektors cyberrobusthed. Direktivet bør i den henseende omfatte underretning om hændelser, som ud fra en indledende vurdering foretaget af den berørte enhed kunne forårsage alvorlige driftsmæssige forstyrrelser af tjenesterne eller økonomiske tab for denne enhed eller forvolde betydelig materiel eller immateriel skade for andre fysiske eller juridiske personer. En sådan indledende vurdering bør bl.a. tage i betragtning de berørte net- og informationssystemer, navnlig deres betydning for leveringen af enhedens tjenester, alvoren og de tekniske karakteristika af en cybertrussel, eventuelle underliggende sårbarheder, der udnyttes, samt enhedens erfaring med tilsvarende hændelser. Indikatorer såsom graden af påvirkning af tjenestens funktionsdygtighed, varigheden af en hændelse eller antallet af berørte tjenestemodtagere vil kunne spille en vigtig rolle med hensyn til at fastslå, om den driftsmæssige forstyrrelse af tjenesten er alvorlig.

- (102) Hvor væsentlige og vigtige enheder bliver opmærksomme på en væsentlig hændelse, bør de være forpligtet til at indgive en tidlig varsling uden unødigt ophold og under alle omstændigheder inden for 24 timer. Denne tidlige varsling bør efterfølges af en hændelsesunderretning. De pågældende enheder bør indgive en hændelsesunderretning uden unødigt ophold og under alle omstændigheder inden for 72 timer efter, at have fået kendskab til den væsentlige hændelse, navnlig med henblik på at ajourføre de oplysninger, der blev indgivet ved den tidlige varsling, og give en indledende vurdering af den væsentlige hændelse, herunder dens alvor og indvirkning, samt kompromitteringsindikatorer, hvor sådanne foreligger. En endelig rapport bør indgives senest en måned efter hændelsesunderretningen. Den tidlige varsling bør kun indeholde de oplysninger, der er nødvendige for at gøre CSIRT'en eller i givet fald den kompetente myndighed opmærksom på den væsentlige hændelse og give den pågældende enhed mulighed for om nødvendigt at søge assistance. En sådan tidlige varsling bør, hvis det er relevant, angive, om den væsentlige hændelse mistænkes for at være forårsaget af ulovlige eller ondsindede handlinger, og om den sandsynligvis vil have grænseoverskridende virkninger. Medlemsstaterne bør sikre, at forpligtelsen til at indgive den tidlige varsling eller den efterfølgende hændelsesunderretning ikke medfører, at den underrettende enhed bruger færre ressourcer på aktiviteter vedrørende håndtering af hændelser, idet disse bør prioriteres, så det forhindres, at forpligtelser vedrørende hændelsesrapportering enten omdirigerer ressourcer fra håndtering af væsentlige hændelser eller på anden måde kompromitterer enhedens indsats i denne henseende. I tilfælde af, at en hændelse pågår på tidspunktet for indgivelsen af den endelige rapport, bør medlemsstaterne sikre, at berørte enheder forelægger en statusrapport på det pågældende tidspunkt og en endelig rapport senest en måned efter deres håndtering af den væsentlige hændelse.

- (103) De væsentlige og vigtige enheder bør i givet fald og uden unødigt ophold underrette deres tjenestemodtagere om enhver foranstaltning eller modforholdsregel, de kan træffe for at afbøde risici fra en væsentlig cybertrussel. Disse enheder bør, hvor det er hensigtsmæssigt, og navnlig hvor den væsentlige cybertrussel sandsynligvis vil materialisere sig, også informere deres tjenestemodtagere om selve truslen. Kravet om at informere modtagerne om væsentlige cybertrusler bør opfyldes efter bedste evne, men bør ikke fritage disse enheder for forpligtelsen til for egen regning at træffe passende og øjeblikkelige foranstaltninger til at forebygge eller afhjælpe enhver trussel af denne art og genoprette tjenestens normale sikkerhedsniveau. Sådanne oplysninger om væsentlige cybertrusler bør stilles gratis til rådighed for modtagerne i et let forståeligt sprog.
- (104) Udbydere af offentlige elektroniske kommunikationsnet eller af offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester bør indføre sikkerhed gennem design og gennem standardindstillinger samt informere deres tjenestemodtagere om væsentlige cybertrusler og om de foranstaltninger, de kan træffe for at beskytte deres enheder og kommunikation, f.eks. ved at anvende bestemte typer software eller krypteringsteknologier.
- (105) En proaktiv tilgang til cybertrusler er et afgørende element i styring af cybersikkerhedsrisici, som bør sætte de kompetente myndigheder i stand til effektivt at forhindre cybertrusler i at blive til hændelser, der kan forårsage betydelige materiel eller immateriel skade. Med henblik herpå er underretning om cybertrusler af afgørende betydning. Enhederne opfordres med dette for øje til på frivillig basis at rapportere cybertrusler.

- (106) For at forenkle rapporteringen af de oplysninger, der kræves i henhold til dette direktiv, og for at mindske den administrative byrde for enhederne bør medlemsstaterne stille tekniske midler til rådighed såsom et enkelt indgangspunkt, automatiserede systemer, onlineformularer, brugervenlige grænseflader, skabeloner og dedikerede platforme, som enheder, uanset om de falder ind under dette direktivs anvendelsesområde, til indgivelsen af de relevante oplysninger, der skal rapporteres. Unionens støtte til gennemførelsen af dette direktiv, navnlig inden for programmet for et digitalt Europa, der er oprettet ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/694¹, vil kunne omfatte støtte til enkelte indgangspunkter. Endvidere befinder enheder sig ofte i en situation, hvor en bestemt hændelse på grund af dens karakteristika skal rapporteres til forskellige myndigheder som følge af underretningspligten i forskellige retsakter. Sådanne tilfælde medfører ekstra administrative byrder og kunne også føre til usikkerhed med hensyn til formatet af og procedurerne for sådanne underretninger. Hvor der er oprettet et enkelt indgangspunkt, opfordres medlemsstaterne til også at anvende dette til underretninger om sikkerhedshændelser, der kræves i henhold til anden EU-ret, såsom forordning (EU) 2016/679 og direktiv 2002/58/EF. Anvendelsen af et sådant enkelt indgangspunkt til rapportering af sikkerhedshændelser i henhold til forordning (EU) 2016/679 og direktiv 2002/58/EF bør ikke berøre anvendelsen af bestemmelserne i forordning (EU) 2016/679 og direktiv 2002/58/EF, navnlig bestemmelserne vedrørende uafhængigheden af de deri omhandlede myndigheder. ENISA bør i samarbejde med samarbejdsgruppen udvikle fælles underretningsmodeller ved hjælp af retningslinjer, der kan forenkle og strømline de oplysninger, der skal rapporteres, i henhold til EU-retten, og mindske den administrative byrde for de underrettende enheder.

¹ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/694 af 29. april 2021 om programmet for et digitalt Europa og om ophævelse af afgørelse (EU) 2015/2240 (EUT L 166 af 11.5.2021, s. 1).

- (107) Hvor der er mistanke om, at en hændelse har forbindelse til alvorlige kriminelle aktiviteter i henhold til EU-retten eller national ret, bør medlemsstaterne opfordre væsentlige og vigtige enheder til på grundlag af gældende strafferetsplejeregler i overensstemmelse med EU-retten at rapportere hændelser af formodet alvorlig kriminel karakter til de relevante retshåndhævende myndigheder. Hvor det er relevant, og uden at det berører de regler om beskyttelse af personoplysninger, der gælder for Europol, er det ønskeligt, at Det Europæiske Center for Bekæmpelse af Cyberkriminalitet (EC3) og ENISA letter koordineringen mellem de kompetente myndigheder og de retshåndhævende myndigheder i forskellige medlemsstater.
- (108) Personoplysninger bliver i mange tilfælde kompromitteret som følge af hændelser. I den forbindelse bør de kompetente myndigheder samarbejde og udveksle oplysninger om alle relevante spørgsmål med de myndigheder, der er omhandlet i forordning (EU) 2016/679 og direktiv 2002/58/EF.

- (109) Det er afgørende at opretholde nøjagtige og fuldstændige databaser over domænenavnsregistreringsdata ("WHOIS-data") og give lovlig adgang til sådanne data for at sikre DNS'ens sikkerhed, stabilitet og modstandsdygtighed, hvilket igen bidrager til et højt fælles cybersikkerhedsniveau i hele Unionen. Med henblik herpå bør topdomænenavneadministratorer og enheder, der leverer domænenavnsregistreringstjenester, være forpligtet til at behandle visse data, der er nødvendige for at opfylde dette formål. Denne behandling bør udgøre en retlig forpligtelse i den i artikel 6, stk. 1, litra c), i forordning (EU) 2016/679 anvendte betydning. Denne forpligtelse berører ikke muligheden for at indsamle domænenavnsregistreringsdata til andre formål, f.eks. på grundlag af kontraktlige arrangementer eller retlige krav, der er fastsat i anden EU-ret eller national ret. Denne forpligtelse har til formål at opnå et fuldstændigt og nøjagtigt sæt af registreringsdata og bør ikke medføre, at de samme data indsamles flere gange. Topdomænenavneadministratorerne og de enheder, der leverer domænenavnsregistreringstjenester, bør samarbejde med hinanden for at undgå dobbeltarbejde.

- (110) Tilgængeligheden af og den rettidige adgang til domænenavnsregistreringsdata for legitime adgangssøgende er afgørende for at forebygge og bekæmpe DNS-misbrug samt for at forebygge, og opdage og reagere på, hændelser. Ved legitime adgangssøgende forstås enhver fysisk eller juridisk person, der fremsætter en anmodning i henhold til EU-retten eller national ret. De kan omfatte myndigheder, som er kompetente i henhold til dette direktiv, og myndigheder, som i henhold til EU-retten eller national ret er kompetente til at forebygge, efterforske, afsløre eller retsforfølge strafbare handlinger, samt CERT'er eller CSIRT'er. Topdomæneadministratorer og enheder, der leverer domænenavnsregistreringstjenester, bør være forpligtet til at give lovlig adgang til specifikke domænenavnsregistreringsdata, som er nødvendige for anmodningen om adgang, for legitime adgangssøgende i overensstemmelse med EU-retten og national ret. Anmodningen fra legitime adgangssøgende bør ledsages af en begrundelse, der gør det muligt at vurdere nødvendigheden af adgang til dataene.

- (111) For at sikre, at nøjagtige og fuldstændige domænenavsregistreringsdata er til rådighed, bør topdomænenavneadministratorer og enheder, der leverer domænenavsregistreringstjenester, indsamle og garantere integriteten og tilgængeligheden af domænenavsregistreringsdata. Topdomænenavneadministratorer og enheder, der leverer domænenavsregistreringstjenester, bør navnlig fastlægge politikker og procedurer for indsamling og vedligeholdelse af nøjagtige og fuldstændige domænenavsregistreringsdata samt for forebyggelse og rettelse af unøjagtige registreringsdata, i overensstemmelse med EU-databeskyttelsesretten. Disse politikker og procedurer bør så vidt muligt tage hensyn til de standarder, der er udviklet af multiinteressentstyringsstrukturerne på internationalt plan.
- Topdomænenavneadministratorerne og de enheder, der leverer domænenavsregistreringstjenester, bør fastlægge og indføre forholdsmæssige procedurer til verifikation af domænenavsregistreringsdata. Disse procedurer bør afspejle den bedste praksis, der anvendes i industrien, og så vidt muligt de fremskridt, der er gjort inden for elektronisk identifikation. Verifikationsprocedurerne kan eksempelvis bestå i forudgående kontrol, der foretages på tidspunktet for registreringen, og efterfølgende kontrol, der foretages efter registreringen. Topdomænenavneadministratorerne og de enheder, der leverer domænenavsregistreringstjenester, bør navnlig verificere mindst én kontaktmåde for registranten.

- (112) Topdomænenavneadministratorer og enheder, der leverer domænenavnsregistreringstjenester, bør i overensstemmelse med præamblen til forordning (EU) 2016/679 forpligtes til at offentliggøre oplysninger om registrering af domænenavne, der er ikke er omfattet af anvendelsesområdet for EU-databeskyttelsesretten, såsom data, der vedrører juridiske personer. For så vidt angår juridiske personer bør topdomænenavneadministratorerne og de enheder, der leverer domænenavnsregistreringstjenester, mindst offentliggøre registrantens navn og kontakttelfonnummer. Kontaktmailadressen bør også offentliggøres, forudsat at den ikke indeholder personoplysninger, såsom ved brug af e-mail-aliasser or funktionsmailadresser. Topdomænenavneadministratorer og enheder, der leverer domænenavnsregistreringstjenester, bør også give legitime adgangssøgende lovlig adgang til specifikke domænenavnsregistreringsdata om fysiske personer i overensstemmelse med EU-databeskyttelsesretten. Medlemsstaterne bør pålægge topdomænenavneadministratorer og enheder, der leverer domænenavnsregistreringstjenester, uden unødigt ophold at besvare anmodninger om udlevering af domænenavnsregistreringsdata fra legitime adgangssøgende. Topdomænenavneadministratorer og enheder, der leverer domænenavnsregistreringstjenester, bør fastlægge politikker og procedurer for offentliggørelse og udlevering af registreringsdata, herunder serviceleveranceaftaler til behandling af anmodninger om adgang fra legitime adgangssøgende. Disse politikker og procedurer bør så vidt muligt tage hensyn til eventuel vejledning og til de standarder, der er udviklet af multiinteressentstyringsstrukturerne på internationalt plan. Adgangsproceduren vil også kunne omfatte brug af en grænseflade, en portal eller et andet teknisk værktøj til at tilvejebringe et effektivt system til anmodning om og adgang til registreringsdata. Med henblik på at fremme en harmoniseret praksis i hele det indre marked kan Kommissionen, uden at det berører Det Europæiske Databeskyttelsesråds beføjelser, fastlægge retningslinjer for sådanne procedurer, som så vidt muligt tager hensyn til de standarder, der er udviklet af multiinteressentstyringsstrukturerne på internationalt plan. Medlemsstaterne bør sikre, at alle former for adgang til personlige og ikkepersonlige domænenavnsregistreringsdata er gratis.

- (113) Enheder, der er omfattet af dette direktivs anvendelsesområde, bør anses for at henhøre under jurisdiktionen i den medlemsstat, hvor de er etableret. Dog bør udbydere af offentlige elektroniske kommunikationsnet eller af offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester anses for at henhøre under jurisdiktionen i den medlemsstat, hvor de leverer deres tjenester. DNS-tjenesteudbydere, topdomænenavneadministratorer, enheder, der leverer domænenavnsregistreringstjenester til topdomæner, og udbydere af cloudcomputingtjenester, af datacentertjenester, af indholdsleveringsnetværk, af administrerede tjenester, af administrerede sikkerhedstjenester, af onlinemarkedspladser, af onlinesøgemaskiner og af platforme for sociale netværkstjenester bør anses for at henhøre under jurisdiktionen i den medlemsstat, hvor de har deres hovedforretningssted i Unionen. Offentlige forvaltningsenheder bør henhøre under jurisdiktionen i den medlemsstat, der har oprettet dem. Hvis enheden leverer tjenester eller er etableret i mere end én medlemsstat, bør den henhøre under hver af disse medlemsstaters særskilte og parallelle jurisdiktion. De kompetente myndigheder i disse medlemsstater bør samarbejde, yde hinanden gensidig bistand og, hvor det er hensigtsmæssigt, gennemføre fælles tilsynstiltag. Hvor medlemsstaterne udøver deres jurisdiktion, bør de ikke pålægge håndhævelsesforanstaltninger eller sanktioner mere end én gang for den samme adfærd i overensstemmelse med princippet *ne bis in idem*.

- (114) For at tage hensyn til den grænseoverskridende karakter af de tjenester og operationer, der henholdsvis leveres og udføres af DNS-tjenesteudbydere, topdomænenavneadministratorer, enheder, der leverer domænenavnsregistreringstjenester, og udbydere af cloudcomputingtjenester, af datacentertjenester, af indholdsleveringsnetværk, af administrerede tjenester, af administrerede sikkerhedstjenester, af onlinemarkedspladser, af onlinesøgemaskiner og af platforme for sociale netværkstjenester, bør kun én medlemsstat have jurisdiktion over disse enheder. Jurisdiktionen bør tillægges den medlemsstat, hvor den pågældende enhed har sit hovedforretningssted i Unionen. For så vidt angår dette direktiv indebærer forretningsstedskriteriet i dette direktiv en faktisk udøvelse af virksomhed gennem faste ordninger. De pågældende ordningers juridiske form – hvorvidt der er tale om en filial eller et datterselskab med status som juridisk person – er ikke den afgørende faktor i denne forbindelse. Opfyldelsen af det nævnte kriterium bør ikke afhænge af, om net- og informationssystemerne fysisk befinder sig på et givent sted; tilstedeværelsen og anvendelsen af sådanne systemer udgør ikke i sig selv et sådant hovedforretningssted og er derfor ikke afgørende for fastlæggelsen af samme. Hovedforretningsstedet bør anses som værende i den medlemsstat, hvor beslutningerne vedrørende foranstaltninger til styring af cybersikkerhedsrisici overvejende træffes i Unionen. Det vil typisk være det sted, hvor enhedernes centrale administration i Unionen er placeret. Hvis en sådan medlemsstat ikke kan fastslås, eller hvis sådanne beslutninger ikke træffes i Unionen, bør hovedforretningsstedet anses for at være i den medlemsstat, hvor der udføres cybersikkerhedsoperationer. Hvis en sådan medlemsstat ikke kan fastslås, bør hovedforretningsstedet anses for at være i den medlemsstat, hvor enhedens forretningssted med det største antal ansatte i Unionen er beliggende. Hvor tjenesterne udføres af en gruppe af virksomheder, bør den kontrollerende virksomheds hovedforretningssted anses for at være hele gruppens hovedforretningssted.

- (115) Hvor en offentligt tilgængelig rekursiv DNS-tjeneste udbydes af en udbyder af offentlige elektroniske kommunikationsnet eller af offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester kun som en del af dennes internetadgangstjeneste, bør enheden anses for at henhøre under jurisdiktionen i alle de medlemsstater, hvor dens tjenester udbydes.
- (116) Hvor en DNS-tjenesteudbyder, en topdomænenavneadministrator, en enhed, der leverer domænenavnsregistreringstjenester eller en udbyder af cloudcomputingtjenester, af datacentertjenester, af indholdsleveringsnetværk, af administrerede tjenester, af administrerede sikkerhedstjenester, af onlinemarkedspladser, af onlinesøgemaskiner eller af platforme for sociale netværkstjenester, som ikke er etableret i Unionen, udbyder tjenester i Unionen, bør denne udpege en repræsentant i Unionen. Med henblik på at afgøre, om en sådan enhed udbyder tjenester i Unionen, bør det fastslås, om enheden har til hensigt at udbyde tjenester til personer i en eller flere medlemsstater. Det blotte faktum, at der i Unionen er adgang til enhedens eller en formidlers websted eller til en e-mailadresse og andre kontaktoplysninger, eller at der benyttes et sprog, som almindeligvis benyttes i det tredjeland, hvor enheden er etableret, bør anses for utilstrækkeligt til at fastslå en sådan hensigt. Imidlertid vil faktorer såsom anvendelse af et sprog eller en valuta, der almindeligvis anvendes i en eller flere medlemsstater, muligheden for at bestille tjenester på det pågældende sprog eller omtale af kunder eller brugere, der befinder sig i Unionen, kunne gøre det åbenbart, at enheden har til hensigt at udbyde tjenester i Unionen. Repræsentanten bør handle på vegne af enheden, og det bør være muligt for de kompetente myndigheder eller CSIRT'er at kontakte repræsentanten. Repræsentanten bør have et udtrykkeligt skriftligt mandat fra enheden til at handle på sidstnævntes vegne for så vidt angår sidstnævntes forpligtelser, der er fastsat i dette direktiv, herunder rapportering af hændelser.

- (117) For at sikre et klart overblik over DNS-tjenesteudbydere, topdomænenavneadministratorer, enheder, der leverer domænenavsregistreringstjenester, og udbydere af cloudcomputingtjenester, af datacentertjenester, af indholdsleveringsnetværk, af administrerede tjenester, af administrerede sikkerhedstjenester, af onlinemarkedspladser, af onlinesøgemaskiner og af platforme for sociale netværkstjenester, der leverer tjenester i hele Unionen, som er omfattet af dette direktivs anvendelsesområde, bør ENISA oprette og føre et register over sådanne enheder på grundlag af de oplysninger, som medlemsstaterne modtager, i givet fald gennem nationale mekanismer oprettet for, at enheder kan registrere dem selv. De centrale kontaktpunkter bør sende ENISA oplysningerne og eventuelle ændringer heraf. Med henblik på at sikre, at de oplysninger, som skal optages i dette register, er nøjagtige og fuldstændige, kan medlemsstaterne tilsende ENISA de oplysninger, der findes om de pågældende enheder i nationale registre. ENISA og medlemsstaterne bør træffe foranstaltninger til at fremme interoperabiliteten mellem sådanne registre, samtidig med at beskyttelsen af fortrolige eller klassificerede oplysninger sikres. ENISA bør fastsætte passende protokoller for klassificering og forvaltning af oplysninger for at sikre, at de udleverede oplysningers sikkerhed og fortrolighed bevares, og at adgangen til, lagringen af og overførsel af sådanne oplysninger begrænses til de tiltænkte brugere.

- (118) Hvor oplysninger, der er klassificeret i overensstemmelse med EU-retten eller national ret udveksles, rapporteres eller på anden måde deles i henhold til dette direktiv, bør de tilsvarende regler for håndtering af klassificerede oplysninger finde anvendelse. Endvidere bør ENISA have infrastruktur, procedurer og regler på plads til at håndtere følsomme og klassificerede oplysninger i overensstemmelse med de gældende regler for sikkerhedsbeskyttelse af EU's klassificerede informationer.
- (119) I takt med at cybertrusler bliver mere komplekse og sofistikerede, er evnen til at opdage sådanne trusler og træffe effektive forebyggelsesforanstaltninger mod dem i høj grad afhængig af regelmæssig udveksling af trussels- og sårbarhedsefterretninger mellem enheder. Udveksling af oplysninger bidrager til øget bevidsthed om cybertrusler, hvilket igen styrker enhedernes evne til at forhindre trusler i at blive til hændelser og sætter dem i stand til bedre at inddæmme virkningerne af hændelser og reetablere sig mere effektivt. I mangel af vejledning på EU-plan synes flere faktorer at have hæmmet en sådan udveksling af efterretninger, navnlig usikkerhed om foreneligheden med konkurrence- og ansvarsregler.

- (120) Enhederne bør tilskyndes til, med bistand fra medlemsstaterne, i fællesskab at udnytte deres individuelle viden og praktiske erfaring på strategisk, taktisk og operationelt plan med henblik på at styrke deres kapacitet til i tilstrækkeligt omfang at forebygge, opdage, reagere på eller reetablere sig efter hændelser eller afbøde deres virkninger. Det er derfor nødvendigt at gøre det muligt på EU-plan at etablere frivillige ordninger for udveksling af cybersikkerhedsoplysninger. Med henblik herpå bør medlemsstaterne aktivt bistå og tilskynde enheder, såsom dem der leverer cybersikkerhedstjenester og -forskning, samt relevante enheder, der ikke er omfattet af dette direktivs anvendelsesområde til at deltage i sådanne ordninger for udveksling af cybersikkerhedsoplysninger. Disse ordninger bør etableres i overensstemmelse med EU-konkurrencereglerne og EU-databeskyttelsesretten.

- (121) Væsentlige og vigtige enheders behandling af personoplysninger vil i det omfang, det er nødvendigt og står i et rimeligt forhold til målet om at sikre sikkerheden i net- og informationssystemer, kunne anses for at være lovlig, når en sådan behandling overholder en retlig forpligtelse, som påhviler den dataansvarlige, i overensstemmelse med betingelserne i artikel 6, stk. 1, litra c), og artikel 6, stk. 3, i forordning (EU) 2016/679. Behandling af personoplysninger vil også kunne være nødvendig for, at væsentlige og vigtige enheder samt udbydere af sikkerhedsteknologier og -tjenester, der handler på de nævnte enheders vegne, kan forfølge legitime interesser i henhold til artikel 6, stk. 1, litra f), i forordning (EU) 2016/679, herunder når en sådan behandling er nødvendig for ordninger for udveksling af cybersikkerhedsoplysninger eller frivillig underretning om relevante oplysninger i overensstemmelse med dette direktiv. Foranstaltninger vedrørende forebyggelse, opdagelse, identifikation, inddæmning, analyse og reaktion på hændelser, foranstaltninger til at øge bevidstheden vedrørende specifikke cybertrusler, udveksling af oplysninger i forbindelse med afhjælpning af sårbarheder og koordineret offentliggørelse af sårbarheder, frivillig udveksling af oplysninger om disse hændelser samt cybertrusler og sårbarheder, kompromitteringsindikatorer, taktikker, teknikker og procedurer, cybersikkerhedsadvarsler og konfigurationsværktøjer vil kunne kræve behandling af visse kategorier af personoplysninger såsom IP-adresser, uniform resources locators (URL'er), domænenavne, e-mailadresser og, hvor disse afslører personlige oplysninger, tidsstempler. De kompetente myndigheders, de centrale kontaktpunkters og CSIRT'ernes behandling af personoplysninger vil kunne udgøre en retlig forpligtelse eller anses for at være nødvendig for udførelsen af en opgave i samfundets interesse eller henhørende under offentlig myndighedsudøvelse, som den ansvarlige har fået pålagt, i henhold til artikel 6, stk. 1, litra c) eller e), og artikel 6, stk. 3, i forordning (EU) 2016/679, eller for forfølgelsen af væsentlige og vigtige enheders legitime interesser, som omhandlet i artikel 6, stk. 1, litra f), i forordning (EU) 2016/679.

Desuden vil der i national ret kunne fastsættes regler, der gør det muligt for de kompetente myndigheder, de centrale kontaktpunkter og CSIRT'erne, i det omfang det er nødvendigt og forholdsmæssigt for at sikre sikkerheden i væsentlige og vigtige enheders net- og informationssystemer, at behandle særlige kategorier af personoplysninger i overensstemmelse med artikel 9 i forordning (EU) 2016/679, navnlig ved at fastsætte passende og specifikke foranstaltninger til beskyttelse af fysiske personers grundlæggende rettigheder og interesser, herunder tekniske begrænsninger for videreanvendelse af sådanne data og anvendelse af sikkerheds- og privatlivsbevarende foranstaltninger på det aktuelle teknologiske stade såsom pseudonymisering eller kryptering, hvor anonymisering i væsentlig grad kan påvirke det forfulgte formål.

- (122) For at styrke de tilsynsbeføjelser og -foranstaltninger, der bidrager til at sikre effektiv overholdelse, bør dette direktiv indeholde en minimumsliste over tilsynsforanstaltninger og -midler, hvorigennem de kompetente myndigheder kan føre tilsyn med væsentlige og vigtige enheder. Desuden bør der ved dette direktiv indføres en differentiering af tilsynsordningen for henholdsvis væsentlige og vigtige enheder med henblik på at sikre en rimelig balance mellem forpligtelser for disse enheder og for de kompetente myndigheder. Væsentlige enheder bør derfor være underlagt en omfattende forudgående og efterfølgende tilsynsordning, mens vigtige enheder bør være underlagt en lettere, rent efterfølgende tilsynsordning. Vigtige enheder bør derfor ikke være forpligtet til systematisk at dokumentere overholdelsen af foranstaltninger til styring af cybersikkerhedsrisici, mens de kompetente myndigheder bør anvende en reaktiv efterfølgende tilgang til tilsyn og dermed ikke have en generel forpligtelse til at føre tilsyn med disse enheder. Det efterfølgende tilsyn med vigtige enheder kan udløses af dokumentation, tegn eller oplysninger, som de kompetente myndigheder gøres opmærksom på, og som efter deres opfattelse tyder på potentielle overtrædelser af dette direktiv. Sådant dokumentation, sådant tegn eller sådanne oplysninger kunne være af den type, som de kompetente myndigheder modtager fra andre myndigheder, enheder, borgere, medier eller andre kilder eller offentligt tilgængelige oplysninger, eller kunne hidrøre fra andre aktiviteter, der indgår i de kompetente myndigheders udførelse af deres opgaver.

- (123) De kompetente myndigheders udførelse af tilsynsopgaver bør ikke unødigt hæmme den berørte enheds forretningsaktiviteter. Hvor de kompetente myndigheder udfører deres tilsynsopgaver vedrørende væsentlige enheder, herunder i form af kontrol på stedet og eksternt tilsyn, efterforskning overtrædelser af dette direktiv og udførelse af sikkerhedsaudits eller -scanninger, bør de minimere indvirkningen på den berørte enheds forretningsaktiviteter.
- (124) Ved udøvelsen af efterfølgende tilsyn bør de kompetente myndigheder kunne træffe afgørelse om prioriteringen af de tilsynsforanstaltninger og -midler, som de har til rådighed, på en forholdsmæssig måde. Dette indebærer, at de kompetente myndigheder kan træffe afgørelse om en sådan prioritering på grundlag af tilsynsmetoder, som bør baseres på en risikobaseret tilgang. Mere specifikt vil sådanne metoder kunne omfatte kriterier eller benchmarks for klassificering af væsentlige enheder i risikokategorier og tilsvarende anbefalede tilsynsforanstaltninger og -midler pr. risikokategori, som f.eks. brugen, hyppigheden eller typerne af kontrol på stedet, målrettede sikkerhedsaudits eller -scanninger, typen af oplysninger, der skal anmodes om, og detaljeringsgraden af disse oplysninger. Sådanne tilsynsmetoder vil også kunne ledsages af arbejdsprogrammer og vurderes og revideres regelmæssigt, herunder vedrørende aspekter såsom ressourcefordeling og -behov. For så vidt angår offentlige forvaltningsorganer bør tilsynsbeføjelserne udøves i overensstemmelse med de nationale lovgivningsmæssige og institutionelle rammer.

- (125) De kompetente myndigheder bør sikre, at deres tilsynsopgaver i forbindelse med væsentlige og vigtige enheder udføres af uddannede fagfolk, som bør have de nødvendige færdigheder til at udføre disse opgaver, navnlig med hensyn til at udføre kontrol på stedet og eksternt tilsyn, herunder identifikation af svagheder i databaser, hardware, firewalls, kryptering og netværk. Denne kontrol og sådant tilsyn bør udføres på en objektiv måde.
- (126) Den kompetente myndighed bør i behørigt begrundede tilfælde, hvor den er blevet bekendt med en væsentlig cybertrussel eller en overhængende risiko, omgående kunne træffe håndhævelsesafgørelser med henblik på at forebygge eller reagere på en hændelse.

- (127) For at gøre håndhævelse effektiv bør der fastlægges en minimumsliste over håndhævelsesbeføjelser, der kan udøves for overtrædelse af foranstaltningerne til styring af cybersikkerhedsrisici og rapporteringskravene i dette direktiv, som opstiller en klar og konsekvent ramme for sådan håndhævelse i hele Unionen. Der bør tages behørigt hensyn til overtrædelsen af dette direktivs art, grovhed og varighed, den forvoldte materielle eller immaterielle skade, hvorvidt overtrædelsen var forsætlig eller uagtsom, tiltag truffet for at forebygge eller afbøde den materielle eller immaterielle skade, graden af ansvar eller eventuelle relevante tidligere overtrædelser, graden af samarbejde med den kompetente myndighed og enhver anden skærpende eller formildende omstændighed. Håndhævelsesforanstaltningerne, herunder administrative bøder, bør være forholdsmæssige, og pålæggelsen heraf bør være underlagt passende proceduremæssige garantier i overensstemmelse med de generelle principper i EU-retten og Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder (chartret), herunder adgangen til effektive retsmidler og retten til en retfærdig rettergang, uskyldsformodningen og retten til et forsvar.
- (128) Dette direktiv forpligter ikke medlemsstaterne til at pålægge strafferetligt eller civilretligt ansvar for fysiske personer, der er ansvarlige for at sikre, at en enhed overholder dette direktiv, for skader, som tredjemand påføres som følge af en overtrædelse af dette direktiv.

- (129) For at sikre en effektiv håndhævelse af de forpligtelser, der er fastsat i dette direktiv, bør hver kompetent myndighed have beføjelse til at pålægge eller anmode om pålæggelse af administrative bøder.
- (130) Hvor en administrative bøde pålægges en væsentlig eller vigtig enhed, der er en virksomhed, bør der ved virksomhed i denne forbindelse forstås en virksomhed i overensstemmelse med artikel 101 og 102 i TEUF. Hvor en administrativ bøde pålægges en person, der ikke er en virksomhed, bør den kompetente myndighed ved fastsættelsen af en passende bødestørrelse tage hensyn til det generelle indkomstniveau i den pågældende medlemsstat og personens økonomiske stilling. Det bør være op til medlemsstaterne at bestemme, om og i hvilket omfang de offentlige myndigheder bør kunne pålægges administrative bøder. Pålæggelse af en administrativ bøde berører ikke de kompetente myndigheders anvendelse af andre beføjelser eller andre sanktioner, der er fastsat i de nationale regler til gennemførelse af dette direktiv.
- (131) Medlemsstaterne bør kunne fastsætte regler om strafferetlige sanktioner for overtrædelse af de nationale regler til gennemførelse af dette direktiv. Dog bør pålæggelse af strafferetlige sanktioner for overtrædelse af sådanne nationale regler og af tilknyttede administrative sanktioner ikke føre til et brud på princippet *ne bis in idem* som fortolket af Den Europæiske Unions Domstol.

- (132) Hvor dette direktiv ikke harmoniserer administrative sanktioner eller hvor det i andre tilfælde er nødvendigt, f.eks. i tilfælde af en alvorlig overtrædelse af dette direktiv, bør medlemsstaterne indføre en ordning, der giver mulighed for at pålægge sanktioner, som er effektive, står i rimeligt forhold til overtrædelsen og har afskrækkende virkning. Sanktionernes art, herunder om de skal være strafferetlige eller administrative, bør fastsættes ved national ret.

- (133) For yderligere at styrke effektiviteten og den afskrækkende virkning af de håndhævelsesforanstaltninger, der finder anvendelse på overtrædelser af dette direktiv, bør de kompetente myndigheder have beføjelse til midlertidigt at suspendere eller anmode om en midlertidig suspension af en certificering eller godkendelse vedrørende dele af eller alle de relevante tjenester, der leveres, eller aktiviteter, der udføres, af en væsentlig enhed, og kræve, at der indføres et midlertidigt forbud mod udøvelsen af ledelsesfunktioner for enhver fysisk person, der har ledelsesansvar på direktionsniveau eller som juridisk repræsentant. I betragtning af deres alvor og indvirkning på enhedernes aktiviteter og i sidste ende på brugerne bør sådanne midlertidige suspensioner eller forbud kun anvendes proportionalt med overtrædelsens alvor og under hensyntagen til omstændighederne i hver enkelttilfælde, herunder i lyset af, om overtrædelsen var forsætlig eller uagtsom, og ethvert tiltag, der er iværksat til at forebygge eller afbøde den materielle eller immaterielle skade. Sådanne midlertidige suspensioner eller forbud bør kun anvendes som en sidste udvej, dvs. først efter at de øvrige relevante håndhævelsesforanstaltninger, der er fastsat i dette direktiv, er udtømt, og kun indtil den pågældende enhed iværksætter de nødvendige tiltag for at afhjælpe manglerne eller opfylde kravene fra den kompetente myndighed, for hvilken sådanne midlertidige suspensioner eller forbud blev anvendt. Pålæggelse af sådanne midlertidige suspensioner eller forbud bør være underlagt passende proceduremæssige garantier i overensstemmelse med de generelle principper i EU-retten og chartret, herunder adgangen til effektive retsmidler og retten til en retfærdig rettergang, uskyldsformodningen og retten til et forsvar.

- (134) For at sikre, at enhederne overholder deres forpligtelser fastsat i dette direktiv, bør medlemsstaterne samarbejde med og bistå hinanden med hensyn til tilsyns- og håndhævelsesforanstaltninger, navnlig hvor en enhed leverer tjenester i mere end én medlemsstat, eller hvor dens net- og informationssystemer er beliggende i en anden medlemsstat end den, hvori den leverer tjenesterne. Når den anmodede kompetente myndighed yder bistand, bør den træffe tilsyns- eller håndhævelsesforanstaltninger i overensstemmelse med national ret. For at sikre, at den gensidige bistand i henhold til dette direktiv fungerer gnidningsløst, bør de kompetente myndigheder anvende samarbejdsgruppen som et forum til at drøfte sager og specifikke anmodninger om bistand.
- (135) For at sikre effektivt tilsyn og effektiv håndhævelse, navnlig i en situation med en grænseoverskridende dimension, bør en medlemsstat, der har modtaget en anmodning om gensidig bistand, inden for rammerne af denne anmodning træffe passende tilsyns- og håndhævelsesforanstaltninger over for den enhed, der er genstand for denne anmodning, og som leverer tjenester eller har et net- og informationssystem på denne medlemsstats område.
- (136) Dette direktiv bør fastlægge samarbejdsregler mellem de kompetente myndigheder og tilsynsmyndighederne i henhold til forordning (EU) 2016/679 med henblik på behandling af overtrædelser af dette direktiv vedrørende personoplysninger.

- (137) Dette direktiv bør sigte mod at sikre et højt ansvarsniveau for de væsentlige og vigtige enheders foranstaltninger til styring af cybersikkerhedsrisici og rapporteringsforpligtelser. Derfor bør de væsentlige og vigtige enheders ledelsesorganer godkende foranstaltningerne til styring af cybersikkerhedsrisici og føre tilsyn med deres gennemførelse.
- (138) For at sikre et højt fælles cybersikkerhedsniveau i hele Unionen på grundlag af dette direktiv bør beføjelsen til at vedtage retsakter delegeres til Kommissionen i overensstemmelse med artikel 290 i TEUF for så vidt angår supplerung af dette direktiv ved at præcisere, hvilke kategorier af væsentlige og vigtige enheder der skal anvende visse certificerede IKT-produkter, -tjenester og -processer eller indhente en attest i henhold til en europæisk cybersikkerhedscertificeringsordning. Det er navnlig vigtigt, at Kommissionen gennemfører relevante høringer under sit forberedende arbejde, herunder på ekspertniveau, og at disse høringer gennemføres i overensstemmelse med principperne i den interinstitutionelle aftale af 13. april 2016 om bedre lovgivning¹. For at sikre lige deltagelse i forberedelsen af delegerede retsakter modtager Europa-Parlamentet og Rådet navnlig alle dokumenter på samme tid som medlemsstaternes eksperter, og deres eksperter har systematisk adgang til møder i Kommissionens ekspertgrupper, der beskæftiger sig med forberedelse af delegerede retsakter.

¹ EUT L 123 af 12.5.2016, s. 1.

- (139) For at sikre ensartede betingelser for gennemførelsen af dette direktiv bør Kommissionen tillægges gennemførelsesbeføjelser til at fastlægge de proceduremæssige ordninger, der er nødvendige for samarbejdsgruppens funktion og de tekniske og metodologiske samt sektorspecifikke krav vedrørende foranstaltninger til styring af cybersikkerhedsrisici og til yderligere at præcisere typen af oplysninger, formatet og proceduren for underretning om hændelser, cybertrusler og nærvedhændelser og for kommunikation om væsentlige cybertrusler samt de tilfælde, hvor en hændelse skal anses for at være væsentlig. Disse beføjelser bør udøves i overensstemmelse med Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 182/2011¹.

¹ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 182/2011 af 16. februar 2011 om de generelle regler og principper for, hvordan medlemsstaterne skal kontrollere Kommissionens udøvelse af gennemførelsesbeføjelser (EUT L 55 af 28.2.2011, s. 13).

- (140) Kommissionen bør regelmæssigt evaluere dette direktiv efter høring af interessenter, navnlig med henblik på at afgøre, om det er hensigtsmæssigt at foreslå ændringer i lyset af skiftende samfundsmæssige, politiske eller teknologiske vilkår eller markedsvilkår. Som led i disse evalueringer bør Kommissionen vurdere relevansen af størrelsen af de berørte enheder, sektorerne, delsektorerne og typerne af enheder omhandlet i dette direktivs bilag for, hvordan økonomien og samfundet fungerer i relation til cybersikkerhed. Kommissionen bør bl.a. vurdere, hvorvidt udbydere, der er omfattet af dette direktivs anvendelsesområde og er udpeget som meget store onlineplatforme i den i artikel 33 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2022/2065¹ anvendte betydning, vil kunne identificeres som væsentlige enheder i henhold til dette direktiv.

¹ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2022/2065 af 19. oktober 2022 om et indre marked for digitale tjenester og om ændring af direktiv 2000/31/EF (forordning om digitale tjenester) (EUT L 277 af 27.10.2022, s. 1).

- (141) Dette direktiv tildeler ENISA nye opgaver og styrker derved dets rolle og vil også kunne resultere i, at ENISA vil skulle udføre sine eksisterende opgaver i henhold til forordning (EU) 2019/881 på et højere niveau end tidligere. For at sikre, at ENISA har de nødvendige finansielle og menneskelige ressourcer til at udføre eksisterende og nye opgaver samt til at opnå et højere gennemførelsesniveau for disse opgaver som følge af sin styrkede rolle, bør dets budget forhøjes tilsvarende. For at sikre en effektiv anvendelse af ressourcerne bør ENISA desuden gives større handlefrihed i sin interne ressourcefordeling for at sætte det i stand til at udføre sine opgaver effektivt og indfri forventningerne.
- (142) Målene for dette direktiv, nemlig at opnå et højt, fælles cybersikkerhedsniveau i hele Unionen, kan ikke i tilstrækkelig grad opfyldes af medlemsstaterne, men kan på grund af handlingens virkninger bedre nås på EU-plan; Unionen kan derfor vedtage foranstaltninger i overensstemmelse med nærhedsprincippet, jf. artikel 5 i traktaten om Den Europæiske Union. I overensstemmelse med proportionalitetsprincippet, jf. nævnte artikel, går dette direktiv ikke videre, end hvad der er nødvendigt for at nå disse mål.

- (143) Dette direktiv respekterer de grundlæggende rettigheder og overholder de principper, som anerkendes i chartret, navnlig retten til respekt for privatliv og kommunikation og retten til beskyttelse af personoplysninger, friheden til at oprette og drive egen virksomhed, ejendomsretten, adgangen til effektive retsmidler og retten til en retfærdig rettergang, uskyldsformodningen og retten til et forsvar. Adgangen til effektive retsmidler gælder også modtagere af tjenester, der leveres af væsentlige og vigtige enheder. Direktivet bør gennemføres i overensstemmelse med disse rettigheder og principper.
- (144) Den Europæiske Tilsynsførende for Databeskyttelse er blevet hørt i overensstemmelse med artikel 42, stk. 1, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2018/1725¹ og afgav en udtalelse den 11. marts 2021² —

VEDTAGET DETTE DIREKTIV:

¹ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2018/1725 af 23. oktober 2018 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger i Unionens institutioner, organer, kontorer og agenturer og om fri udveksling af sådanne oplysninger og om ophævelse af forordning (EF) nr. 45/2001 og afgørelse nr. 1247/2002/EF (EUT L 295 af 21.11.2018, s. 39).

² EUT C 183 af 11.5.2021, s. 3.

Kapitel I

Generelle bestemmelser

Artikel 1

Genstand

1. Dette direktiv fastlægger foranstaltninger, der sigter på at opnå et højt fælles cybersikkerhedsniveau i hele Unionen med henblik på at forbedre det indre markeds funktion.
2. Med henblik herpå fastlægger dette direktiv:
 - a) forpligtelser, der kræver, at medlemsstaterne vedtager nationale cybersikkerhedsstrategier og udpeger eller opretter kompetente myndigheder, cyberkrisestyringsmyndigheder, centrale kontaktpunkter for cybersikkerhed (centrale kontaktpunkter) og enheder, der håndterer IT-sikkerhedshændelser (CSIRT'er)
 - b) foranstaltninger til styring af cybersikkerhedsrisici og rapporteringsforpligtelser for enheder af den type, der er omhandlet i bilag I eller II, samt for enheder, der er udpeget som kritiske enheder i henhold til direktiv (EU) .../...⁺;
 - c) regler og forpligtelser vedrørende udveksling af cybersikkerhedsoplysninger
 - d) tilsyns- og håndhævelsesforpligtelser for medlemsstaterne.

⁺ EUT: Indsæt venligst i teksten nummeret på det direktiv, der er indeholdt i dokument PE-CONS 51/22 (2020/0365(COD)).

Artikel 2
Anvendelsesområde

1. Dette direktiv finder anvendelse på offentlige eller private enheder af den type, der er omhandlet i bilag I eller II, som udgør mellemstore virksomheder i henhold til artikel 2 i bilaget til henstilling 2003/361/EF, eller overskrider tærsklerne for mellemstore virksomheder fastsat i nævnte artikels stk. 1, og som leverer deres tjenester eller udfører deres aktiviteter inden for Unionen.

Artikel 3, stk. 4, i bilaget til nævnte henstilling finder ikke anvendelse for så vidt angår dette direktiv.

2. Uanset deres størrelse finder dette direktiv også anvendelse på enheder af den type, der er omhandlet i bilag I eller II, hvor:
 - a) tjenester leveres af:
 - i) udbydere af offentlige elektroniske kommunikationsnet eller af offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester
 - ii) tillidstjenesteudbydere
 - iii) topdomænenavneadministratorer og udbydere af domænenavnesystemer

- b) enheden er den eneste udbyder i en medlemsstat af en tjeneste, der er væsentlig for opretholdelsen af kritiske samfundsmæssige eller økonomiske aktiviteter
- c) en forstyrrelse af den tjeneste, enheden leverer, vil kunne have væsentlig indvirkning på den offentlige sikkerhed eller folkesundheden
- d) en forstyrrelse af den tjeneste, enheden leverer, vil kunne medføre en væsentlig systemisk risiko, navnlig for sektorer, hvor en sådan forstyrrelse kan have en grænseoverskridende virkning
- e) enheden er kritisk på grund af sin specifikke betydning på nationalt eller regionalt plan for den pågældende sektor eller type af tjeneste eller for andre indbyrdes afhængige sektorer i medlemsstaten
- f) enheden er en offentlig forvaltningsenhed:
 - i) under den centrale forvaltning som defineret af en medlemsstat i overensstemmelse med national ret eller
 - ii) på regionalt plan som defineret af en medlemsstat i overensstemmelse med national ret, som efter en risikobaseret vurdering leverer tjenester, hvis forstyrrelse vil kunne have væsentlig indvirkning på kritiske samfundsmæssige eller økonomiske aktiviteter.

3. Uanset deres størrelse, finder dette direktiv anvendelse på enheder, der er identificeret som kritiske enheder i henhold til direktiv (EU) .../...⁺.
4. Uanset deres størrelse, finder dette direktiv anvendelse på enheder, der leverer domænenavnsregistreringstjenester.
5. Medlemsstater kan fastsætte, at dette direktiv finder anvendelse på:
 - a) offentlige forvaltningsenheder på lokalt plan
 - b) uddannelsesinstitutioner, navnlig hvor de udfører kritiske forskningsaktiviteter.
6. Dette direktiv berører ikke medlemsstaternes ansvar for at beskytte national sikkerhed og deres beføjelse til at beskytte andre væsentlige statslige funktioner, herunder sikring af statens territoriale integritet og opretholdelse af lov og orden.
7. Dette direktiv finder ikke anvendelse på offentlige forvaltningsenheder, der udfører deres aktiviteter inden for national sikkerhed, offentlig sikkerhed, forsvar eller retshåndhævelse, herunder forebyggelse, efterforskning, afsløring og retsforfølgning af strafbare handlinger.

⁺ EUT: Indsæt venligst i teksten nummeret på det direktiv, der er indeholdt i dokument PE-CONS 51/22 (2020/0365(COD)).

8. Medlemsstater kan undtage specifikke enheder, der udfører aktiviteter inden for national sikkerhed, offentlig sikkerhed, forsvar eller retshåndhævelse, herunder forebyggelse, efterforskning, afsløring og retsforfølgning af strafbare handlinger, eller som udelukkende leverer tjenester til de offentlige forvaltningsenheder, der er omhandlet i denne artikels stk. 7, fra forpligtelserne i artikel 21 eller 23 for så vidt angår disse aktiviteter eller tjenester. I så fald finder de i kapitel VII omhandlede tilsyns- og håndhævelsesforanstaltninger ikke anvendelse i forbindelse med disse specifikke aktiviteter eller tjenester. Hvor enhederne udelukkende udfører aktiviteter eller leverer tjenester af den type, der er omhandlet i dette stykke, kan medlemsstater beslutte også at fritage disse enheder for forpligtelserne i artikel 3 og 27.
9. Stk. 7 og 8 finder ikke anvendelse, hvor en enhed fungerer som tillidstjenesteudbyder.
10. Dette direktiv finder ikke anvendelse på enheder, som medlemsstaterne har undtaget fra anvendelsesområdet for forordning (EU) .../...⁺ i overensstemmelse med artikel 2, stk. 4, i nævnte forordning.
11. De forpligtelser, der er fastsat i dette direktiv, omfatter ikke meddelelse af oplysninger, hvis videregivelse ville stride mod væsentlige interesser med hensyn til medlemsstaternes nationale sikkerhed, offentlig sikkerhed eller forsvar.

⁺ EUT: Indsæt venligst nummeret på den forordning, der er indeholdt i dokument PE-CONS 41/22 (2020/0266(COD)), i teksten.

12. Dette direktiv berører ikke Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/679, direktiv 2002/58/EF, direktiv 2011/93/EU¹, direktiv 2013/40/EU² og direktiv (EU) .../...⁺.
13. Uden at det berører artikel 346 i TEUF, udveksles oplysninger, der er fortrolige i henhold til EU-regler eller nationale regler, såsom regler om forretningshemmeligheder, kun med Kommissionen og andre relevante myndigheder i overensstemmelse med dette direktiv, hvor denne udveksling er nødvendig for anvendelsen af dette direktiv. De udvekslede oplysninger begrænses til, hvad der er relevant og forholdsmæssigt under hensyn til formålet med udvekslingen. Udvekslingen af oplysninger skal bevare de pågældende oplysningers fortrolighed og beskytte de berørte enheders sikkerhed og kommercielle interesser.
14. Enheder, de kompetente myndigheder, de centrale kontaktpunkter og CSIRT'erne behandler personoplysninger i det omfang, det er nødvendigt med henblik på dette direktiv og i overensstemmelse med forordning (EU) 2016/679, navnlig på grundlag af artikel 6 deri.

¹ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/93/EU af 13. december 2011 om bekæmpelse af seksuelt misbrug og seksuel udnyttelse af børn og børnepornografi og om erstatning af Rådets rammeafgørelse 2004/68/RIA (EUT L 335 af 17.12.2011, s. 1).

² Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2013/40/EU af 12. august 2013 om angreb på informationssystemer og om erstatning af Rådets rammeafgørelse 2005/222/RIA (EUT L 218 af 14.8.2013, s. 8).

⁺ EUT: Indsæt venligst nummeret på det direktiv, der er indeholdt i dokument PE-CONS 51/22 (2020/0365(COD)), i teksten.

Når udbydere af offentlige elektroniske kommunikationsnet eller af offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester behandler personoplysninger i medfør af dette direktiv, skal det ske i overensstemmelse med EU-databeskyttelsesret og EU-retten om privatlivets fred, navnlig direktiv 2002/58/EF.

Artikel 3

Væsentlige og vigtige enheder

1. Med henblik på dette direktiv anses følgende enheder for at være væsentlige enheder:
 - a) enheder af en type, som er omhandlet i bilag I og som overskrider tærsklerne for mellemstore virksomheder, der er fastsat i artikel 2, stk. 1, i bilaget til henstilling 2003/361/EF
 - b) kvalificerede tillidstjenesteudbydere og topdomænenavneadministratorer samt DNS-tjenesteudbydere, uanset deres størrelse
 - c) udbydere af offentlige elektroniske kommunikationsnet eller af offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester, der udgør mellemstore virksomheder i henhold til artikel 2, i bilaget til henstilling 2003/361/EF
 - d) offentlige forvaltningsenheder omhandlet i artikel 2, stk. 2, litra f), nr. i)

- e) alle andre enheder af en type omhandlet i bilag I eller II, som en medlemsstat har identificeret som væsentlige enheder i medfør af artikel 2, stk. 2, litra b)-e)
 - f) enheder, der er identificeret som kritiske enheder i henhold til direktiv (EU) .../...⁺, jf. artikel 2, stk. 3, i nærværende direktiv
 - g) hvis medlemsstaten træffer afgørelse herom, enheder, som den pågældende medlemsstat inden den ... [datoen for dette direktivs ikrafttræden] har identificeret som operatører af væsentlige tjenester i overensstemmelse med direktiv (EU) 2016/1148 eller national ret.
2. Med henblik på dette direktiv anses enheder af en type omhandlet i bilag I eller II, der ikke opfylder kriterierne for at være væsentlige enheder i henhold til denne artikels stk. 1, for at være vigtige enheder. Dette indbefatter enheder, som medlemsstaterne har identificeret som vigtige enheder i medfør af artikel 2, stk. 2, litra b)-e).
3. Senest den... [27 måneder efter datoen for dette direktivs ikrafttræden] udarbejder medlemsstaterne en liste over væsentlige og vigtige enheder samt enheder, der leverer domænenavnsregistreringstjenester. Medlemsstaterne reviderer og, hvor det er relevant, ajourfører derefter listen med jævne mellemrum, mindst hvert andet år.

⁺ EUT: Indsæt venligst nummeret på det direktiv, der er indeholdt i dokument PE-CONS 51/22 (2020/0365(COD)), i teksten.

4. Med henblik på udarbejdelsen af den i stk. 3 omhandlede liste pålægger medlemsstaterne de enheder, der er omhandlet i nævnte stykke, at indgive mindst følgende oplysninger til de kompetente myndigheder:
- a) enhedens navn
 - b) adresse og ajourførte kontaktoplysninger, herunder e-mailadresser, IP-intervaller og telefonnumre
 - c) i givet fald den relevante sektor og delsektor i bilag I eller II, samt
 - d) i givet fald en liste over de medlemsstater, hvor enheden leverer tjenester, der er omfattet af dette direktivs anvendelsesområde.

De i stk. 3 omhandlede enheder skal i tilfælde af ændringer af de oplysninger, de har indgivet i henhold til nærværende stykkes første afsnit, straks give underretning herom og under alle omstændigheder senest to uger efter datoen for ændringen.

Kommissionen fastlægger med bistand fra Den Europæiske Unions Agentur for Cybersikkerhed (ENISA) uden unødigt ophold retningslinjer og skabeloner vedrørende de forpligtelser, der er fastsat i dette stykke.

Medlemsstaterne kan indføre nationale mekanismer, hvorigennem enheder kan registrere sig selv.

5. Senest den... [27 måneder efter datoen for dette direktivs ikrafttræden] og derefter hvert andet år underretter de kompetente myndigheder:
- a) Kommissionen og samarbejdsgruppen om antallet af væsentlige og vigtige enheder, der er opført på den i stk. 3 omhandlede liste for hver af de sektorer og delsektorer, der er omhandlet i bilag I eller II, samt
 - b) Kommissionen om relevante oplysninger med hensyn til antallet af væsentlige og vigtige enheder, der er identificeret i medfør af artikel 2, stk. 2, litra b)-e), hvilke af sektorerne og delsektorerne i bilag I eller II, som de tilhører, hvilken type tjeneste de leverer, og hvilken af bestemmelserne i artikel 2, stk. 2, litra b)-e), i medfør af hvilken de blev identificeret.
6. Indtil til den... [27 måneder efter datoen for dette direktivs ikrafttræden] og efter anmodning fra Kommissionen kan medlemsstaterne underrette Kommissionen om navnene på de væsentlige og vigtige enheder, der er omhandlet i stk. 5, litra b).

Artikel 4
Sektorspecifikke EU-retsakter

1. I tilfælde, hvor sektorspecifikke EU-retsakter kræver, at væsentlige eller vigtige enheder træffer foranstaltninger til styring af cybersikkerhedsrisici eller underretter om væsentlige hændelser, og hvor disse krav har en virkning, der mindst svarer til de forpligtelser, der er fastsat i dette direktiv, finder de relevante bestemmelser i dette direktiv, herunder bestemmelserne om tilsyn og håndhævelse, der er fastsat i kapitel VII, ikke finde anvendelse på sådanne enheder. I tilfælde, hvor sektorspecifikke EU-retsakter ikke omfatter alle enheder i en specifik sektor, der er omfattet af dette direktivs anvendelsesområde, finder de relevante bestemmelser i dette direktiv fortsat anvendelse på de enheder, der ikke er omfattet af de nævnte sektorspecifikke EU-retsakter.
2. De i denne artikels stk. 1 omhandlede krav anses for at have samme virkning som de forpligtelser, der er fastsat i dette direktiv, hvor:
 - a) foranstaltningerne til styring af cybersikkerhedsrisici har mindst samme virkning som dem, der er fastsat i artikel 21, stk. 1 og 2, eller
 - b) den sektorspecifikke EU-retsakt giver CSIRT'erne, de kompetente myndigheder eller de centrale kontaktpunkter i henhold til dette direktiv øjeblikkelig, hvor relevant automatisk og direkte, adgang til underretninger om hændelser, og hvor kravene om at give underretning om væsentlige hændelser mindst har samme virkning som kravene fastsat i dette direktivs artikel 23, stk. 1-6.

3. Kommissionen fastlægger senest den ... [seks måneder efter datoen for dette direktivs ikrafttræden] retningslinjer, der præciserer anvendelsen af stk. 1 og 2. Kommissionen reviderer regelmæssigt disse retningslinjer. Ved udarbejdelsen af disse retningslinjer tager Kommissionen hensyn til eventuelle bemærkninger fra samarbejdsgruppen og ENISA.

Artikel 5

Minimumsharmonisering

Dette direktiv er ikke til hinder for, at medlemsstaterne vedtager eller opretholder bestemmelser, der sikrer et højere cybersikkerhedsniveau, forudsat at sådanne bestemmelser er i overensstemmelse med medlemsstaternes forpligtelser, der er fastsat i EU-retten.

Artikel 6

Definitioner

I dette direktiv forstås ved:

- 1) "net- og informationssystem":
 - a) et elektronisk kommunikationsnet som defineret i artikel 2, nr. 1), i direktiv (EU) 2018/1972
 - b) enhver anordning eller gruppe af forbundne eller beslægtede anordninger, hvoraf en eller flere ved hjælp af et program udfører automatisk behandling af digitale data, eller

- c) digitale data, som lagres, behandles, fremfindes eller overføres af elementer i litra a) og b) med henblik på deres drift, brug, beskyttelse og vedligeholdelse
- 2) "sikkerhed i net- og informationssystemer": net- og informationssystemers evne til, på et givet sikkerhedsniveau, at modstå enhver begivenhed, der kan være til skade for tilgængeligheden, autenticiteten, integriteten eller fortroligheden af lagrede, overførte eller behandlede data eller af de tjenester, der tilbydes af eller er tilgængelige via disse net- og informationssystemer
- 3) "cybersikkerhed": cybersikkerhed som defineret i artikel 2, nr. 1), i forordning (EU) 2019/881
- 4) "national cybersikkerhedsstrategi": en medlemsstats sammenhængende ramme, der opstiller strategiske mål og prioriteter på cybersikkerhedsområdet og styringen for at nå dem i den pågældende medlemsstat
- 5) "nærvedhændelse": en begivenhed, der kunne have bragt tilgængeligheden, autenticiteten, integriteten eller fortroligheden af lagrede, overførte eller behandlede data eller af de tjenester, der tilbydes af eller er tilgængelige via net- og informationssystemer, i fare, men som det lykkedes at forhindre i at materialisere sig, eller som ikke materialiserede sig
- 6) "hændelse": en begivenhed, der bringer tilgængeligheden, autenticiteten, integriteten eller fortroligheden af lagrede, overførte eller behandlede data eller af de tjenester, der tilbydes af eller er tilgængelige via net- og informationssystemer, i fare

- 7) "omfattende cybersikkerhedshændelse": en hændelse, der forårsager en forstyrrelse på et niveau, som overstiger en medlemsstats kapacitet til at reagere på den, eller som har en betydelig indvirkning på mindst to medlemsstater
- 8) "håndtering af hændelser": enhver handling og procedure, der tager sigte på at forebygge, opdage, analysere og inddæmme eller at reagere på og reetablere sig efter en hændelse
- 9) "risiko": potentialet for tab eller forstyrrelse som følge af en hændelse, udtrykt som en kombination af størrelsen af et sådant tab eller en sådan forstyrrelse og sandsynligheden for, at hændelsen indtræffer
- 10) "cybertrussel": en cybertrussel som defineret i artikel 2, nr. 8), i forordning (EU) 2019/881
- 11) "væsentlig cybertrussel": en cybertrussel, som på grundlag af sine tekniske karakteristika kan antages at have potentiale til at få alvorlig indvirkning på en enheds net- og informationssystemer eller på brugerne af enhedens tjenester ved at forårsage betydelig materiel eller immateriel skade
- 12) "IKT-produkt": et IKT-produkt som defineret i artikel 2, nr. 12), i forordning (EU) 2019/881

- 13) "IKT-tjeneste": en IKT-tjeneste som defineret i artikel 2, nr. 13), i forordning (EU) 2019/881
- 14) "IKT-proces": en IKT-proces som defineret i artikel 2, nr. (14), i forordning (EU) 2019/881
- 15) "sårbarhed": en svaghed, modtagelighed eller fejl ved IKT-produkter eller -tjenester, som kan udnyttes af en cybertrussel
- 16) "standard": standard som defineret i artikel 2, nr. 1), i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1025/2012¹
- 17) "teknisk specifikation": en teknisk specifikation som defineret i artikel 2, nr. 4), i forordning (EU) nr. 1025/2012
- 18) "internetudvekslingspunkt" en netfacilitet, som muliggør sammenkobling af mere end to uafhængige net (autonome systemer), hovedsageligt med henblik på at lette udvekslingen af internettrafik, som kun leverer sammenkobling til autonome systemer og som hverken kræver, at internettrafik, som bevæger sig mellem et givent par af deltagende autonome systemer, passerer gennem et eventuelt tredje autonomt system, eller ændrer eller på anden måde griber ind i en sådan trafik

¹ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1025/2012 af 25. oktober 2012 om europæisk standardisering, om ændring af Rådets direktiv 89/686/EØF og 93/15/EØF og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 94/9/EF, 94/25/EF, 95/16/EF, 97/23/EF, 98/34/EF, 2004/22/EF, 2007/23/EF, 2009/23/EF og 2009/105/EF og om ophævelse af Rådets beslutning 87/95/EØF og Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse nr. 1673/2006/EF (EUT L 316 af 14.11.2012, s. 12).

- 19) "domænenavnesystem" eller "DNS": et hierarkisk distribueret navngivningssystem, der gør det muligt at identificere internettjenester og -ressourcer, således at slutbrugerudstyr kan benytte internetrouting- og konnektivitetstjenester til at nå disse tjenester og ressourcer
- 20) "DNS-tjenesteudbyder": en enhed, der leverer:
- a) offentligt tilgængelige rekursive domænenavnsoversættelsestjenester til internetslutbrugere, eller
 - b) autoritative domænenavnsoversættelsestjenester til tredjepartsbrug, med undtagelse af rodnavneservere
- 21) "topdomænenavneadministrator": en enhed, der har fået uddelegeret et specifikt topdomæne, og som er ansvarlig for at administrere topdomænet, herunder registrering af domænenavne under topdomænet og den tekniske drift af topdomænet, hvilket inkluderer driften af dets navneservere, vedligeholdelsen af dets databaser og distributionen af topdomænezonefiler til navneservere, uanset om hvorvidt nogen af disse operationer udføres af enheden selv eller outsources, men ikke situationer, hvor topdomænenavne kun anvendes af en administrator til eget brug
- 22) "enhed, der leverer domænenavsregistreringstjenester": en registrator eller en agent, der handler på vegne af registratorer, såsom en udbyder eller videresælger af privatlivs- eller proxyregistreringstjenester

- 23) "digital tjeneste": en tjeneste som defineret i artikel 1, stk. 1, litra b), i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2015/1535¹
- 24) "tillidstjeneste": en tillidstjeneste som defineret i artikel 3, nr. 16), i forordning (EU) nr. 910/2014
- 25) "tillidstjenesteudbyder": en tillidstjenesteudbyder som defineret i artikel 3, nr. 19), i forordning (EU) nr. 910/2014
- 26) "kvalificeret tillidstjeneste": en kvalificeret tillidstjeneste som defineret i artikel 3, nr. 17), i forordning (EU) nr. 910/2014
- 27) "kvalificeret tillidstjenesteudbyder": en kvalificeret tillidstjenesteudbyder som defineret i artikel 3, nr. 20), i forordning (EU) nr. 910/2014
- 28) "onlinemarkedsplads": en onlinemarkedsplads som defineret i artikel 2, litra n), i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2005/29/EF²

¹ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2015/1535 af 9. september 2015 om en informationsprocedure med hensyn til tekniske forskrifter samt forskrifter for informationssamfundets tjenester (EUT L 241 af 17.9.2015, s. 1).

² Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2005/29/EF af 11. maj 2005 om virksomheders urimelige handelspraksis over for forbrugerne på det indre marked og om ændring af Rådets direktiv 84/450/EØF og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 97/7/EF, 98/27/EF og 2002/65/EF og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 2006/2004 (direktivet om urimelig handelspraksis) (EUT L 149 af 11.6.2005, s. 22).

- 29) "onlinesøgemaskine": en onlinesøgemaskine som defineret i artikel 2, nr. 5), i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2019/1150¹
- 30) "cloudcomputingtjeneste": en digital tjeneste, som muliggør on demand-administration og giver bred fjernadgang til en skalerbar og elastisk pulje af delbare computerressourcer, herunder hvor disse ressourcer er fordelt mellem flere lokaliteter
- 31) "datacentertjeneste": en tjeneste, der omfatter strukturer eller grupper af strukturer, der er beregnet til central opbevaring, sammenkobling og drift af IT- og netværksudstyr, der leverer datalagrings-, -behandlings- og -transporttjenester samt alle faciliteter og infrastrukturer til energidistribution og miljøkontrol
- 32) "indholdsleveringsnetværk": et net af geografisk distribuerede servere med det formål at sikre høj tilgængelighed af, adgang til eller hurtig levering af digitalt indhold og digitale tjenester til internetbrugere på vegne af indholds- og tjenesteudbydere
- 33) "platform for sociale netværkstjenester": en platform, der sætter slutbrugere i stand til at komme i forbindelse, dele, opdage og kommunikere med hinanden på tværs af forskellige anordninger, navnlig via chats, opslag, videoer og anbefalinger

¹ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2019/1150 af 20. juni 2019 om fremme af retfærdighed og gennemsigtighed for erhvervsbrugere af onlineformidlingstjenester (EUT L 186 af 11.7.2019, s. 57).

- 34) "repræsentant": en fysisk eller juridisk person, der er etableret i Unionen, som udtrykkeligt er udpeget til at handle på vegne af en DNS-tjenesteudbyder, en topdomænenavneadministrator, en enhed, der leverer domænenavnsregistreringstjenester eller en udbyder af cloudcomputingtjenester, af datacentertjenester, af indholdsleveringsnetværk, af administrerede tjenester, af administrerede sikkerhedstjenester, af onlinemarkedspladser, af onlinesøgemaskiner eller af platforme for sociale netværkstjenester, som ikke er etableret i Unionen, og som kan kontaktes af en kompetent myndighed eller en CSIRT på enhedens sted for så vidt angår denne enheds forpligtelser i henhold til dette direktiv
- 35) "offentlig forvaltningsenhed": en enhed, der er anerkendt som sådan i en medlemsstat i overensstemmelse med national ret, med undtagelse af retsvæsenet, parlamenter og centralbanker, som opfylder følgende kriterier:
- a) den er oprettet med henblik på at opfylde almennyttige formål og har ikke industriel eller kommerciel karakter
 - b) den har status som juridisk person, eller den er ved lov berettiget til at handle på vegne af en anden enhed med status som juridisk person
 - c) den finansieres overvejende af staten, regionale myndigheder eller af andre offentligretlige organer, er underlagt ledelsesmæssig kontrol af disse myndigheder eller organer, eller har et administrations-, ledelses- eller tilsynsorgan, hvor mere end halvdelen af medlemmerne udpeges af staten, regionale myndigheder eller andre offentligretlige organer

- d) den har beføjelse til at rette administrative eller lovgivningsmæssige afgørelser til fysiske eller juridiske personer, der påvirker deres rettigheder i forbindelse med grænseoverskridende bevægelighed for personer, varer, tjenester eller kapital
- 36) "offentligt elektronisk kommunikationsnet": et offentligt elektronisk kommunikationsnet som defineret i artikel 2, nr. 8), i direktiv (EU) 2018/1972
- 37) "elektronisk kommunikationstjeneste": en elektronisk kommunikationstjeneste som defineret i artikel 2, nr. 4), i direktiv (EU) 2018/1972
- 38) "enhed": en fysisk eller juridisk person, der er oprettet og anerkendt som sådan i henhold til den nationale ret på det sted, hvor den er etableret, og som i eget navn kan udøve rettigheder og være underlagt forpligtelser
- 39) "udbyder af administrerede tjenester": en enhed, der leverer tjenester i forbindelse med installation, administration, drift eller vedligeholdelse af IKT-produkter, -net, -infrastruktur, -applikationer eller andre net- og informationssystemer via assistance eller aktiv administration, der udføres enten i kundernes lokaler eller på afstand
- 40) "udbyder af administrerede sikkerhedstjenester": en udbyder af administrerede tjenester, der udfører eller yder assistance til aktiviteter vedrørende styring af cybersikkerhedsrisici
- 41) "forskningsorganisation": en enhed, hvis primære mål er at udføre anvendt forskning eller udvikling med henblik på at udnytte resultaterne af denne forskning til kommercielle formål, men som ikke indbefatter uddannelsesinstitutioner.

Kapitel II

Koordinerede rammer for cybersikkerhed

Artikel 7

National cybersikkerhedsstrategi

1. Hver medlemsstat vedtager en national cybersikkerhedsstrategi, der fastlægger de strategiske mål, de nødvendige ressourcer til at nå disse mål, og passende politiske og lovgivningsmæssige foranstaltninger med henblik på at opnå og opretholde et højt cybersikkerhedsniveau. Den nationale cybersikkerhedsstrategi skal omfatte:
 - a) mål og prioriteter for medlemsstatens cybersikkerhedsstrategi, navnlig for de sektorer, der er omhandlet i bilag I og II
 - b) en styringsramme med henblik på at nå de i dette stykkes litra a) omhandlede mål og prioriteter, herunder de politikker, der er omhandlet i stk. 2
 - c) en styringsramme, der præciserer de relevante interessenters roller og ansvarsområder på nationalt plan og understøtter samarbejdet og koordineringen på nationalt plan mellem de kompetente myndigheder, de centrale kontaktpunkter og CSIRT'erne i henhold til dette direktiv samt koordinering og samarbejde mellem disse organer og kompetente myndigheder i henhold til sektorspecifikke EU-retsakter

- d) en mekanisme til at identificere relevante aktiver og en vurdering af risiciene i den pågældende medlemsstat
- e) en identifikation af de foranstaltninger, der sikrer beredskabet for og evnen til at reagere på og reetablere sig efter hændelser, herunder samarbejde mellem den offentlige og den private sektor
- f) en liste over de forskellige myndigheder og interessenter, der er involveret i gennemførelsen af den nationale cybersikkerhedsstrategi
- g) en politisk ramme for øget koordinering mellem de kompetente myndigheder i henhold til dette direktiv og de kompetente myndigheder i henhold til direktiv (EU) .../...⁺ med henblik på udveksling af oplysninger om risici, cybertrusler og hændelser samt om ikke-cyberrelaterede risici, trusler og hændelser og udøvelse af tilsynsopgaver, alt efter hvad der er relevant.
- h) en plan, herunder med de nødvendige foranstaltninger, for højnelse af borgernes generelle bevidsthed om cybersikkerhed.

2. Som led i den nationale cybersikkerhedsstrategi skal medlemsstaterne navnlig vedtage politikker for:

- a) håndtering af cybersikkerhed i forsyningskæden for IKT-produkter og -tjenester, der anvendes af enheder til levering af deres tjenester

⁺ EUT: Indsæt venligst nummeret på det direktiv, der er indeholdt i dokument PE-CONS 51/22 (2020/0365(COD)), i teksten.

- b) inklusion og specificering af cybersikkerhedsrelaterede krav til IKT-produkter og -tjenester i forbindelse med offentlige indkøb, herunder vedrørende cybersikkerhedscertificering, kryptering og brugen af open source-cybersikkerhedsprodukter
- c) håndtering af sårbarheder, der omfatter fremme og facilitering af koordineret offentliggørelse af sårbarheder i henhold til artikel 12, stk. 1
- d) opretholdelse af den generelle tilgængelighed, integritet og fortrolighed af den offentlige centrale del af det åbne internet, herunder, hvor det er relevant, undersøiske kommunikationskablers cybersikkerhed
- e) fremme af udviklingen og integrationen af relevante avancerede teknologier, der har til formål at gennemføre foranstaltninger på det aktuelle teknologiske stade til styring af cybersikkerhedsrisici
- f) fremme og udvikling af uddannelse i cybersikkerhed, cybersikkerhedsfærdigheder, -bevidstgørelse og -forskning og -udviklingsinitiativer samt vejledning om god praksis for og kontrol med cyberhygiejne rettet mod borgere, interessenter og enheder
- g) støtte til akademiske institutioner og forskningsinstitutioner med henblik på at udvikle, forbedre og fremme udbredelsen af cybersikkerhedsværktøjer og sikker netinfrastruktur
- h) indførelse af relevante procedurer og passende informationsdelingsværktøjer til støtte for frivillig udveksling af cybersikkerhedsoplysninger mellem enheder i overensstemmelse med EU-retten

- i) styrkelse af den grundlæggende cyberrobusthed og cyberhygiejne i små og mellemstore virksomheder, navnlig dem, der er udelukket fra dette direktivs anvendelsesområde, ved at yde let tilgængelig vejledning og bistand til opfyldelse af deres specifikke behov
 - j) fremme af aktiv cyberbeskyttelse.
3. Medlemsstaterne underretter Kommissionen om deres nationale cybersikkerhedsstrategier senest tre måneder efter vedtagelsen deraf. Medlemsstaterne kan udelade oplysninger, der vedrører deres nationale sikkerhed, fra sådanne underretninger.
4. Regelmæssigt og mindst hvert femte år vurderer og om fornødent ajourfører medlemsstaterne deres nationale cybersikkerhedsstrategier på grundlag af centrale præstationsindikatorer. ENISA bistår på anmodning medlemsstaterne med at udvikle eller ajourføre en national strategi og nøgleresultatindikatorer til vurdering af denne strategi med henblik på at bringe den i overensstemmelse med de krav og forpligtelser, der er fastsat i dette direktiv.

Artikel 8

Kompetente myndigheder og centrale kontaktpunkter

1. Hver medlemsstat udpeger eller opretter en eller flere kompetente myndigheder med ansvar for cybersikkerhed og for de tilsynsopgaver, der er omhandlet i kapitel VII (kompetente myndigheder).

2. De i stk. 1 omhandlede kompetente myndigheder fører tilsyn med gennemførelsen af dette direktiv på nationalt plan.
3. Hver medlemsstat udpeger eller opretter et centralt kontaktpunkt. Hvor en medlemsstat kun udpeger eller opretter én kompetent myndighed i henhold til stk. 1, skal denne kompetente myndighed også være det centrale kontaktpunkt i den pågældende medlemsstat.
4. Hvert enkelt centrale kontaktpunkt udøver en forbindelsesfunktion for at sikre grænseoverskridende samarbejde mellem dets medlemsstats myndigheder og andre medlemsstaters relevante myndigheder og, hvor det er relevant, Kommissionen og ENISA, samt for at sikre tværsektorielt samarbejde med andre kompetente myndigheder i dets medlemsstat.
5. Medlemsstaterne sikrer, at deres kompetente myndigheder og centrale kontaktpunkter har tilstrækkelige ressourcer til på en effektiv måde at udføre de opgaver, som de pålægges, og dermed opfylde dette direktivs mål.
6. Hver medlemsstat underretter uden unødigt ophold Kommissionen om identiteten af den i stk. 1 omhandlede kompetente myndighed og af det i stk. 3 omhandlede centrale kontaktpunkt, om disse myndigheders opgaver og om enhver senere ændring heraf. Hver medlemsstat offentliggør sin kompetente myndigheds identitet. Kommissionen gør en liste over de centrale kontaktpunkter offentligt tilgængelig.

Artikel 9

Nationale rammer for cyberkrisestyring

1. Hver medlemsstat udpeger eller opretter en eller flere kompetente myndigheder med ansvar for styring af omfattende cybersikkerhedshændelser og kriser (cyberkrisestyringsmyndigheder). Medlemsstaterne sikrer, at disse myndigheder har tilstrækkelige ressourcer til at udføre de opgaver, de pålægges, på en virkningsfuld og effektiv måde. Medlemsstaterne sikrer sammenhængen med de eksisterende rammer for generel national krisestyring.
2. Hvor en medlemsstat udpeger eller opretter mere end én cyberkrisestyringsmyndighed i henhold til stk. 1, skal den klart angive, hvilken af disse myndigheder der skal fungere som koordinator for styringen af omfattende cybersikkerhedshændelser og kriser.
3. Hver medlemsstat identificerer kapaciteter, aktiver og procedurer, der kan indsættes i tilfælde af en krise inden for rammerne af dette direktiv.
4. Hver medlemsstat vedtager en national beredskabsplan for omfattende cybersikkerhedshændelser og kriser, hvor målene og ordningerne for håndtering af omfattende cybersikkerhedshændelser og kriser er fastsat. Denne plan skal navnlig fastlægge:
 - a) målene for de nationale beredskabsforanstaltninger og -aktiviteter

- b) cyberkrisestyringsmyndighedernes opgaver og ansvarsområder
- c) cyberkrisestyringsprocedurerne, herunder deres integration i den generelle nationale krisestyringsramme, og kanalerne for udveksling af oplysninger
- d) nationale beredskabsforanstaltninger, herunder øvelses- og uddannelsesaktiviteter
- e) de relevante involverede offentlige og private interessenter og infrastrukturer
- f) nationale procedurer og ordninger mellem relevante nationale myndigheder og organer for at sikre medlemsstatens effektive deltagelse i og støtte til den koordinerede håndtering af omfattende cybersikkerhedshændelser og kriser på EU-plan.

5. Senest tre måneder efter udpegelsen eller oprettelsen af den i stk. 1 omhandlede cyberkrisestyringsmyndighed underretter hver medlemsstat Kommissionen om sin myndigheds identitet og om eventuelle senere ændringer heraf. Medlemsstaterne forelægger senest tre måneder efter vedtagelsen af deres nationale beredskabsplaner for omfattende cybersikkerhedshændelser og kriser Kommissionen og det europæiske netværk af cybersikkerhedsforbindelsesorganisationer (EU-CyCLONe) relevante oplysninger vedrørende de i stk. 4 indeholdte krav til disse planer. Medlemsstaterne kan udelade oplysninger, hvor og i det omfang en sådan udeladelse er nødvendig for deres nationale sikkerhed.

Artikel 10

Enheder, der håndterer IT-sikkerhedshændelser (CSIRT'er)

1. Hver medlemsstat udpeger eller opretter en eller flere CSIRT'er. CSIRT'erne kan udpeges eller oprettes inden for en kompetent myndighed. CSIRT'erne skal opfylde kravene i artikel 11, stk. 1, mindst dække de sektorer, delsektorer og typer af enheder, der er omhandlet i bilag I og II, og være ansvarlige for håndtering af hændelser i overensstemmelse med en nøje fastlagt proces.
2. Medlemsstaterne sikrer, at hver CSIRT har tilstrækkelige ressourcer til effektivt at udføre sine opgaver som fastsat i artikel 11, stk. 3.
3. Medlemsstaterne sikrer, at hver CSIRT råder over en passende, sikker og modstandsdygtig kommunikations- og informationsinfrastruktur til udveksling af oplysninger med væsentlige og vigtige enheder og andre relevante interessenter. Med henblik herpå sikrer medlemsstaterne, at hver CSIRT bidrager til udbredelsen af sikre værktøjer til udveksling af oplysninger.
4. CSIRT'erne samarbejder og, hvor det er relevant, udveksler relevante oplysninger i overensstemmelse med artikel 29 med sektorielle eller tværsektorielle fællesskaber af væsentlige og vigtige enheder.

5. CSIRT'erne deltager i peerevalueringer, der tilrettelægges i overensstemmelse med artikel 19.
6. Medlemsstaterne sikrer et effektivt og sikkert samarbejde mellem deres CSIRT'er i CSIRT-netværket.
7. CSIRT'erne kan etablere samarbejdsrelationer med tredjelandes nationale enheder, der håndterer IT-sikkerhedshændelser. Som led i sådanne samarbejdsrelationer skal medlemsstaterne lette effektiv og sikker udveksling af oplysninger med disse tredjelandes nationale enheder, der håndterer IT-sikkerhedshændelser, ved hjælp af relevante protokoller for udveksling af oplysninger, herunder Traffic Light Protocol. CSIRT'erne kan udveksle relevante oplysninger med tredjelandes nationale enheder, der håndterer IT-sikkerhedshændelser, herunder personoplysninger i overensstemmelse med EU-databeskyttelsesret.
8. CSIRT'erne kan samarbejde med tredjelandes nationale enheder, der håndterer IT-sikkerhedshændelser, eller tilsvarende organer i tredjelande, navnlig med henblik på at yde dem cybersikkerhedsbistand.
9. Hver medlemsstat underretter uden unødigt ophold Kommissionen om identiteten af den eller de i denne artikels stk. 1 omhandlede CSIRT'er og den CSIRT, der er udpeget som koordinator i henhold til artikel 12, stk. 1, om deres respektive opgaver i relation til væsentlige og vigtige enheder og om eventuelle efterfølgende ændringer heraf.
10. Medlemsstaterne kan anmode ENISA om bistand til at udvikle deres CSIRT'er.

Artikel 11

Krav til CSIRT'er og deres tekniske kapaciteter og opgaver

1. CSIRT'erne skal opfylde nedenstående krav:
 - a) CSIRT'erne skal sikre et højt tilgængelighedsniveau for deres kommunikationskanaler ved at undgå enkelte fejlpunkter og ved til enhver tid at have flere muligheder for at blive kontaktet og for at kontakte andre; de skal tydeligt angive kommunikationskanalerne og bringe dem til brugergrupper og samarbejdspartneres kundskab
 - b) CSIRT'ernes lokaler og de underliggende informationssystemer skal være placeret i sikrede lokaliteter
 - c) CSIRT'erne skal være udstyret med et passende system til at administrere og videresende anmodninger, navnlig med henblik på at lette effektive overdragelser
 - d) CSIRT'erne skal sikre fortroligheden og troværdigheden af deres operationer
 - e) CSIRT'erne skal have tilstrækkeligt personale til at sikre, at deres tjenester er tilgængelige på alle tidspunkter, og de skal sikre, at deres personale er behørigt uddannet
 - f) CSIRT'erne skal være udstyret med redundante systemer og backup-arbejdsplads for at sikre kontinuiteten af deres tjenester.

CSIRT'erne kan deltage i internationale samarbejdsnetværk.

2. Medlemsstaterne sikrer, at deres CSIRT'er i fællesskab har den tekniske kapacitet, der er nødvendig for at udføre de opgaver, der er omhandlet i stk. 3. Medlemsstaterne sikrer, at deres CSIRT'er har de fornødne ressourcer til at sikre et tilstrækkeligt personaleniveau, med henblik på at gøre det muligt, at CSIRT'erne kan udvikle deres tekniske kapacitet.
3. CSIRT'erne har følgende opgaver:
 - a) overvågning og analyse af cybertrusler, sårbarheder og hændelser på nationalt plan og, efter anmodning, ydelse af bistand til væsentlige og vigtige enheder vedrørende realtids- eller nærrealtidsovervågning af deres net- og informationssystemer
 - b) tidlig varsling, alarmer, meddelelser og formidling af oplysninger til berørte væsentlige og vigtige enheder samt til de kompetente myndigheder og andre relevante interessenter om cybertrusler, sårbarheder og hændelser, om muligt i nærrealtid
 - c) at reagere på hændelser og i givet fald yde bistand til de berørte væsentlige og vigtige enheder
 - d) at indsamle og analysere kriminaltekniske data og udarbejde dynamiske risiko- og hændelsesanalyser og samt skabe situationsbevidsthed vedrørende cybersikkerhed

- e) på anmodning af en væsentlig eller vigtig enhed at foretage en proaktiv scanning af den pågældende enheds net- og informationssystemer for at opdage sårbarheder med en potentielt væsentlig indvirkning
- f) at deltage i CSIRT-netværket og yde gensidig bistand i overensstemmelse med deres kapacitet og kompetencer til andre medlemmer af CSIRT-netværket efter anmodning fra disse
- g) i givet fald at fungere som koordinator med henblik på den koordinerede offentliggørelse af sårbarheder i henhold til artikel 12, stk. 1
- h) at bidrage til udbredelsen af sikre værktøjer til udveksling af oplysninger i henhold til artikel 10, stk. 3.

CSIRT'erne kan foretage proaktiv ikkeindgribende scanning af væsentlige og vigtige enheders offentligt tilgængelige net- og informationssystemer. En sådan scanning skal foretages for at opdage sårbare eller usikkert konfigurerede net- og informationssystemer og informere de berørte enheder. En sådan scanning må ikke have nogen negativ indvirkning på enhedernes tjenester.

Ved udførelsen af de opgaver, der er omhandlet i første afsnit, kan CSIRT'erne prioritere særlige opgaver på grundlag af en risikobaseret tilgang.

4. CSIRT'erne etablerer samarbejdsrelationer med relevante interessenter i den private sektor med henblik på at nå dette direktivs mål.
5. For at lette det i stk. 4 omhandlede samarbejde fremmer CSIRT'erne vedtagelsen og anvendelsen af fælles eller standardiserede praksisser, klassificeringsordninger og taksonomier i forbindelse med:
 - a) procedurer for håndtering af hændelser
 - b) krisestyring og
 - c) koordineret offentliggørelse af sårbarheder i henhold til artikel 12, stk. 1.

Artikel 12

Koordineret offentliggørelse af sårbarheder og en europæisk sårbarhedsdatabase

1. Hver medlemsstat udpeger en af sine CSIRT'er som koordinator med henblik på koordineret offentliggørelse af sårbarheder. Den CSIRT, der er udpeget som koordinator, fungerer som betroet formidler, der, hvor det er nødvendigt, letter interaktionen mellem den fysiske eller juridiske person, der rapporterer en sårbarhed, og producenten eller udbyderen af de potentielt sårbare IKT-produkter eller –tjenester på anmodning fra en af parterne. Opgaverne for den CSIRT, der er udpeget som koordinator, omfatter:
 - a) identifikation af og kontakt til de berørte enheder

- b) bistand til de fysiske eller juridiske personer, der rapporterer en sårbarhed og
- c) forhandling af tidsfrister for offentliggørelse og håndtering af sårbarheder, der berører flere enheder.

Medlemsstaterne sikrer, at fysiske eller juridiske personer er i stand til at rapportere en sårbarhed, anonymt hvor de anmoder herom, til den CSIRT, der er udpeget som koordinator. Den CSIRT, der er udpeget som koordinator, sørger for omhyggelig opfølgning med hensyn til den rapporterede sårbarhed, og sikrer anonymiteten for den fysiske eller juridiske person, der rapporterer sårbarheden. Hvor en rapporteret sårbarhed vil kunne have en væsentlig indvirkning på enheder i mere end én medlemsstat, samarbejder den CSIRT, der er udpeget som koordinator for hver berørt medlemsstat, om nødvendigt med andre CSIRT'er, der er udpeget som koordinatore, inden for CSIRT-netværket.

2. ENISA udvikler og vedligeholder efter høring af samarbejdsgruppen en europæisk sårbarhedsdatabase. Med henblik herpå opretter og vedligeholder ENISA passende informationssystemer, -politikker og -procedurer og træffer de nødvendige tekniske og organisatoriske foranstaltninger til at garantere den europæiske sårbarhedsdatabases sikkerhed og integritet, navnlig med det formål at sætte enheder, uanset om de er omfattet af dettes direktivs anvendelsesområde, og deres leverandører af net- og informationssystemer, i stand til på frivillig basis at oplyse om og registrere offentligt kendte sårbarheder i IKT-produkter eller -tjenester. Alle interessenter skal have adgang til oplysningerne om sårbarhederne i den europæiske sårbarhedsdatabase. Denne database indeholder:
- a) oplysninger, der beskriver sårbarheden
 - b) de berørte IKT-produkter eller -tjenester og sårbarhedens alvor med hensyn til de omstændigheder, hvorunder den kan udnyttes
 - c) tilgængeligheden af relaterede patches og, i mangel af tilgængelige patches, vejledning fastlagt af de kompetente myndigheder eller CSIRT'erne til brugere af sårbare IKT-produkter og -tjenester om, hvordan risiciene som følge af afslørede sårbarheder kan afbødes.

Artikel 13
Samarbejde på nationalt plan

1. Hvor de kompetente myndigheder, det centrale kontaktpunkt og CSIRT'erne i samme medlemsstat er adskilt fra hinanden, samarbejder de med hensyn til opfyldelsen af forpligtelserne, der er fastsat i dette direktiv.
2. Medlemsstaterne sikrer, at deres CSIRT'er eller i givet fald deres kompetente myndigheder modtager underretninger om væsentlige hændelser i henhold til artikel 23 og om hændelser, cybertrusler og nærvedhændelser i henhold til artikel 30.
3. Medlemsstaterne sikrer, at deres CSIRT'er eller i givet fald deres kompetente myndigheder oplyser deres centrale kontaktpunkter om underretninger om hændelser, cybertrusler og nærvedhændelser indgivet i henhold til dette direktiv.

4. For at sikre, at de kompetente myndigheds, de centrale kontaktpunkters og CSIRT'ernes opgaver og forpligtelser udføres effektivt, sikrer medlemsstaterne i muligt omfang et passende samarbejde mellem disse organer og retshåndhævende myndigheder, databeskyttelsesmyndigheder, de nationale myndigheder i henhold til forordning (EF) nr. 300/2008 og (EU) 2018/1139, tilsynsorganerne i henhold til forordning (EU) nr. 910/2014, de kompetente myndigheder i henhold til forordning (EU) .../...⁺, de nationale tilsynsmyndigheder i henhold til direktiv (EU) 2018/1972, de kompetente myndigheder i henhold til direktiv (EU) .../...,⁺⁺ samt de kompetente myndigheder i henhold til andre sektorspecifikke EU-retsakter, i den pågældende medlemsstat.

⁺ EUT: Indsæt venligst nummeret på den forordning, der er indeholdt i dokument PE-CONS 41/22 (2020/0266(COD)), i teksten.

⁺⁺ EUT: Indsæt venligst nummeret på det direktiv, der er indeholdt i dokument PE-CONS 51/22 (2020/0365(COD)), i teksten.

5. Medlemsstaterne sikrer, at deres kompetente myndigheder i henhold til dette direktiv og deres kompetente myndigheder i henhold til direktiv (EU) .../...⁺ regelmæssigt samarbejder og udveksler oplysninger vedrørende identifikation af kritiske enheder, om risici, cybertrusler og hændelser samt om ikke-cyberrelaterede risici, trusler og hændelser, som påvirker væsentlige enheder, der er identificeret som kritiske enheder i henhold til direktiv (EU) .../...⁺, og de foranstaltninger, der træffes som reaktion på sådanne risici, trusler og hændelser. Medlemsstaterne sikrer endvidere, at deres kompetente myndigheder i henhold til nærværende direktiv og deres kompetente myndigheder i henhold til forordning (EU) nr. 910/2014, forordning (EU) .../...⁺⁺ og direktiv (EU) 2018/1972 regelmæssigt udveksler relevante oplysninger, herunder om relevante hændelser og cybertrusler.
6. Medlemsstaterne forenkler rapporteringen ved hjælp af tekniske midler for underretninger omhandlet i artikel 23 og 30.

⁺ EUT: Indsæt venligst nummeret på det direktiv, der er indeholdt i dokument PE-CONS 51/22 (2020/0365(COD)), i teksten.

⁺⁺ EUT: Indsæt venligst nummeret på den forordning, der er indeholdt i dokument PE-CONS 41/22 (2020/0266(COD)), i teksten.

Kapitel III

Samarbejde på EU-plan og internationalt plan

Artikel 14

Samarbejdsgruppe

1. For at støtte og lette strategisk samarbejde og udvekslingen af oplysninger mellem medlemsstaterne samt for at styrke tillid og fortrolighed nedsættes der en samarbejdsgruppe.
2. Samarbejdsgruppen udfører sine opgaver på grundlag af toårige arbejdsprogrammer omhandlet i stk. 7.
3. Samarbejdsgruppen består af repræsentanter fra medlemsstaterne, Kommissionen og ENISA. Tjenesten for EU's Optræden Udadtil deltager som observatør i samarbejdsgruppens aktiviteter. De europæiske tilsynsmyndigheder (ESA'er) og de kompetente myndigheder i henhold til forordning (EU) .../...⁺ kan deltage i samarbejdsgruppens aktiviteter i overensstemmelse med artikel 47, stk. 1, i nævnte forordning.

⁺ EUT: Indsæt venligst nummeret på den forordning, der er indeholdt i dokument PE-CONS 41/22 (2020/0266(COD)), i teksten.

Samarbejdsgruppen kan, hvor det er relevant, indbyde Europa-Parlamentet og repræsentanter for relevante interessenter til at deltage i dens arbejde.

Sekretariatsopgaverne varetages af Kommissionen.

4. Samarbejdsgruppen har følgende opgaver:

- a) at vejlede de kompetente myndigheder vedrørende omsætningen og gennemførelsen af dette direktiv
- b) at vejlede de kompetente myndigheder vedrørende udviklingen og gennemførelsen af politikker for koordineret offentliggørelse af sårbarheder som omhandlet i artikel 7, stk. 2, litra c)
- c) at udveksle bedste praksis og oplysninger vedrørende gennemførelsen af dette direktiv, herunder vedrørende cybertrusler, hændelser og sårbarheder, nærvedhændelser, bevidstgørelsesinitiativer, uddannelse, øvelser og færdigheder, kapacitetsopbygning, standarder og tekniske specifikationer samt identifikation af væsentlige og vigtige enheder i medfør af artikel 2, stk. 2, litra b)-e)

- d) at udveksle rådgivning og samarbejde med Kommissionen om nye politiske initiativer inden for cybersikkerhed og den overordnede sammenhæng mellem sektorspecifikke cybersikkerhedskrav
- e) at udveksle rådgivning og samarbejde med Kommissionen om udkast til delegerede retsakter eller gennemførelsesretsakter vedtaget i henhold til dette direktiv
- f) at udveksle bedste praksis og oplysninger med relevante EU-institutioner, -organer, -kontorer og -agenturer
- g) at drøfte gennemførelsen af sektorspecifikke EU-retsakter, der indeholder bestemmelser om cybersikkerhed
- h) hvor det er relevant, at drøfte rapporter om den i artikel 19, stk. 9, omhandlede peerevaluering og udarbejde konklusioner og henstillinger
- i) at foretage koordinerede sikkerhedsrisikovurderinger af kritiske forsyningskæder i overensstemmelse med artikel 22, stk. 1
- j) at drøfte tilfælde af gensidig bistand, herunder erfaringer fra og resultater af grænseoverskridende fælles tilsynstiltag som omhandlet i artikel 37

- k) på anmodning af en eller flere berørte medlemsstater at drøfte specifikke anmodninger om gensidig bistand som omhandlet i artikel 37
- l) at yde strategisk vejledning til CSIRT-netværket og EU–CyCLONe om specifikke nye spørgsmål
- m) at drøfte politikken for opfølgende foranstaltninger efter omfattende cybersikkerhedshændelser og kriser på grundlag af erfaringer fra CSIRT-netværket og EU-CyCLONe
- n) at bidrage til cybersikkerhedskapaciteter i hele Unionen ved at lette udvekslingen af nationale embedsmænd gennem et kapacitetsopbygningsprogram, der omfatter personale fra kompetente myndigheder eller CSIRT'erne
- o) at tilrettelægge regelmæssige fælles møder med relevante private interessenter fra hele Unionen for at drøfte samarbejdsgruppens aktiviteter og indsamle input om nye politiske udfordringer
- p) at drøfte det arbejde, der udføres i forbindelse med cybersikkerhedsøvelser, herunder det arbejde, der udføres af ENISA

- q) at fastlægge metodologien og de organisatoriske aspekter af de peerevalueringer, der er omhandlet i artikel 19, stk. 1, samt at fastlægge selvevalueringsmetoden for medlemsstaterne i overensstemmelse med artikel 19, stk. 5, med bistand fra Kommissionen og ENISA samt, i samarbejde med Kommissionen og ENISA, at udvikle adfærdskodekser, der understøtter de udpegede cybersikkerhedseksperters arbejdsmetoder, i overensstemmelse med artikel 19, stk. 6
- r) at udarbejde rapporter med henblik på den evaluering, der er omhandlet i artikel 40, om de erfaringer, der er indhøstet på strategisk plan og fra peerevalueringer
- s) regelmæssigt at drøfte og foretage en vurdering af situationen med hensyn til cybertrusler eller hændelser såsom ransomware.

Samarbejdsgruppen forelægger de i første afsnit, litra r), omhandlede rapporter for Kommissionen, Europa-Parlamentet og Rådet.

- 5. Medlemsstaterne sikrer effektivt og sikkert samarbejde mellem deres repræsentanter i samarbejdsgruppen.
- 6. Samarbejdsgruppen kan anmode CSIRT-netværket om en teknisk rapport om udvalgte emner.

7. Senest den 1. februar 2024 og derefter hvert andet år udarbejder samarbejdsgruppen et arbejdsprogram vedrørende tiltag, der skal iværksættes for at gennemføre dens mål og opgaver.

8. Kommissionen kan vedtage gennemførelsesretsakter, hvori der fastlægges proceduremæssige ordninger, som er nødvendige for samarbejdsgruppens funktion.

Disse gennemførelsesretsakter vedtages efter undersøgelsesproceduren, jf. artikel 39, stk. 2.

Kommissionen udveksler rådgivning og samarbejder med samarbejdsgruppen om de udkast til gennemførelsesretsakter, der er omhandlet i dette stykkes første afsnit, i overensstemmelse med stk. 4, litra e).

9. Samarbejdsgruppen mødes regelmæssigt og i hvert fald mindst en gang om året med gruppen for kritiske enheders modstandsdygtighed, der er nedsat i henhold til direktiv (EU) .../...⁺, for at fremme og lette strategisk samarbejde og udvekslingen af oplysninger.

⁺ EUT: Indsæt venligst nummeret på det direktiv, der er indeholdt i dokument PE-CONS 51/22 (2020/0365(COD)), i teksten.

Artikel 15
CSIRT-netværket

1. Med henblik på at bidrage til skabelsen af tillid mellem medlemsstaterne og fremme hurtigt og effektivt operationelt samarbejde mellem medlemsstaterne oprettes der et netværk af nationale CSIRT'er.
2. CSIRT-netværket består af repræsentanter for de CSIRT'er, der er udpeget eller oprettet i henhold til artikel 10, og IT-Beredskabsenheden for Unionens institutioner, organer og agenturer (CERT-EU). Kommissionen deltager i CSIRT-netværket som observatør. ENISA varetager sekretariatsopgaverne og bistår aktivt samarbejdet mellem CSIRT'erne.
3. CSIRT-netværket har følgende opgaver:
 - a) at udveksle oplysninger om CSIRT'ernes kapaciteter
 - b) at lette deling, overførsel og udveksling af teknologi og relevante foranstaltninger, politikker, værktøjer, processer, bedste praksisser og rammer mellem CSIRT'erne
 - c) at udveksle relevant information om hændelser, nærvædhændelser, cybertrusler, risici og sårbarheder
 - d) at udveksle information vedrørende cybersikkerhedspublikationer og -anbefalinger

- e) at sikre interoperabilitet med hensyn til specifikationer og protokoller for informationsdeling
- f) på anmodning af et medlem af CSIRT-netværket, der potentielt er berørt af en hændelse, at udveksle og drøfte oplysninger i forbindelse med denne hændelse og tilknyttede cybertrusler, risici og sårbarheder
- g) på anmodning af et medlem af CSIRT-netværket at drøfte og, hvor det er muligt, gennemføre en samordnet reaktion på en hændelse, som er identificeret inden for den pågældende medlemsstats jurisdiktion
- h) at yde medlemsstaterne bistand til håndtering af grænseoverskridende hændelser i henhold til dette direktiv
- i) at samarbejde, udveksle bedste praksis og yde bistand til de CSIRT'er, der er udpeget som koordinatore i henhold til artikel 12, stk. 1, med hensyn til forvaltningen af den koordinerede offentliggørelse af sårbarheder, som vil kunne have en væsentlig indvirkning på enheder i mere end én medlemsstat
- j) at drøfte og identificere yderligere former for operationelt samarbejde, herunder i forhold til:
 - i) kategorier af cybertrusler og hændelser
 - ii) tidlig varsling

- iii) gensidig bistand
- iv) principper og ordninger for koordination som reaktion på grænseoverskridende risici og hændelser
- v) bidrag til den nationale beredskabsplan for omfattende cybersikkerhedshændelser og kriser, der er omhandlet i artikel 9, stk. 4, efter anmodning fra en medlemsstat
- k) at oplyse samarbejdsgruppen om sine aktiviteter og om yderligere former for operationelt samarbejde, som drøftes i henhold til litra j), og, hvor det er nødvendigt, anmode om vejledning i forbindelse hermed
- l) at gøre status over cybersikkerhedsøvelser, herunder dem, der organiseres af ENISA
- m) på anmodning af en individuel CSIRT at drøfte denne CSIRT's kapaciteter og beredskab
- n) at samarbejde og udveksle information med regionale og EU-dækkende sikkerhedsoperationscentre (SOC'er) for at forbedre den fælles situationsbevidsthed om hændelser og cybertrusler i hele Unionen
- o) hvor det er relevant, at drøfte de i artikel 19, stk. 9, omhandlede peerevalueringsrapporter
- p) at fastlægge retningslinjer for at lette konvergensen mellem operationel praksis med hensyn til anvendelsen af bestemmelserne i denne artikel vedrørende operationelt samarbejde.

4. Med henblik på den i artikel 40 omhandlede evaluering vurderer CSIRT-netværket senest den ...[24 måneder efter datoen for dette direktivs ikrafttræden]og derefter hvert andet år de fremskridt, der er gjort med hensyn til det operationelle samarbejde, og udarbejde en rapport. Rapporten indeholder navnlig konklusioner og henstillinger baseret på resultaterne af de i artikel 19 omhandlede peerevalueringer, der foretages vedrørende de nationale CSIRT'er. Rapporten skal forelægges for samarbejdsgruppen.
5. CSIRT-netværket vedtager sin forretningsorden.
6. CSIRT-netværket og EU-CyCLONe aftaler proceduremæssige ordninger og samarbejder på grundlag heraf.

Artikel 16

Det europæiske netværk af forbindelsesorganisationer for cyberkriser (EU-CyCLONe)

1. EU-CyCLONe oprettes for at støtte den koordinerede forvaltning af omfattende cybersikkerhedshændelser og kriser på operationelt plan og for at sikre regelmæssig udveksling af relevant information mellem medlemsstaterne og EU-institutioner, -organer, -kontorer og -agenturer.

2. EU-CyCLONe består af repræsentanter for medlemsstaternes cyberkrisestyringsmyndigheder samt, i tilfælde hvor en potentiel eller igangværende omfattende cybersikkerhedshændelse har eller sandsynligvis vil have en betydelig indvirkning på tjenester og aktiviteter, der er omfattet af dette direktivs anvendelsesområde, Kommissionen. I andre tilfælde deltager Kommissionen i EU-CyCLONe's aktiviteter som observatør.

ENISA varetager sekretariatsfunktionen for EU-CyCLONe og støtter sikker udveksling af oplysninger samt stiller de nødvendige værktøjer til rådighed for samarbejdet mellem medlemsstaterne med henblik på sikker udveksling af oplysninger.

EU-CyCLONe kan, hvor det er hensigtsmæssigt, indbyde repræsentanter for relevante interessenter til at deltage i dets arbejde som observatører.

3. EU-CyCLONe har følgende opgaver:

- a) at øge beredskabsniveauet i forbindelse med håndtering af omfattende cybersikkerhedshændelser og kriser
- b) at udvikle en fælles situationsbevidsthed om omfattende cybersikkerhedshændelser og kriser
- c) at vurdere konsekvenserne og indvirkningen af relevante omfattende cybersikkerhedshændelser og kriser og foreslå mulige afbødende foranstaltninger

- d) at koordinere håndteringen af omfattende cybersikkerhedshændelser og kriser og støtte beslutningstagningen på politisk plan i forbindelse med sådanne hændelser og kriser
 - e) på anmodning af en berørt medlemsstat at drøfte nationale beredskabsplaner for omfattende cybersikkerhedshændelser og kriser, der er omhandlet i artikel 9, stk. 4.
- 4. EU-CyCLONe vedtager sin forretningsorden.
 - 5. EU-CyCLONe aflægger regelmæssigt rapport til samarbejdsgruppen om håndteringen af omfattende cybersikkerhedshændelser og kriser samt tendenser med særlig fokus på deres indvirkning på væsentlige og vigtige enheder.
 - 6. EU-CyCLONe samarbejder med CSIRT-netværket på grundlag af aftalte proceduremæssige ordninger, jf. artikel 15, stk. 6.
 - 7. Senest den ... [18 måneder efter datoen for dette direktivs ikrafttræden] og derefter hver 18. måned forelægger EU-CyCLONe Europa-Parlamentet og Rådet en rapport med en vurdering af sit arbejde.

Artikel 17

Internationalt samarbejde

Unionen kan, hvor det er hensigtsmæssigt, i overensstemmelse med artikel 218 i TEUF indgå internationale aftaler med tredjelande eller internationale organisationer, der giver mulighed for og tilrettelægger disses deltagelse i bestemte aktiviteter, der foretages af samarbejdsgruppen, CSIRT-netværket og EU-CyCLONe. Sådanne aftaler skal overholde EU-databeskyttelsesretten.

Artikel 18

Rapport om cybersikkerhedssituationen i Unionen

1. ENISA udarbejder i samarbejde med Kommissionen og samarbejdsgruppen hvert andet år en rapport om cybersikkerhedssituationen i Unionen, som fremsendes til og fremlægges for Europa-Parlamentet. Rapporten skal bl.a. gøres tilgængelig i et maskinlæsbart format og indeholde følgende:
 - a) en cybersikkerhedsrisikovurdering på EU-plan, der tager cybertrusselsbilledet i betragtning
 - b) en vurdering af udviklingen af cybersikkerhedskapaciteter i den offentlige og den private sektor i hele Unionen

- c) en vurdering af det generelle niveau af cybersikkerhedsbevidsthed og cyberhygiejne hos borgere og enheder, herunder små og mellemstore virksomheder
 - d) en samlet vurdering af resultaterne af de peerevalueringer, der er omhandlet i artikel 19
 - e) en samlet vurdering af modenhedsniveauet for cybersikkerhedskapaciteter og -ressourcer i hele Unionen, herunder på sektorniveau, samt af i hvilket omfang medlemsstaternes nationale cybersikkerhedsstrategier er afstemt med hinanden.
2. Rapporten skal indeholde særlige politiske anbefalinger med henblik på at afhjælpe mangler og øge cybersikkerhedsniveauet i hele Unionen og et sammendrag af resultaterne for den pågældende periode fra de tekniske EU-cybersikkerhedsrapporter om hændelser og cybertrusler, som udarbejdes af ENISA i overensstemmelse med artikel 7, stk. 6, i forordning (EU) 2019/881.
3. ENISA udformer i samarbejde med Kommissionen, samarbejdsgruppen og CSIRT-netværket metodologien, herunder de relevante variabler, såsom kvantitative og kvalitative indikatorer, for den samlede vurdering, der er omhandlet i stk. 1, litra e).

Artikel 19
Peerevalueringer

1. Samarbejdsgruppen fastlægger senest den... [24 måneder efter datoen for dette direktivs ikrafttræden] med bistand fra Kommissionen og ENISA samt, hvor det er relevant, CSIRT-netværket metodologien og de organisatoriske aspekter af peerevalueringerne med henblik på at lære af fælles erfaringer, styrke gensidig tillid, opnå et højt fælles cybersikkerhedsniveau samt styrke medlemsstaternes cybersikkerhedskapaciteter og -politikker, der er nødvendige for at gennemføre dette direktiv. Deltagelse i peerevalueringer er frivillig. Peerevalueringerne foretages af cybersikkerhedseksperter. Cybersikkerhedseksperterne udpeges af mindst to medlemsstater, som skal være forskellige fra den medlemsstat, der evalueres.

Peerevalueringerne skal mindst omfatte et af følgende aspekter:

- a) gennemførelsesniveauet for de foranstaltninger til styring af cybersikkerhedsrisici og de rapporteringsforpligtelser, der er fastsat i artikel 21 og 23
- b) kapacitetsniveauet, herunder de finansielle, tekniske og menneskelige ressourcer, der er til rådighed, og effektiviteten af de kompetente myndigheders varetagelse af deres opgaver

- c) CSIRT'ernes operationelle kapacitet
 - d) gennemførelsesniveauet for den gensidige bistand, der er omhandlet i artikel 37
 - e) gennemførelsesniveauet for de ordninger for udveksling af cybersikkerhedsoplysninger, der er omhandlet i artikel 29
 - f) specifikke spørgsmål af grænseoverskridende eller tværsektoriel karakter.
2. Den i stk. 1 omhandlede metodologi skal omfatte objektive, ikkediskriminerende, retfærdige og gennemsigtige kriterier, på grundlag af hvilke medlemsstaterne udpeger cybersikkerhedseksperter, der kan udføre peerevalueringerne. Kommissionen og ENISA deltager som observatører i peerevalueringerne.
3. Medlemsstaterne kan udvælge specifikke spørgsmål som omhandlet i stk. 1, litra f), med henblik på en peerevaluering.
4. Forud for indledningen af en peerevaluering som omhandlet i stk. 1 underretter medlemsstater de deltagende medlemsstater om dens omfang, herunder de specifikke spørgsmål, der er udvalgt i medfør af stk. 3.

5. Forud for indledningen af peerevalueringen kan medlemsstaterne foretage en selvevaluering af de pågældende aspekter og stille denne selvevaluering til rådighed for de udpegede cybersikkerhedseksperter. Samarbejdsgruppen fastlægger med bistand fra Kommissionen og ENISA metoden for medlemsstaternes selvevaluering.
6. Peerevalueringer omfatter fysiske eller virtuelle besøg på stedet og ekstern udveksling af oplysninger. I overensstemmelse med princippet om godt samarbejde giver den medlemsstat, der er genstand for peerevalueringen, de udpegede cybersikkerhedseksperter de oplysninger, der er nødvendige for vurderingen, uden at det berører national ret eller EU-retten vedrørende beskyttelse af fortrolige eller klassificerede informationer og varetagelsen af væsentlige statslige funktioner såsom den nationale sikkerhed. Samarbejdsgruppen udarbejder i samarbejde med Kommissionen og ENISA passende adfærdskodekser, der understøtter de udpegede cybersikkerhedseksperters arbejdsmetoder. Alle oplysninger, der indhentes ved peerevalueringen, må kun anvendes til dette formål. De cybersikkerhedseksperter, der deltager i peerevalueringen, må ikke videregive følsomme eller fortrolige oplysninger, som er indhentet som led i denne peerevaluering, til tredjemand.

7. Aspekter, der været genstand for en peerevaluering i en medlemsstat, må ikke underkastes en yderligere peerevaluering i den pågældende medlemsstat i to år efter afslutningen af peerevalueringen, medmindre medlemsstaten anmoder om andet, eller der aftales andet på forslag af samarbejdsgruppen.
8. Medlemsstaterne sikrer, at enhver risiko for interessekonflikter vedrørende de udpegede cybersikkerhedseksperter meddeles de øvrige medlemsstater, samarbejdsgruppen, Kommissionen og ENISA, inden peerevalueringen indledes. Den medlemsstat, der er genstand for peerevalueringen, kan gøre indsigelse mod udpegelsen af bestemte cybersikkerhedseksperter af behørigt begrundede årsager, som meddeles den udpegende medlemsstat.
9. Cybersikkerhedseksperter, der deltager i peerevalueringer, udarbejder rapporter om resultaterne og konklusionerne af peerevalueringerne. Medlemsstater, der er genstand for en peerevaluering, kan fremsætte bemærkninger til udkast til rapporter, der vedrører dem, og sådanne bemærkninger vedføjes rapporterne. Rapporterne skal indeholde anbefalinger, der kan gøre det muligt at forbedre de aspekter, peerevalueringen vedrører. Rapporterne forelægges for samarbejdsgruppen og CSIRT-netværket, hvor det er relevant. En medlemsstat, der er genstand for peerevalueringen, kan beslutte at gøre sin rapport, eller en redigeret udgave heraf, offentligt tilgængelig.

Kapitel IV

Foranstaltninger til styring af cybersikkerhedsrisici og rapporteringsforpligtelser

Artikel 20

Styring

1. Medlemsstaterne sikrer, at de væsentlige og vigtige enheders ledelsesorganer godkender de foranstaltninger til styring af cybersikkerhedsrisici, som disse enheder har truffet med henblik på at overholde artikel 21, fører tilsyn med dens gennemførelse og kan gøres ansvarlige for enhedernes overtrædelser af forpligtelserne i nævnte artikel.

Anvendelsen af dette stykke berører ikke national ret for så vidt angår de ansvarsregler, der gælder for offentlige institutioner, samt ansvaret for embedsmænd og personer valgt eller udnævnt til offentlige hverv.

2. Medlemsstaterne sikrer, at medlemmerne af væsentlige og vigtige enheders ledelsesorganer er forpligtet til at følge kurser, og skal tilskynde væsentlige og vigtige enheder til løbende at tilbyde tilsvarende kurser til deres ansatte, således at de opnår tilstrækkelige kundskaber og færdigheder til at kunne identificere risici og vurdere metoderne til styring af cybersikkerhedsrisici og deres indvirkning på de tjenester, der leveres af enheden.

Artikel 21

Foranstaltninger til styring af cybersikkerhedsrisici

1. Medlemsstaterne sikrer, at væsentlige og vigtige enheder træffer passende og forholdsmæssige tekniske, operationelle og organisatoriske foranstaltninger for at styre risiciene for sikkerheden i net- og informationssystemer, som disse enheder anvender til deres operationer eller til at levere deres tjenester, og for at forhindre hændelser eller minimere deres indvirkning på modtagere af deres tjenester og på andre tjenester.

Under hensyntagen til det aktuelle teknologiske stade og i givet fald til relevante europæiske og internationale standarder samt gennemførelsesomkostningerne skal de i første afsnit omhandlede foranstaltninger tilvejebringe et sikkerhedsniveau i net- og informationssystemer, der står i forhold til risiciene. Ved vurderingen af proportionaliteten af disse foranstaltninger tages der behørigt hensyn til graden af enhedens eksponering for risici, enhedens størrelse og sandsynligheden for hændelser og deres alvor, herunder deres samfundsmæssige og økonomiske indvirkning.

2. De i stk. 1 omhandlede foranstaltninger baseres på en tilgang, der omfatter alle farer og sigter på at beskytte net- og informationssystemer og disse systemers fysiske miljø mod hændelser, og mindst omfatter følgende:
 - a) politikker for risikoanalyse og informationssystemsikkerhed
 - b) håndtering af hændelser

- c) driftskontinuitet, såsom backup-styring og reetablering efter en katastrofe, og krisestyring
- d) forsyningskædesikkerhed, herunder sikkerhedsrelaterede aspekter vedrørende forholdene mellem den enkelte enhed og dens direkte leverandører eller tjenesteudbydere
- e) sikkerhed i forbindelse med erhvervelse, udvikling og vedligeholdelse af net- og informationssystemer, herunder håndtering og offentliggørelse af sårbarheder
- f) politikker og procedurer til vurdering af effektiviteten af foranstaltninger til styring af cybersikkerhedsrisici
- g) grundlæggende cyberhygiejnepraksisser og cybersikkerhedsuddannelse
- h) politikker og procedurer vedrørende brug af kryptografi og, hvor det er relevant, kryptering
- i) personalesikkerhed, adgangskontrolpolitikker og forvaltning af aktiver
- j) brug af løsninger med multifaktorautentificering eller kontinuerlig autentificering, sikret tale-, video- og tekstkommunikation og sikrede nødkommunikationssystemer internt i enheden, hvor det er relevant.

3. Medlemsstaterne sikrer, at enhederne, når de overvejer, hvilke foranstaltninger omhandlet i denne artikels stk. 2, litra d), der er passende, tager hensyn til de sårbarheder, der er specifikke for hver direkte leverandør og tjenesteudbyder, og den generelle kvalitet af deres leverandørers og tjenesteudbyderes produkter og cybersikkerhedspraksis, herunder deres sikre udviklingsprocedurer. Medlemsstaterne sikrer også, at enhederne, når de overvejer, hvilke foranstaltninger omhandlet i nævnte litra, der er passende, er forpligtet til at tage hensyn til resultaterne af de koordinerede sikkerhedsrisikovurderinger af kritiske forsyningskæder, der foretages i overensstemmelse med artikel 22, stk. 1.
4. Medlemsstaterne sikrer, at en enhed, der finder, at den ikke overholder foranstaltningerne i stk. 2, uden unødigt ophold træffer alle nødvendige, passende og forholdsmæssige korrigerende foranstaltninger.
5. Senest ... [21 måneder efter datoen for dette direktivs ikrafttræden] vedtager Kommissionen gennemførelsesretsakter, der fastsætter de tekniske og metodologiske krav til de foranstaltninger, der er omhandlet i stk. 2, for så vidt angår DNS-tjenesteudbydere, topdomænenavneadministratorer og udbydere af cloudcomputingtjenester, af datacentertjenester, af indholdsleveringsnetværk, af administrerede tjenester, af administrerede sikkerhedstjenester, af onlinemarkedspladser, af onlinesøgemaskiner og af platforme for sociale netværkstjenester og af tillidstjenester.

Kommissionen kan vedtage gennemførelsesretsakter, der fastsætter de tekniske og metodologiske, samt om nødvendigt sektorspecifikke, krav til de i stk. 2 omhandlede foranstaltninger for så vidt angår andre væsentlige og vigtige enheder end dem, der er omhandlet i nærværende stykkes første afsnit.

Ved udarbejdelsen af de gennemførelsesretsakter, der er omhandlet i nærværende stykkes første og andet afsnit, følger Kommissionen i videst muligt omfang europæiske og internationale standarder samt relevante tekniske specifikationer. Kommissionen udveksler rådgivning og samarbejder med samarbejdsgruppen og ENISA om udkastene til gennemførelsesretsakter i overensstemmelse med artikel 14, stk. 4, litra e).

Disse gennemførelsesretsakter vedtages efter undersøgelsesproceduren, jf. artikel 39, stk. 2.

Artikel 22

Koordinerede sikkerhedsrisikovurderinger af kritiske forsyningskæder på EU-plan

1. Samarbejdsgruppen kan i samarbejde med Kommissionen og ENISA foretage koordinerede sikkerhedsrisikovurderinger af specifikke kritiske IKT-tjenester, -systemer eller -produktforsyningskæder under hensyntagen til tekniske og, hvor det er relevant, ikketekniske risikofaktorer.

2. Kommissionen identificerer efter høring af samarbejdsgruppen og ENISA og, hvor det er nødvendigt, relevante interessenter de specifikke kritiske IKT-tjenester, -systemer eller -produkter, der kan være genstand for den i stk. 1 omhandlede koordinerede sikkerhedsrisikovurdering.

Artikel 23

Rapporteringsforpligtelser

1. Hver medlemsstat sikrer, at væsentlige og vigtige enheder uden unødigt ophold underretter dens CSIRT eller i givet fald dens kompetente myndighed i overensstemmelse med stk. 4 om enhver hændelse, der har en væsentlig indvirkning på leveringen af deres tjenester som omhandlet i stk. 3 (væsentlig hændelse). Hvor det er relevant, underretter de pågældende enheder uden unødigt ophold modtagerne af deres tjenester om væsentlige hændelser, der sandsynligvis vil påvirke leveringen af disse tjenester negativt. Hver medlemsstat sikrer, at disse enheder indberetter bl.a. alle oplysninger, der gør det muligt for CSIRT'en, eller i givet fald den kompetente myndighed, at fastslå eventuelle grænseoverskridende virkninger af hændelsen. Underretningen i sig selv medfører ikke et øget ansvar for den underrettende enhed.

Hvor de berørte enheder underretter den kompetente myndighed om en væsentlig hændelse i henhold til første afsnit, sikrer medlemsstaten, at den pågældende kompetente myndighed videresender underretningen til CSIRT'en på tidspunktet for modtagelsen.

I tilfælde af en grænseoverskridende eller tværsektoriel væsentlig hændelse sikrer medlemsstaterne, at deres centrale kontaktpunkter rettidigt forsynes med relevante oplysninger, som der er givet underretning om i overensstemmelse med stk. 4.

2. I givet fald sikrer medlemsstaterne, at væsentlige og vigtige enheder uden unødigt ophold meddeler modtagerne af deres tjenester, som potentielt er berørt af en væsentlig cybertrussel, eventuelle foranstaltninger eller modforholdsregler, som disse modtagere kan træffe som reaktion på den pågældende trussel. Hvor det er relevant, skal enhederne også informere de pågældende modtagere om selve den væsentlige cybertrussel.
3. En hændelse anses for at være væsentlig, hvis:
 - a) den har forårsaget eller er i stand til at forårsage alvorlige driftsforstyrrelser af tjenesterne eller økonomiske tab for den berørte enhed
 - b) den har påvirket eller er i stand til at påvirke andre fysiske eller juridiske personer ved at forårsage betydelig materiel eller immateriel skade.

4. Medlemsstaterne sikrer, at de berørte enheder med henblik på den i stk. 1 omhandlede underretning fremsender følgende til CSIRT'en eller i givet fald den kompetente myndighed:
- a) uden unødigt ophold og under alle omstændigheder inden for 24 timer efter at have fået kendskab til den væsentlige hændelse en tidlig varsling, som i givet fald skal angive, om den væsentlige hændelse mistænkes for at være forårsaget af ulovlige eller ondsindede handlinger eller kunne have en grænseoverskridende virkning
 - b) uden unødigt ophold og under alle omstændigheder inden for 72 timer efter at have fået kendskab til den væsentlige hændelse, en hændelsesunderretning, som i givet fald skal ajourføre de oplysninger, der er omhandlet under litra a), og give en indledende vurdering af den væsentlige hændelse, herunder dens alvor og indvirkning samt kompromitteringsindikatorerne, hvor sådanne foreligger
 - c) efter anmodning fra en CSIRT eller i givet fald den kompetente myndighed en foreløbig rapport om relevante statusopdateringer
 - d) en endelig rapport senest en måned efter forelæggelsen af den i litra b) omhandlede hændelsesunderretning, der skal omfatte følgende:
 - i) en detaljeret beskrivelse af hændelsen, herunder dens alvor og indvirkning
 - ii) den type trussel eller grundlæggende årsag, der sandsynligvis har udløst hændelsen

- iii) anvendte og igangværende afbødende foranstaltninger
- iv) i givet fald de grænseoverskridende virkninger af hændelsen.
- e) i tilfælde af at en hændelse pågår på tidspunktet for indgivelsen af den i litra d, omhandlede endelige rapport, sikrer medlemsstaterne, at berørte enheder forelægger en statusrapport på det pågældende tidspunkt og en endelig rapport senest en måned efter deres håndtering af hændelsen.

Uanset første afsnit, litra b), skal tillidstjenesteudbyderen for så vidt angår væsentlige hændelser, der har en virkning på leveringen af dens tillidstjenester, underrette CSIRT'en eller i givet fald den kompetente myndighed uden unødigt ophold og under alle omstændigheder inden for 24 timer efter at være blevet bekendt med den væsentlige hændelse.

5. CSIRT'en eller den kompetente myndighed giver uden unødigt ophold og, hvor det er muligt, inden for 24 timer efter modtagelsen af den i stk. 4, litra a), omhandlede tidlige varsling den underrettende enhed et svar, herunder indledende tilbagemeldinger om den væsentlige hændelse og, efter anmodning fra enheden, vejledning eller operativ rådgivning om gennemførelsen af mulige afbødende foranstaltninger. Hvor CSIRT'en ikke er den oprindelige modtager af den i stk. 1 omhandlede underretning, gives vejledningen af den kompetente myndighed i samarbejde med CSIRT'en. CSIRT'en yder supplerende teknisk bistand, hvis den berørte enhed anmoder herom. Hvor den væsentlige hændelse mistænkes for at være af strafferetlig karakter, giver CSIRT'en eller den kompetente myndighed også vejledning om underretning om den væsentlige hændelse til retshåndhævende myndigheder.

6. Hvor det er relevant, og navnlig hvor den væsentlige hændelse berører to eller flere medlemsstater, informerer CSIRT'en, den kompetente myndighed eller det centrale kontaktpunkt uden unødigt ophold de øvrige berørte medlemsstater og ENISA om den væsentlige hændelse. Sådant information omfatter den type af oplysninger, der er modtaget i overensstemmelse med stk. 4. CSIRT'en, den kompetente myndighed eller det centrale kontaktpunkt sikrer i den forbindelse i overensstemmelse med EU-retten eller national ret enhedens sikkerhed og kommercielle interesser samt fortrolig behandling af de afgivne oplysninger.
7. Hvor offentlighedens kendskab er nødvendig for at forebygge en væsentlig hændelse eller for at håndtere en igangværende væsentlig hændelse, eller hvor offentliggørelse af den væsentlige hændelse på anden vis er i offentlighedens interesse, kan en medlemsstats CSIRT eller i givet fald dens kompetente myndighed og, hvor det er relevant, CSIRT'erne eller de kompetente myndigheder i andre berørte medlemsstater efter høring af den berørte enhed informere offentligheden om den væsentlige hændelse eller kræve, at enheden gør det.
8. På CSIRT'ens eller den kompetente myndigheds anmodning videresender det centrale kontaktpunkt de underretninger, der er modtaget i henhold til stk. 1, til de centrale kontaktpunkter i andre berørte medlemsstater.

9. Det centrale kontaktpunkt forelægger en gang hver tredje måned en sammenfattende rapport for ENISA, herunder anonymiserede og aggregerede data om væsentlige hændelser, hændelser, cybertrusler og nærvedhændelser, der er indberettet i overensstemmelse med denne artikels stk. 1 og med artikel 30. For at bidrage til tilvejebringelsen af sammenlignelige oplysninger kan ENISA vedtage teknisk vejledning om parametrene for de oplysninger, der skal inkluderes i den sammenfattende rapport. ENISA underretter samarbejdsgruppen og CSIRT-netværket om sine resultater vedrørende modtagne underretninger hver sjette måned.
10. CSIRT'erne eller i givet fald de kompetente myndigheder giver de kompetente myndigheder i henhold til direktiv (EU) .../...⁺, oplysninger om væsentlige hændelser, hændelser, cybertrusler og nærvedhændelser, der er indberettet i overensstemmelse med denne artikels stk. 1 og med artikel 30 af enheder, der er identificeret som kritiske enheder i henhold til direktiv (EU) .../...⁺.
11. Kommissionen kan vedtage gennemførelsesretsakter, der yderligere præciserer typen af oplysninger, formatet og proceduren for en underretning indgivet i henhold til denne artikels stk. 1 og til artikel 30 og for en meddelelse, der er indgivet i henhold til nærværende artikels stk. 2.

⁺ EUT: Indsæt venligst i teksten nummeret på det direktiv, der er indeholdt i dokument PE-CONS 51/22 (2020/0365(COD)).

Senest den... [21 måneder efter datoen for dette direktivs ikrafttræden] vedtager Kommissionen for så vidt angår DNS-tjenesteudbydere, topdomænenavneadministratorer, enheder, der leverer domænenavnsregistreringstjenester, og udbydere af cloudcomputingtjenester, af datacentertjenester, af indholdsleveringsnetværk, af administrerede tjenester, af administrerede sikkerhedstjenester, af onlinemarkedspladser, af onlinesøgemaskiner og af platforme for sociale netværkstjenester gennemførelsesretsakter, der yderligere præciserer de tilfælde, hvor en hændelse anses for at være væsentlig som omhandlet i stk. 3. Kommissionen kan vedtage sådanne gennemførelsesretsakter for så vidt angår andre væsentlige og vigtige enheder.

Kommissionen udveksler rådgivning og samarbejder med samarbejdsgruppen om de udkast til gennemførelsesretsakter, der er omhandlet i dette stykkes første og andet afsnit, i overensstemmelse med artikel 14, stk. 4, litra e).

Disse gennemførelsesretsakter vedtages efter undersøgelsesproceduren, jf. artikel 39, stk. 2.

Artikel 24

Brug af europæiske cybersikkerhedscertificeringsordninger

1. For at påvise overensstemmelse med bestemte krav i artikel 21 kan medlemsstaterne kræve, at væsentlige og vigtige enheder bruger særlige IKT-produkter, -tjenester og -processer, der er udviklet af den væsentlige eller vigtige enhed eller indkøbt fra tredjeparter, og som er certificeret i henhold til europæiske cybersikkerhedscertificeringsordning, der er vedtaget i henhold til artikel 49 i forordning (EU) 2019/881. Endvidere skal medlemsstaterne tilskynde væsentlige og vigtige enheder til at anvende kvalificerede tillidstjenester.
2. Kommissionen tillægges beføjelser til at vedtage delegerede retsakter i overensstemmelse med artikel 38 for at supplere dette direktiv ved at præcisere, hvilke kategorier af væsentlige og vigtige enheder der skal anvende visse certificerede IKT-produkter, -tjenester og -processer eller indhente en attest i henhold til en europæisk cybersikkerhedscertificeringsordning, der er vedtaget i henhold til artikel 49 i forordning (EU) 2019/881. Disse delegerede retsakter vedtages, når der er identificeret utilstrækkelige cybersikkerhedsniveauer, og skal indeholde en gennemførelsesperiode.

Inden vedtagelsen af sådanne delegerede retsakter foretager Kommissionen en konsekvensanalyse og gennemfører høringer i overensstemmelse med artikel 56 i forordning (EU) 2019/881.

3. I tilfælde, hvor der ikke findes en passende europæisk cybersikkerhedscertificeringsordning for så vidt angår denne artikels stk. 2, kan Kommissionen efter høring af samarbejdsgruppen og Den Europæiske Cybersikkerhedscertificeringsgruppe anmode ENISA om at udarbejde et forslag til ordning i henhold til artikel 48, stk. 2, i forordning (EU) 2019/881.

Artikel 25

Standardisering

1. For at sikre en samordnet gennemførelse af artikel 21, stk. 1 og 2, tilskynder medlemsstaterne til at benytte europæiske og internationale standarder og tekniske specifikationer, der er relevante for sikkerheden i net- og informationssystemer, uden at de påtvinger eller forskelsbehandler til fordel for anvendelse af en bestemt type teknologi.
2. ENISA udarbejder i samarbejde med medlemsstaterne og, hvor det er relevant, efter høring af relevante interessenter vejledning og retningslinjer om de tekniske områder, der skal overvejes vedrørende stk. 1, samt om allerede eksisterende standarder, herunder nationale standarder, som vil give mulighed for at dække disse områder.

Kapitel V

Jurisdiktion og registrering

Artikel 26

Jurisdiktion og territorialitet

1. Enheder, der er omfattet af dette direktivs anvendelsesområde, anses for at henhøre under jurisdiktionen i den medlemsstat, hvor de er etableret, med undtagelse af:
 - a) udbydere af offentlige elektroniske kommunikationsnet eller af offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester, som anses for at henhøre under jurisdiktionen i den medlemsstat, hvor de leverer deres tjenester
 - b) DNS-tjenesteudbydere, topdomænenavneadministratorer, enheder, der leverer domænenavnsregistreringstjenester, og udbydere af cloudcomputingtjenester, af datacentertjenester, af indholdsleveringsnetværk, af administrerede tjenester, af administrerede sikkerhedstjenester, af onlinemarkedspladser, af onlinesøgemaskiner eller af platforme for sociale netværkstjenester, som anses for at henhøre under jurisdiktionen i den medlemsstat, hvor de har deres hovedforretningssted i Unionen i henhold til stk. 2

c) offentlige forvaltningsenheder, som anses for at henhøre under jurisdiktionen i den medlemsstat, der har oprettet dem.

2. Med henblik på dette direktiv anses en enhed som omhandlet i stk. 1, litra b), for at have sit hovedforretningssted i Unionen i den medlemsstat, hvor beslutningerne vedrørende foranstaltningerne til styring af cybersikkerhedsrisici overvejende træffes. Hvis en sådan medlemsstat ikke kan fastslås, eller hvis sådanne beslutninger ikke træffes i Unionen, anses hovedforretningsstedet for at være i den medlemsstat, hvor der udføres cybersikkerhedsoperationer. Hvis en sådan medlemsstat ikke kan fastslås, anses hovedforretningsstedet for at være i den medlemsstat, hvor den pågældende enheds forretningssted med det største antal ansatte i Unionen er beliggende.
3. Hvis en enhed som omhandlet i stk. 1, litra b), ikke er etableret i Unionen, men udbyder tjenester inden for Unionen, skal den udpege en repræsentant i Unionen. Repræsentanten skal være etableret i en af de medlemsstater, hvor tjenesterne tilbydes. En sådan enhed anses for at høre under den medlemsstats jurisdiktion, hvor repræsentanten er etableret. Hvis der ikke findes en repræsentant i Unionen, der er udpeget i henhold til dette stykke, kan enhver medlemsstat, hvor enheden leverer tjenester, tage retlige skridt mod enheden for overtrædelse af dette direktiv.

4. Det forhold, at en enhed som omhandlet i stk. 1, litra b), har udpeget en repræsentant, forhindrer ikke, at der kan tages retlige skridt mod enheden selv.
5. Medlemsstater, der har modtaget en anmodning om gensidig bistand vedrørende en enhed som omhandlet i stk. 1, litra b), kan inden for rammerne af denne anmodning træffe passende tilsyns- og håndhævelsesforanstaltninger over for den pågældende enhed, der leverer tjenester eller har et net- og informationssystem på deres område.

Artikel 27

Register over enheder

1. ENISA opretter og fører et register over DNS-tjenesteudbydere, topdomænenavneadministratorer, enheder, der leverer domænenavnsregistreringstjenester, og udbydere af cloudcomputingtjenester, af datacentertjenester, af indholdsleveringsnetværk, af administrerede tjenester, af administrerede sikkerhedstjenester, af onlinemarkedspladser, af onlinesøgemaskiner og af platforme for sociale netværkstjenester på grundlag af de oplysninger, der modtages fra det centrale kontaktpunkt i overensstemmelse med stk. 4. Efter anmodning giver ENISA de kompetente myndigheder adgang til dette register, idet det i givet fald sikrer de nødvendige garantier til at beskytte fortroligheden af oplysninger.

2. Medlemsstaterne pålægger de i stk. 1, omhandlede enheder at indgive følgende oplysninger til de kompetente myndigheder senest den ... [24 måneder efter datoen for dette direktivs ikrafttræden]:
- a) enhedens navn
 - b) den relevante sektor og delsektor og typen af enhed, som i givet fald er omhandlet i bilag I eller II
 - c) adressen på enhedens hovedforretningssted og dens andre retlige forretningssteder i Unionen eller, hvis den ikke er etableret i Unionen, på den repræsentant, der er udpeget i henhold til artikel 26, stk. 3
 - d) ajourførte kontaktoplysninger, herunder e-mailadresser og telefonnumre på enheden og i givet fald dens repræsentant udpeget i henhold til artikel 26, stk. 3
 - e) de medlemsstater, hvor enheden leverer tjenester og
 - f) enhedens IP-intervaller.
3. Medlemsstaterne sikrer, at de i stk. 1 omhandlede enheder straks og under alle omstændigheder senest tre måneder efter den dato, hvor ændringen trådte i kraft, underretter den kompetente myndighed om enhver ændring af de oplysninger, de har indsendt i henhold til stk. 2.

4. Efter modtagelsen af oplysningerne omhandlet i stk. 2 og 3, med undtagelse af oplysningerne omhandlet i stk. 2, litra f), videresender den berørte medlemsstats centrale kontaktpunkt dem, til ENISA uden unødigt ophold.
5. De i denne artikels stk. 2 og 3 omhandlede oplysninger fremsendes i givet fald via den nationale mekanisme, der er omhandlet i artikel 3, stk. 4, fjerde afsnit.

Artikel 28

Database over domænenavnsregistreringsdata

1. Med henblik på at bidrage til DNS' sikkerhed, stabilitet og modstandsdygtighed pålægger medlemsstaterne topdomænenavneadministratorer og enheder, der leverer domænenavnsregistreringstjenester, med rettidig omhu at indsamle og vedligeholde nøjagtige og fuldstændige domænenavnsregistreringsdata i en særlig database i overensstemmelse med EU-databeskyttelsesretten for så vidt angår personoplysninger.
2. Med henblik på stk. 1 stiller medlemsstaterne krav om, at databasen over domænenavnsregistreringsdata indeholder de fornødne oplysninger til at identificere og kontakte indehaverne af domænenavne og de kontaktpunkter, der forvalter domænenavne under topdomæner. Sådanne oplysninger omfatter:
 - a) domænenavnet

- b) registreringsdatoen
 - c) registrantens navn, kontakt-e-mailadresse og telefonnummer
 - d) kontakt-e-mailadresse og telefonnummer på det kontaktpunkt, der administrerer domænenavnet, i det tilfælde at de er forskellige fra registrantens.
3. Medlemsstaterne stiller krav om, at topdomænenavneadministratorerne og de enheder, der leverer domænenavsregistreringstjenester, har indført politikker og procedurer, herunder verifikationsprocedurer, for at sikre, at de i stk. 1 omhandlede databaser indeholder nøjagtige og fuldstændige oplysninger. Medlemsstaterne kræver, at sådanne politikker og procedurer gøres offentligt tilgængelige.
4. Medlemsstaterne pålægger topdomænenavneadministratorerne og de enheder, der leverer domænenavsregistreringstjenester, uden unødigt ophold efter registreringen af et domænenavn at gøre domænenavsregistreringsdata, som ikke er personoplysninger, offentligt tilgængelige.
5. Medlemsstaterne pålægger topdomænenavneadministratorerne og de enheder, der udbyder domænenavsregistreringstjenester, at give adgang til specifikke domænenavsregistreringsdata efter lovlige og behørigt begrundede anmodninger fra legitime adgangssøgende i overensstemmelse med EU-databeskyttelsesretten. Medlemsstaterne pålægger topdomænenavneadministratorerne og de enheder, der udbyder domænenavsregistreringstjenester, at besvare anmodninger om adgang uden unødigt ophold og under alle omstændigheder inden for 72 timer efter modtagelse af anmodninger. Medlemsstaterne skal kræve, at sådanne politikker og procedurer gøres offentligt tilgængelige.

6. Overholdelse af de forpligtelser, der er fastsat i stk. 1-5, må ikke føre til en gentagelse af indsamlingen af domænenavnsregistreringsdata. Med henblik herpå pålægger medlemsstaterne topdomænenavneadministratorer og enheder, der leverer domænenavnsregistreringstjenester, at samarbejde med hinanden.

Kapitel VI

Udveksling af oplysninger

Artikel 29

Ordninger for udveksling af cybersikkerhedsoplysninger

1. Medlemsstaterne sikrer, at enheder, der er omfattet af dette direktivs anvendelsesområde, og, hvor det er relevant, andre enheder, der ikke er omfattet af dette direktivs anvendelsesområde, på frivillig basis er i stand til at udveksle relevante cybersikkerhedsoplysninger indbyrdes, herunder oplysninger om cybertrusler, nærvædhændelser, sårbarheder, teknikker og procedurer, kompromitteringsindikatorer, fjendtlige taktikker, specifikke oplysninger vedrørende trusselsaktører, cybersikkerhedsadvarsler og anbefalinger vedrørende konfiguration af cybersikkerhedsværktøjer til opdagelse af cyberangreb, hvor sådan udveksling af oplysninger:
 - a) har til formål at forebygge, opdage, reagere på eller reetablere sig efter hændelser eller afbøde deres virkninger

b) øger cybersikkerhedsniveauet, navnlig ved at øge bevidstheden om cybertrusler, begrænse eller hindre sådanne truslers evne til at sprede sig, støtte en række forsvarskapaciteter, afhjælpe og offentliggøre sårbarheder, teknikker til opdagelse, begrænsning og forebyggelse af trusler, afbødningsstrategier eller indsats- og genopretningsfaser eller fremme samarbejde mellem offentlige og private enheder om forskning i trusler.

2. Medlemsstaterne sikrer, at udvekslingen af oplysninger finder sted inden for fællesskaber af væsentlige og vigtige enheder og, hvor det er relevant, deres leverandører eller tjenesteudbydere. En sådan udveksling skal gennemføres ved hjælp af ordninger for udveksling af cybersikkerhedsoplysninger for så vidt angår den potentielt følsomme karakter af de udvekslede oplysninger.
3. Medlemsstaterne fremmer etableringen af ordninger for udveksling af cybersikkerhedsoplysninger, der er omhandlet i denne artikels stk. 2. Sådanne ordninger kan specificere operationelle elementer, herunder brugen af særlige IKT-platforme og automatiseringsværktøjer, i, indholdet af og betingelserne for ordningerne for udveksling af oplysninger. Ved fastlæggelsen af de nærmere bestemmelser om inddragelse af offentlige myndigheder i sådanne ordninger kan medlemsstaterne indføre betingelser for de oplysninger, som de kompetente myndigheder eller CSIRT'erne stiller til rådighed. Medlemsstaterne yder bistand til anvendelsen af sådanne ordninger i overensstemmelse med deres politikker, der er omhandlet i artikel 7, stk. 2, litra h).

4. Medlemsstaterne sikrer, at væsentlige og vigtige enheder underretter de kompetente myndigheder om deres deltagelse i de i stk. 2 omhandlede ordninger for udveksling af cybersikkerhedsoplysninger, når de indtræder i sådanne ordninger, eller, i givet faldt, om deres udtræden af sådanne ordninger, når denne udtræden træder i kraft.
5. ENISA yder bistand til oprettelsen af ordninger for udveksling af cybersikkerhedsoplysninger, der er omhandlet i stk. 2, ved at udveksle bedste praksis og give vejledning.

Artikel 30

Frivillig meddelelse af relevante oplysninger

1. Medlemsstaterne sikrer, at der, i tilgift til underretningsforpligtelsen i medfør af artikel 23 kan indgives underretninger til CSIRT'er eller i givet fald til de kompetente myndigheder på frivillig basis af:
 - a) væsentlige og vigtige enheder for så vidt angår hændelser, cybertrusler og nærvedhændelser
 - b) enheder, udover dem der omhandlet i litra a), uanset om de er omfattet af dette direktivs anvendelsesområde, for så vidt angår væsentlige hændelser, cybertrusler og nærvedhændelser.

2. Medlemsstaterne behandler de i denne artikels stk. 1 omhandlede underretninger i overensstemmelse med proceduren, der er fastsat i artikel 23. Medlemsstaterne kan prioritere behandling af obligatoriske underretninger frem for frivillige underretninger.

Hvor det er nødvendigt, giver CSIRT'erne og i givet fald de kompetente myndigheder det centrale kontaktpunkt de oplysninger om underretninger, de har modtaget i medfør af denne artikel, samtidig med at de sikrer fortroligheden og passende beskyttelse af de oplysninger, der er afgivet af den underrettende enhed. Uden at det berører forebyggelse, efterforskning, afsløring og retsforfølgning af strafbare handlinger, må frivillig rapportering ikke medføre, at den underrettende enhed pålægges nogen yderligere forpligtelser, som den ikke ville være omfattet af, hvis den ikke havde foretaget underretningen.

Kapitel VII

Tilsyn og håndhævelse

Artikel 31

Generelle aspekter vedrørende tilsyn og håndhævelse

1. Medlemsstaterne sikrer, at deres kompetente myndigheder effektivt overvåger og træffer de nødvendige foranstaltninger til at sikre, at dette direktiv overholdes.

2. Medlemsstaterne kan tillade deres kompetente myndigheder at prioritere tilsynsopgaver. En sådan prioritering baseres på en risikobaseret tilgang. Med henblik herpå kan de kompetente myndigheder, når de udfører deres tilsynsopgaver i henhold til artikel 32 og 33, fastlægge tilsynsmetoder, der gør det muligt at prioritere sådanne opgaver efter en risikobaseret tilgang.
3. De kompetente myndigheder arbejder tæt sammen med tilsynsmyndigheder i henhold til forordning (EU) 2016/679, når de håndterer hændelser, der medfører brud på persondatasikkerheden, uden at det berører de kompetencer og opgaver, som tilsynsmyndighederne har i henhold til nævnte forordning.
4. Uden at det berører nationale lovgivningsmæssige og institutionelle rammer sikrer medlemsstaterne, at de kompetente myndigheder ved tilsynet med offentlige forvaltningsenheders overholdelse af dette direktiv og indførelsen af håndhævelsesforanstaltninger for så vidt angår overtrædelser af dette direktiv, har passende beføjelser til at udføre sådanne opgaver med operationel uafhængighed i forhold til de offentlige forvaltningsenheder, der føres tilsyn med. Medlemsstaterne kan beslutte at indføre passende, forholdsmæssige og effektive tilsyns- og håndhævelsesforanstaltninger over for disse enheder i overensstemmelse med de nationale lovgivningsmæssige og institutionelle rammer.

Artikel 32

Tilsyns- og håndhævelsesforanstaltninger vedrørende væsentlige enheder

1. Medlemsstaterne sikrer, at de tilsyns- eller håndhævelsesforanstaltninger, der pålægges væsentlige enheder for så vidt angår forpligtelserne fastsat i dette direktiv er effektive, står i rimeligt forhold til overtrædelsen og har afskrækkende virkning under hensyntagen til omstændighederne i hver enkelt sag.
2. Medlemsstaterne sikrer, at de kompetente myndigheder, når de udfører deres tilsynsopgaver vedrørende væsentlige enheder, som minimum har beføjelse til at pålægge disse enheder:
 - a) kontrol på stedet og eksternt tilsyn, herunder stikprøvekontrol, som skal udføres af uddannede fagfolk
 - b) regelmæssige og målrettede sikkerhedsaudits udført af et kvalificeret uafhængigt organ eller en kompetent myndighed
 - c) ad hoc-audits, herunder hvor det er berettiget på grund af en væsentlig hændelse eller en overtrædelse af dette direktiv fra den væsentlige enheds side

- d) sikkerhedsscanninger baseret på objektive, ikkediskriminerende, fair og gennemsigtige risikovurderingskriterier, hvor det er nødvendigt i samarbejde med den berørte enhed
- e) anmodninger om oplysninger, der er nødvendige for at vurdere de foranstaltninger til styring af cybersikkerhedsrisici, som den berørte enhed har indført, herunder dokumenterede cybersikkerhedspolitikker, samt overholdelse af forpligtelsen til at indgive oplysninger til de kompetente myndigheder i henhold til artikel 27
- f) anmodninger om adgang til data, dokumenter og oplysninger, der er nødvendige for udførelsen af deres tilsynsopgaver
- g) anmodninger om dokumentation for gennemførelsen af cybersikkerhedspolitikker såsom resultaterne af sikkerhedsaudits udført af en kvalificeret revisor og den respektive underliggende dokumentation.

De målrettede sikkerhedsaudits, der er omhandlet i første afsnit, litra b), baseres på risikovurderinger foretaget af den kompetente myndighed eller den reviderede enhed eller på andre tilgængelige risikorelaterede oplysninger.

Resultaterne af enhver målrettet sikkerhedsaudit stilles til rådighed for den kompetente myndighed. Omkostningerne ved en sådan målrettet sikkerhedsaudit, der udføres af et uafhængigt organ, afholdes af den reviderede enhed, undtagen i behørigt begrundede tilfælde når den kompetente myndighed bestemmer andet.

3. Ved udøvelsen af deres beføjelser i henhold til stk. 2, litra e), f) eller g), angiver de kompetente myndigheder formålet med anmodningen og præciserer, hvilke oplysninger der anmodes om.
4. Medlemsstaterne sikrer, at deres kompetente myndigheder, når de udøver deres håndhævelsesbeføjelser over for væsentlige enheder, som minimum har beføjelse til at:
- a) udstede advarsler om de pågældende enheders overtrædelser af dette direktiv
 - b) udstede bindende instrukser, herunder vedrørende foranstaltninger, der er nødvendige for at forhindre eller afhjælpe en hændelse, samt frister for gennemførelse af sådanne foranstaltninger og for rapportering om deres gennemførelse eller pålægge de pågældende enheder at afhjælpe de konstaterede mangler eller overtrædelserne af dette direktiv
 - c) pålægge de pågældende enheder at ophøre med at udvise adfærd, der overtræder dette direktiv, og afstå fra at gentage denne adfærd
 - d) pålægge de pågældende enheder, på en nærmere angivet måde og inden for en nærmere angivet frist, at sikre, at deres foranstaltninger til styring af cybersikkerhedsrisici overholder artikel 21, eller at efterleve underretningsforpligtelserne i artikel 23

- e) pålægge de pågældende enheder at underrette de fysiske eller juridiske personer med hensyn til hvilke de leverer tjenester eller udfører aktiviteter, som potentielt er berørt af en væsentlig cybertrussel, om denne trussels karakter samt om eventuelle beskyttelsesforanstaltninger eller afhjælpende foranstaltninger, som disse fysiske eller juridiske personer kan træffe som reaktion på denne trussel
- f) pålægge de pågældende enheder at gennemføre de anbefalinger, der er fremsat som følge af en sikkerhedsaudit, inden for en rimelig frist
- g) udpege en overvågningsansvarlig med veldefinerede opgaver til i en nærmere fastsat periode at føre tilsyn med de pågældende enheders overholdelse af artikel 21 og 23
- h) pålægge de pågældende enheder at offentliggøre aspekter af overtrædelser af dette direktiv på en nærmere angivet måde
- i) pålægge, eller anmode de relevante organer eller domstole om i overensstemmelse med national ret at pålægge, en administrativ bøde i henhold til artikel 34 ud over enhver af de foranstaltninger, der er omhandlet i dette stykkes litra a)-h).

5. Hvor håndhævelsesforanstaltninger vedtaget i henhold til stk. 4, litra a)-d) og f), er virkningsløse, sikrer medlemsstaterne, at deres kompetente myndigheder har beføjelse til at fastsætte en frist, inden for hvilken den væsentlige enhed anmodes om at tage de nødvendige tiltag for at afhjælpe manglerne eller opfylde disse myndigheders krav. Hvis de ønskede tiltag ikke tages inden for den fastsatte frist, sikrer medlemsstaterne, at de kompetente myndigheder har beføjelse til:
- a) midlertidigt at suspendere, eller anmode et certificerings- eller godkendelsesorgan eller en domstol om i overensstemmelse med national ret midlertidigt at suspendere en certificering eller godkendelse vedrørende dele af eller alle de relevante tjenester, der leveres, eller aktiviteter, der udføres, af en væsentlig enhed
 - b) at anmode de relevante organer eller domstole om i overensstemmelse med national ret midlertidigt at forbyde enhver fysisk person med ledelsesansvar på direktionsniveau eller som juridisk repræsentant i den pågældende væsentlige enhed at udøve ledelsesfunktioner i den pågældende enhed.

Midlertidige suspensioner eller forbud, som er pålagt i henhold til dette stykke, anvendes kun, indtil den pågældende enhed træffer de nødvendige foranstaltninger til at afhjælpe manglerne eller opfylde den kompetente myndighed krav, som gav anledning til, at disse håndhævelsesforanstaltninger blev anvendt. Pålæggelse af sådanne midlertidige suspensioner eller forbud skal være underlagt passende proceduremæssige garantier i overensstemmelse med de generelle principper i EU-retten og chartret, herunder retten til effektive retsmidler og til en retfærdig rettergang, uskyldsformodningen og retten til et forsvar.

Håndhævelsesforanstaltningerne i dette stykke finder ikke anvendelse på offentlige forvaltningsenheder, der er omfattet af dette direktiv.

6. Medlemsstaterne sikrer, at enhver fysisk person, der er ansvarlig for eller optræder som juridisk repræsentant for en væsentlig enhed på grundlag af beføjelsen til at repræsentere den, beføjelsen til at træffe afgørelser på dennes vegne eller beføjelsen til at udøve kontrol over den, har beføjelse til at sikre, at den overholder dette direktiv. Medlemsstaterne sikrer, at det er muligt at drage sådanne fysiske personer til ansvar for tilsidesættelse af deres forpligtelser til at sikre overholdelse af dette direktiv.

Med hensyn til offentlige forvaltningsenheder berører dette stykke ikke national ret for så vidt angår ansvaret for embedsmænd og personer valgt eller udnævnt til offentlige hverv.

7. Når de kompetente myndigheder træffer håndhævelsesforanstaltninger omhandlet i stk. 4 eller 5, skal de overholde retten til forsvar og tage hensyn til omstændighederne i hver enkelt sag og som minimum tage behørigt hensyn til:
- a) overtrædelsens grovhed og vigtigheden af de overtrådte bestemmelser, idet bl.a. følgende under alle omstændigheder skal betragtes som alvorlige overtrædelser:
 - i) gentagne overtrædelser
 - ii) manglende underretning om eller afhjælpning af væsentlige hændelser
 - iii) manglende afhjælpning af mangler efter bindende instrukser fra kompetente myndigheder
 - iv) hindringer for audits eller overvågningsaktiviteter beordret af den kompetente myndighed efter konstatering af en overtrædelse
 - v) afgivelse af urigtige eller klart unøjagtige oplysninger vedrørende cybersikkerhedsrisikostyringsforanstaltninger eller rapporteringsforpligtelser, der er fastsat i artikel 21 og 23

- b) overtrædelsens varighed
- c) den pågældende enheds relevante tidligere overtrædelser
- d) enhver materiel eller immateriel skade, der er forårsaget, herunder ethvert finansielt eller økonomisk tab, virkninger for andre tjenester og antallet af brugere, der er berørt
- e) hvorvidt gerningsmanden har begået overtrædelsen forsætligt eller uagtsomt
- f) enhver foranstaltning truffet af enheden for at forebygge eller afbøde den materielle eller immaterielle skade
- g) hvorvidt godkendte adfærdskodekser eller godkendte certificeringsmekanismer er overholdt
- h) i hvilken udstrækning de fysiske eller juridiske personer, der holdes ansvarlige, samarbejder med de kompetente myndigheder.

8. De kompetente myndigheder giver en detaljeret begrundelse for deres håndhævelsesforanstaltninger. Inden de kompetente myndigheder træffer sådanne foranstaltninger, underretter de berørte enheder om deres foreløbige resultater. De giver også disse enheder en rimelig frist til at fremsætte bemærkninger, undtagen i behørigt begrundede tilfælde, hvor øjeblikkelige foranstaltninger til at forebygge eller reagere på hændelser ellers ville blive hindret.

9. Medlemsstaterne sikrer, at deres kompetente myndigheder i henhold til dette direktiv underretter de relevante kompetente myndigheder i samme medlemsstat i henhold til direktiv (EU) .../...⁺, når de udøver deres tilsyns- og håndhævelsesbeføjelser med det formål at sikre, at en enhed, der er identificeret som en kritisk enhed i henhold til direktiv (EU) .../...⁺, overholder nærværende direktiv. Hvor det er relevant, kan de kompetente myndigheder i henhold til direktiv (EU) .../...⁺ anmode de kompetente myndigheder i henhold til nærværende direktiv om at udøve deres tilsyns- og håndhævelsesbeføjelser med hensyn til en enhed, som er identificeret som en kritisk enhed i henhold til direktiv (EU) .../...⁺.
10. Medlemsstaterne sikrer, at deres kompetente myndigheder i henhold til dette direktiv samarbejder med de relevante kompetente myndigheder i den berørte medlemsstat i henhold til forordning (EU) .../...⁺⁺. Medlemsstaterne sikrer navnlig, at deres kompetente myndigheder i henhold til nærværende direktiv underretter tilsynsforummet oprettet i henhold til artikel 32, stk. 1, i forordning (EU) .../...⁺⁺, når de udøver deres tilsyns- og håndhævelsesbeføjelser med det formål at sikre, at en væsentlig enhed, der er udpeget som en kritisk tredjepartsudbyder af IKT-tjenester i henhold til artikel 31, i forordning (EU) .../...⁺⁺, overholder nærværende direktiv.

⁺ EUT: Indsæt venligst i teksten nummeret på det direktiv, der er indeholdt i dokument PE-CONS 51/22 (2020/0365(COD)).

⁺⁺ EUT: Indsæt venligst nummeret på den forordning, der er indeholdt i dokument PE-CONS 41/22 (2020/0266(COD)), i teksten.

Artikel 33

Tilsyns- og håndhævelsesforanstaltninger vedrørende vigtige enheder

1. Når medlemsstaterne kommer i besiddelse af dokumentation for eller tegn på eller oplysninger om, at en vigtig enhed angiveligt ikke overholder dette direktiv, navnlig artikel 21 og 23 deri, sikrer de, at de kompetente myndigheder træffer foranstaltninger, hvor det er nødvendigt, gennem efterfølgende tilsynsforanstaltninger. Medlemsstaterne sikrer, at disse foranstaltninger er effektive, står i rimeligt forhold til overtrædelsen og har afskrækkende virkning under hensyntagen til omstændighederne i hver enkelt sag.
2. Medlemsstaterne sikrer, at de kompetente myndigheder, når de udfører deres tilsynsopgaver vedrørende vigtige enheder, som minimum har beføjelse til at pålægge disse enheder:
 - a) kontrol på stedet og eksternt efterfølgende tilsyn udført af uddannede fagfolk
 - b) målrettede sikkerhedsaudits udført af et kvalificeret uafhængigt organ eller en kompetent myndighed

- c) sikkerhedsscanninger baseret på objektive, ikkediskriminerende, fair og gennemsigtige risikovurderingskriterier, hvor det er nødvendigt i samarbejde med den berørte enhed
- d) anmodninger om oplysninger, der er nødvendige for efterfølgende at vurdere de foranstaltninger til styring af cybersikkerhedsrisici, som den berørte enhed har indført, herunder dokumenterede cybersikkerhedspolitikker, samt overholdelse af forpligtelsen til at indgive oplysninger til de kompetente myndigheder i henhold til artikel 27
- e) anmodninger om adgang til data, dokumenter og oplysninger, der er nødvendige for udførelsen af deres tilsynsopgaverne
- f) anmodninger om dokumentation for gennemførelsen af cybersikkerhedspolitikker såsom resultaterne af sikkerhedsaudits udført af en kvalificeret revisor og den respektive underliggende dokumentation.

De målrettede sikkerhedsaudits, der er omhandlet i første afsnit, litra b), baseres risikovurderinger foretaget af den kompetente myndighed eller den reviderede enhed eller på andre tilgængelige risikorelaterede oplysninger.

Resultaterne af enhver målrettet sikkerhedsaudit stilles til rådighed for den kompetente myndighed. Omkostningerne ved en sådan målrettet sikkerhedsaudit, der udføres af et uafhængigt organ, afholdes af den reviderede enhed, undtagen i behørigt begrundede tilfælde når den kompetente myndighed bestemmer andet.

3. Ved udøvelsen af deres beføjelser i henhold til stk. 2, litra d), e) eller f), angiver de kompetente myndigheder formålet med anmodningen og præciserer, hvilke oplysninger der anmodes om.
4. Medlemsstaterne sikrer, at de kompetente myndigheder, når de udøver deres håndhævelsesbeføjelser over for vigtige enheder, som minimum har beføjelse til at:
- a) udstede advarsler om de pågældende enheders overtrædelser af dette direktiv
 - b) udstede bindende instrukser eller pålægge de pågældende enheder at afhjælpe de konstaterede mangler eller overtrædelserne af dette direktiv
 - c) pålægge de pågældende enheder at ophøre med at udvise adfærd, der overtræder dette direktiv, og afstå fra at gentage denne adfærd
 - d) pålægge de pågældende enheder, på en nærmere angivet måde og inden for en nærmere angivet frist, at sikre, at deres foranstaltninger til styring af cybersikkerhedsrisici overholder artikel 21, eller at efterleve underretningsforpligtelserne i artikel 23
 - e) pålægge de pågældende enheder at underrette de fysiske eller juridiske personer med hensyn til hvilke de leverer tjenester eller udfører aktiviteter, som potentielt er berørt af en væsentlig cybertrussel, om denne trussels karakter samt om eventuelle beskyttelsesforanstaltninger eller afhjælpende foranstaltninger, som disse fysiske eller juridiske personer kan træffe som reaktion på denne trussel

- f) pålægge de pågældende enheder at gennemføre de anbefalinger, der er fremsat som følge af en sikkerhedsaudit, inden for en rimelig frist
 - g) pålægge de pågældende enheder at offentliggøre aspekter af overtrædelser af dette direktiv på en nærmere angivet måde
 - h) pålægge eller anmode de relevante organer eller domstole om i overensstemmelse med national ret at pålægge en administrativ bøde i henhold til artikel 34 ud over enhver af de foranstaltninger, der er omhandlet i dette stykkes litra a)-g).
5. Artikel 32, stk. 6, 7 og 8, finder tilsvarende anvendelse på tilsyns- og håndhævelsesforanstaltningerne i denne artikel for vigtige enheder.
6. Medlemsstaterne sikrer, at deres kompetente myndigheder i henhold til dette direktiv samarbejder med de relevante kompetente myndigheder i den berørte medlemsstat i henhold til forordning (EU) .../...⁺. Medlemsstaterne sikrer navnlig, at deres kompetente myndigheder i henhold til nærværende direktiv underretter tilsynsforummet oprettet i henhold til artikel 32, stk. 1, i forordning (EU) .../...⁺, når de udøver deres tilsyns- og håndhævelsesbeføjelser med det formål at sikre, at en vigtig enhed, der er udpeget som en kritisk tredjepartsudbyder af IKT-tjenester i henhold til artikel 31, i forordning (EU) .../...⁺, overholder nærværende direktiv.

⁺ EUT: Indsæt venligst nummeret på den forordning, der er indeholdt i dokument PE-CONS 41/22 (2020/0266(COD)), i teksten.

Artikel 34

Generelle betingelser for pålæggelse af administrative bøder til væsentlige og vigtige enheder

1. Medlemsstaterne sikrer, at de administrative bøder, der pålægges væsentlige og vigtige enheder i henhold til denne artikel for så vidt angår overtrædelser af dette direktiv, er effektive, står i rimeligt forhold til overtrædelsen og har afskrækkende virkning, under hensyntagen til omstændighederne i hver enkelt sag.
2. Administrative bøder pålægges i tillæg til en hvilken som helst af foranstaltningerne omhandlet i artikel 32, stk. 4, litra a)-h), artikel 32, stk. 5 og artikel 33, stk. 4, litra a)-g).
3. Når det besluttet, om der skal pålægges en administrativ bøde, og der træffes afgørelse om dens størrelse i hver enkelt sag, tages der som minimum behørigt hensyn til de i artikel 32, stk. 7, angivne elementer.
4. Medlemsstaterne sikrer, at hvor væsentlige enheder overtræder artikel 21 eller 23, straffes de i overensstemmelse med nærværende artikels stk. 2 og 3 med administrative bøder med et maksimum på mindst 10 000 000 EUR eller et maksimum på mindst 2 % af den samlede globale årsomsætning i det foregående regnskabsår i den virksomhed, som den væsentlige enhed tilhører, alt efter hvad der er højest.

5. Medlemsstaterne sikrer, at hvor vigtige enheder overtræder artikel 21 eller 23, straffes de i overensstemmelse med nærværende artikels stk. 2 og 3 med administrative bøder med et maksimum på mindst 7 000 000 EUR eller et maksimum på mindst 1,4 % af den samlede globale årsomsætning i det foregående regnskabsår i den virksomhed, som den vigtige enhed tilhører, alt efter hvad der er højest.
6. Medlemsstaterne kan fastsætte beføjelser til at pålægge tvangsbøder for at tvinge en væsentlig eller vigtig enhed til at bringe en overtrædelse af dette direktiv til ophør i overensstemmelse med en forudgående afgørelse truffet af den kompetente myndighed.
7. Uden at det berører tilsynsmyndighedernes beføjelser i henhold til artikel 32 og 33, kan hver enkelt medlemsstat fastsætte regler om, hvorvidt og i hvilket omfang administrative bøder kan pålægges offentlige forvaltningsorganer.
8. Hvis en medlemsstats retssystem ikke giver mulighed for at pålægge administrative bøder, sørger den pågældende medlemsstat for, at denne artikel anvendes på en sådan måde, at den kompetente myndighed tager skridt til bøder, og de kompetente nationale domstole pålægger dem, idet det sikres, at disse retsmidler er effektive, og at deres virkning svarer til virkningen af administrative bøder, som pålægges af de kompetente myndigheder. De bøder, der pålægges, skal under alle omstændigheder være effektive, stå i rimeligt forhold til overtrædelsen og have afskrækkende virkning. Medlemsstaten giver Kommissionen meddelelse om bestemmelserne i de love, som den vedtager i henhold til dette stykke, senest den ... [21 måneder efter dette direktivs ikrafttræden] og underretter den straks om eventuelle senere ændringslove eller ændringer, der berører dem.

Artikel 35

Overtrædelser, der medfører brud på persondatasikkerheden

1. Hvor de kompetente myndigheder i forbindelse med tilsyn eller håndhævelse bliver opmærksomme på, at en væsentlig eller vigtig enheds overtrædelse af forpligtelserne i dette direktivs artikel 21 og 23 kan medføre et brud på persondatasikkerheden som defineret i artikel 4, nr. 12), i forordning (EU) 2016/679, som skal anmeldes i henhold til nævnte forordnings artikel 33, underretter de uden unødigt ophold tilsynsmyndigheder som omhandlet i nævnte forordnings artikel 55 eller 56.
2. Hvor tilsynsmyndighederne som omhandlet i artikel 55 eller 56 i forordning (EU) 2016/679 pålægger en administrativ bøde i henhold til nævnte forordnings artikel 58, stk. 2, litra i), må de kompetente myndigheder ikke pålægge en administrativ bøde i henhold til dette direktivs artikel 34 for en i nærværende artikels stk. 1 omhandlet overtrædelse, der skyldes den samme adfærd som den, der var genstand for den administrative bøde i henhold til artikel 58, stk. 2, litra i), i forordning (EU) 2016/679. De kompetente myndigheder kan dog anvende de håndhævelsesforanstaltninger eller pålægge de sanktioner, der er omhandlet i dette direktivs artikel 32, stk. 4, litra a)-h), artikel 32, stk. 5, og artikel 33, stk. 4, litra a)-g).
3. Hvor den tilsynsmyndighed, der er kompetent i henhold til forordning (EU) 2016/679, er etableret i en anden medlemsstat end den kompetente myndighed, underretter den kompetente myndighed tilsynsmyndigheden, der er etableret i sin egen medlemsstat, om det i stk. 1 omhandlede potentielle brud på persondatasikkerheden.

Artikel 36

Sanktioner

Medlemsstaterne fastsætter regler om sanktioner, der skal anvendes i tilfælde af overtrædelser af de nationale foranstaltninger, der er vedtaget i medfør af dette direktiv, og træffer alle nødvendige foranstaltninger for at sikre, at de gennemføres. Sanktionerne skal være effektive, stå i et rimeligt forhold til overtrædelsen og have afskrækkende virkning. Medlemsstaterne giver senest ... [24 måneder efter dette direktivs ikrafttræden] Kommissionen meddelelse om disse regler og foranstaltninger og underretter den straks om alle senere ændringer, der berører dem.

Artikel 37

Gensidig bistand

1. Hvor en enhed leverer tjenester i mere end én medlemsstat, eller hvor den leverer tjenester i en eller flere medlemsstater og dens net- og informationssystemer er beliggende i en eller flere andre medlemsstater, samarbejder de kompetente myndigheder i de pågældende medlemsstater med og bistå hinanden efter behov. Dette samarbejde indebærer mindst, at:
 - a) de kompetente myndigheder, der anvender tilsyns- eller håndhævelsesforanstaltninger i en medlemsstat, via det fælles kontaktpunkt underretter og hører de kompetente myndigheder i de øvrige berørte medlemsstater om de tilsyns- og håndhævelsesforanstaltninger, der er truffet

- b) en kompetent myndighed kan anmode en anden kompetent myndighed om at træffe tilsyns- eller håndhævelsesforanstaltninger
- c) en kompetent myndighed efter modtagelse af en begrundet anmodning fra en anden kompetent myndighed yder bistand til den anden kompetente myndighed, der står i et rimeligt forhold til dens egne ressourcer, således at tilsyns- eller håndhævelsesforanstaltningerne kan gennemføres på en effektiv, virkningsfuld og konsekvent måde.

Den gensidige bistand, der er omhandlet i stk. 1, litra c, kan omfatte anmodninger om oplysninger og tilsynsforanstaltninger, herunder anmodninger om at foretage inspektioner på stedet eller eksternt tilsyn eller målrettede sikkerhedskontroller. En kompetent myndighed, som en anmodning om bistand er rettet til, må ikke afvise anmodningen, medmindre det er fastslået, at den ikke er kompetent til at yde den ønskede bistand, at den bistand, der anmodes om, ikke står i et rimeligt forhold til den kompetente myndigheds tilsynsopgaver, eller anmodningen vedrører oplysninger eller indebærer aktiviteter, som, hvis de blev videregivet eller udført, ville stride mod den medlemsstats væsentlige interesser med hensyn til national sikkerhed, offentlige sikkerhed eller forsvar. Før den kompetente myndighed afslår en sådan anmodning, hører den de øvrige berørte kompetente myndigheder samt, efter anmodning fra en af de berørte medlemsstater, Kommissionen og ENISA.

2. Hvor det er hensigtsmæssigt og efter fælles overenskomst, kan de kompetente myndigheder fra forskellige medlemsstater gennemføre fælles tilsynstiltag.

Kapitel VIII

Delegerede retsakter og gennemførelsesretsakter

Artikel 38

Udøvelse af de delegerede beføjelser

1. Beføjelsen til at vedtage delegerede retsakter tillægges Kommissionen på de i denne artikel fastsatte betingelser.
2. Beføjelsen til at vedtage delegerede retsakter, jf. artikel 24 stk. 2, tillægges Kommissionen for en periode på fem år fra den... [datoen for dette direktivs ikrafttræden].
3. Den i artikel 24, stk. 2, omhandlede delegation af beføjelser kan til enhver tid tilbagekaldes af Europa-Parlamentet eller Rådet. En afgørelse om tilbagekaldelse bringer delegationen af de beføjelser, der er angivet i den pågældende afgørelse, til ophør. Den får virkning dagen efter offentliggørelsen af afgørelsen i *Den Europæiske Unions Tidende* eller på et senere tidspunkt, der angives i afgørelsen. Den berører ikke gyldigheden af delegerede retsakter, der allerede er i kraft.
4. Inden vedtagelse af en delegeret retsakt hører Kommissionen eksperter, som er udpeget af hver enkelt medlemsstat, i overensstemmelse med principperne i den interinstitutionelle aftale af 13. april 2016 om bedre lovgivning.

5. Så snart Kommissionen vedtager en delegeret retsakt, giver den samtidigt Europa-Parlamentet og Rådet meddelelse herom.
6. En delegeret retsakt vedtaget i henhold til artikel 24, stk. 2, træder kun i kraft, hvis hverken Europa-Parlamentet eller Rådet har gjort indsigelse inden for en frist på to måneder fra meddelelsen af den pågældende retsakt til Europa-Parlamentet og Rådet, eller hvis Europa-Parlamentet og Rådet inden udløbet af denne frist begge har informeret Kommissionen om, at de ikke agter at gøre indsigelse. Fristen forlænges med to måneder på Europa-Parlamentets eller Rådets initiativ.

Artikel 39

Udvalgsprocedure

1. Kommissionen bistås af et udvalg. Dette udvalg er et udvalg som omhandlet i forordning (EU) nr. 182/2011.
2. Når der henvises til dette stykke, finder artikel 5 i forordning (EU) nr. 182/2011 anvendelse.
3. Når udvalgets udtalelse indhentes efter en skriftlig procedure, afsluttes proceduren uden noget resultat, hvis formanden for udvalget træffer beslutning herom, eller hvis et medlem af udvalget anmoder herom inden for tidsfristen for afgivelse af udtalelsen.

Kapitel IX

Afsluttende bestemmelser

Artikel 40

Evaluering

Senest den ... [57 måneder efter datoen for dette direktivs ikrafttræden] og derefter hver 36. måned evaluerer Kommissionen, hvorledes dette direktiv fungerer og forelægger en rapport for Europa-Parlamentet og Rådet. Rapporten skal navnlig vurdere relevansen af størrelsen af de berørte enheder og sektorerne, delsektorerne og typerne af enheder omhandlet i bilag I og II for, hvordan økonomien og samfundet fungerer i relation til cybersikkerhed. I det øjemed og med henblik på yderligere at fremme det strategiske og operationelle samarbejde tager Kommissionen hensyn til samarbejdsgruppens og CSIRT-netværkets rapporter om de erfaringer, der er gjort på strategisk og operationelt plan. Rapporten ledsages om nødvendigt af et lovgivningsforslag.

Artikel 41
Gennemførelse

1. Medlemsstaterne vedtager og offentliggør senest den ... [21 måneder efter datoen for dette direktivs ikrafttræden] de love og bestemmelser, der er nødvendige for at efterkomme dette direktiv. De underretter straks Kommissionen herom.

De anvender disse love og bestemmelser fra den ... [én dag efter den dato, der er nævnt i første afsnit].

2. De i stk. 1 omhandlede love og bestemmelser skal ved vedtagelsen indeholde en henvisning til dette direktiv eller skal ved offentliggørelsen ledsages af en sådan henvisning. Medlemsstaterne fastsætter de nærmere regler for henvisningen.

Artikel 42
Ændringer af forordning (EU) nr. 910/2014

I forordning (EU) nr. 910/2014 udgår artikel 19 med virkning fra den ... [den dato, der er fastsat i dette direktivs artikel 41, stk. 1, andet afsnit].

Artikel 43

Ændring af direktiv (EU) 2018/1972

I direktiv(EU) 2018/1972 udgår artikel 40 og 41 med virkning fra den ... [den dato, der er fastsat i dette direktivs artikel 41, stk. 1, andet afsnit].

Artikel 44

Ophævelse

Direktiv (EU) 2016/1148 ophæves med virkning fra den ... [den dato, der er fastsat i dette direktivs artikel 41, stk. 1, andet afsnit].

Henvisninger til det ophævede direktiv gælder som henvisninger til nærværende direktiv og læses efter sammenligningstabellen i bilag III.

Artikel 45

Ikrafttræden

Dette direktiv træder i kraft på tyvendedagen efter offentliggørelsen i *Den Europæiske Unions Tidende*.

Artikel 46

Adressater

Dette direktiv er rettet til medlemsstaterne.

Udfærdiget i Strasbourg, den ...

På Europa-Parlamentets vegne

Formand

På Rådets vegne

Formand

BILAG I

SEKTORER AF SÆRLIGT KRITISK BETYDNING

Sektor	Delsektor	Type enhed
1. Energi	a) Elektricitet	— Elektricitetsvirksomheder som defineret i artikel 2, nr. 57), i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2019/944 ¹ , der varetager "levering" som defineret i nævnte direktivs artikel 2, nr. 12)
		— Distributionssystemoperatører som defineret i artikel 2, nr. 29), i direktiv (EU) 2019/944
		— Transmissionssystemoperatører som defineret i artikel 2, nr. 35), i direktiv (EU) 2019/944
		— Producenter som defineret i artikel 2, nr. 38), i direktiv (EU) 2019/944
		— Udpegede elektricitetsmarkedsoperatører som defineret i artikel 2, nr. 8), i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2019/943 ²

¹ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2019/944 af 5. juni 2019 om fælles regler for det indre marked for elektricitet og om ændring af direktiv 2012/27/EU (EUT L 158 af 14.6.2019, s. 125).

² Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2019/943 af 5. juni 2019 om det indre marked for elektricitet (EUT L 158 af 14.6.2019, s. 54).

Sektor	Delsektor	Type enhed
		— Markedsdeltagere som defineret i artikel 2, nr. 25), i forordning (EU) 2019/943, der leverer tjenester, der vedrører aggregering, fleksibelt elforbrug eller energilagring som defineret i artikel 2, nr. 18), 20) og 59), i direktiv (EU) 2019/944
		— Operatører af ladestationer, der er ansvarlige for forvaltningen og driften af en ladestation, som leverer en ladetjeneste til slutbrugere, herunder i en mobilitetstjenesteudbyders navn og på dennes vegne
	b) Fjernvarme og fjernkøling	— Operatører af fjernvarme eller fjernkøling som defineret i artikel 2, nr. 19), i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2018/2001 ¹
	c) Olie	— Olierørledningsoperatører
		— Operatører af olieproduktionsanlæg, -raffinaderier og -behandlingsanlæg, olielagre og olietransmission
		— Centrale lagerenheder som defineret i artikel 2, litra f), i Rådets direktiv 2009/119/EF ²

¹ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2018/2001 af 11. december 2018 om fremme af anvendelsen af energi fra vedvarende energikilder (EUT L 328 af 21.12.2018, s. 82).

² Rådets direktiv 2009/119/EF af 14. september 2009 om forpligtelse for medlemsstaterne til at holde minimumslagre af råolie og/eller olieprodukter (EUT L 265 af 9.10.2009, s. 9).

Sektor	Delsektor	Type enhed
	d) Gas	— Forsyningsvirksomheder som defineret i artikel 2, nr. 8), i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/73/EF ¹
		— Distributionssystemoperatører som defineret i artikel 2, nr. 6), i direktiv 2009/73/EF
		— Transmissionssystemoperatører som defineret i artikel 2, nr. 4), i direktiv 2009/73/EF
		— Lagersystemoperatører som defineret i artikel 2, nr. 10), i direktiv 2009/73/EF
		— LNG-systemoperatører som defineret i artikel 2, nr. 12), i direktiv 2009/73/EF
		— Naturgasvirksomheder som defineret i artikel 2, nr. 1), i direktiv 2009/73/EF
		— Operatører af naturgasraffinaderier og -behandlingsanlæg
	e) Brint	— Operatører inden for brintproduktion, -lagring og -transmission

¹ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/73/EF af 13. juli 2009 om fælles regler for det indre marked for naturgas og om ophævelse af direktiv 2003/55/EF (EUT L 211 af 14.8.2009, s. 94).

Sektor	Delsektor	Type enhed
2. Transport	a) Luft	— Luftfartsselskaber som defineret i artikel 3, nr. 4), i forordning (EF) nr. 300/2008, der anvendes til kommercielle formål
		— Lufthavnsdriftsorganer som defineret i artikel 2, nr. 2), i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/12/EF ¹ , lufthavne som defineret i nævnte direktivs artikel 2, nr. 1), herunder de hovedlufthavne, der er anført i afsnit 2 i bilag II til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1315/2013 ² ; og enheder med tilknyttede anlæg i lufthavne
		— Trafikledelses- og kontroloperatører, der udøver flyvekontrolltjenester som defineret i artikel 2, nr. 1), i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 549/2004 ³

¹ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/12/EF af 11. marts 2009 om lufthavnsafgifter (EUT L 70 af 14.3.2009, s. 11).

² Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1315/2013 af 11. december 2013 om Unionens retningslinjer for udvikling af det transeuropæiske transportnet og om ophævelse af afgørelse nr. 661/2010/EU (EUT L 348 af 20.12.2013, s. 1).

³ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 549/2004 af 10. marts 2004 om rammerne for oprettelse af et fælles europæisk luftrum ("rammeforordningen") (EUT L 96 af 31.3.2004, s. 1).

Sektor	Delsektor	Type enhed
	b) Jernbane	— Infrastrukturforvaltere som defineret i artikel 3, nr. 2), i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2012/34/EU ¹
		— Jernbanevirksomheder som defineret i artikel 3, nr. 1), i direktiv 2012/34/EU, herunder operatører af servicefaciliteter som defineret i nævnte direktivs artikel 3, nr. 12)
	c) Vand	— Rederier, som udfører passager- og godstransport ad indre vandveje, i højsøfarvand eller kystnært farvand som defineret for søtransport i bilag I til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 725/2004 ² , bortset fra de enkelte fartøjer, som drives af disse rederier
		— Driftsorganer i havne som defineret i artikel 3, nr. 1), i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2005/65/EF ³ , herunder deres havnefaciliteter som defineret i artikel 2, nr. 11), i forordning (EF) nr. 725/2004; og enheder, der opererer anlæg og udstyr i havne
		— Operatører af skibstrafiktjenester som defineret i artikel 3, litra o), i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/59/EF ⁴

¹ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2012/34/EU af 21. november 2012 om oprettelse af et fælles europæisk jernbaneområde (EUT L 343 af 14.12.2012, s. 32).

² Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 725/2004 af 31. marts 2004 om bedre sikring af skibe og havnefaciliteter (EUT L 129 af 29.4.2004, s. 6).

³ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2005/65/EF af 26. oktober 2005 om bedre havnesikring (EUT L 310 af 25.11.2005, s. 28).

⁴ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/59/EF af 27. juni 2002 om oprettelse af et trafikovervågnings- og trafikinformationssystem for skibsfarten i Fællesskabet og om ophævelse af Rådets direktiv 93/75/EØF (EFT L 208 af 5.8.2002, s. 10).

Sektor	Delsektor	Type enhed
	d) Vejtransport	— Vejmyndigheder som defineret i artikel 2, nr. 12), i Kommissionens delegerede forordning (EU) 2015/962 ¹ , der er ansvarlige for trafikledelse, med undtagelse af offentlige enheder, for hvilke trafikledelse eller drift af intelligente transportsystemer er en ikkevæsentlig del af deres generelle aktivitet
		— Operatører af intelligente transportsystemer som defineret i artikel 4, nr. 1), i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2010/40/EU ²
3. Bank-virksomhed		Kreditinstitutter som defineret i artikel 4, nr. 1), i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 575/2013 ³
4. Finansielle markeds-infrastrukturer		— Operatører af markedspladser som defineret i artikel 4, nr. 24), i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/65/EU ⁴
		— Centrale modparter (CCP'er) som defineret i artikel 2, nr. 1), i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 648/2012 ⁵

¹ Kommissionens delegerede forordning (EU) 2015/962 af 18. december 2014 om supplerende regler til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2010/40/EU for så vidt angår tilrådighedsstillelse af EU-dækkende tidstro trafikinformationstjenester (EUT L 157 af 23.6.2015, s. 21).

² Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2010/40/EU af 7. juli 2010 om rammerne for indførelse af intelligente transportsystemer på vejtransportområdet og for grænsefladerne til andre transportformer (EUT L 207 af 6.8.2010, s. 1).

³ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 575/2013 af 26. juni 2013 om tilsynsmæssige krav til kreditinstitutter og om ændring af forordning (EU) nr. 648/2012 (EUT L 176 af 27.6.2013, s. 1).

⁴ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/65/EU af 15. maj 2014 om markeder for finansielle instrumenter og om ændring af direktiv 2002/92/EF og direktiv 2011/61/EU (EUT L 173 af 12.6.2014, s. 349).

⁵ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 648/2012 af 4. juli 2012 om OTC-derivater, centrale modparter og transaktionsregistre (EUT L 201 af 27.7.2012, s. 1).

Sektor	Delsektor	Type enhed
5. Sundhed		— Sundhedstjenesteydere som defineret i artikel 3, litra g), i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/24/EU ¹
		— EU-referencelaboratorier, der er omhandlet i artikel 15, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) .../... ²⁺
		— Enheder, der udfører forsknings- og udviklingsaktiviteter vedrørende lægemidler som defineret i artikel 1, nr. 2), i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/83/EF ³
		— Enheder, der fremstiller farmaceutiske råvarer og farmaceutiske præparater som omhandlet i hovedafdeling C, hovedgruppe 21, i NACE rev. 2
		— Enheder, som fremstiller medicinsk udstyr, som den anser for at være kritisk i en folkesundhedsmæssig krisesituation ("liste over kritisk medicinsk udstyr til folkesundhedsmæssige krisesituationer") i den i artikel 22 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2022/123 ⁴ anvendte betydning

¹ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/24/EU af 9. marts 2011 om patientrettigheder i forbindelse med grænseoverskridende sundhedsydelser (EUT L 88 af 4.4.2011, s. 45).

² Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) .../... af ... om alvorlige grænseoverskridende sundhedstrusler og om ophævelse af afgørelse nr. 1082/2013/EU (EUT L ... af ..., s. ...).

⁺ EUT: Indsæt venligst nummeret på den forordning, der er indeholdt i dokument PE-CONS 40/22 (2020/0322(COD)), i teksten og indsæt nummeret, datoen og EUT-referencen på nævnte forordning i fodnoten.

³ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/83/EF af 6. november 2001 om oprettelse af en fællesskabskodeks for humanmedicinske lægemidler (EFT L 311 af 28.11.2001, s. 67).

⁴ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2022/123 af 25. januar 2022 om styrkelse af Det Europæiske Lægemiddelagenturs rolle i forbindelse med kriseberedskab og krisestyring med hensyn til lægemidler og medicinsk udstyr (EUT L 20 af 31.1.2022, s. 1).

Sektor	Delsektor	Type enhed
6. Drikkevand		Leverandører og distributører af drikkevand som defineret i artikel 2, nr. 1), litra a), i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2020/2184 ¹ bortset fra distributører, for hvilke distribution af drikkevand er en ikkevæsentlig del af deres generelle aktivitet med distribution af andre råvarer og varer
7. Spildevand		Virksomheder, der indsamler, bortskaffer eller behandler byspildevand, husspildevand eller industrispildevand som defineret i artikel 2, nr. 1), 2) og 3), i Rådets direktiv 91/271/EØF ² , bortset fra virksomheder, for hvilke indsamling, bortskaffelse eller behandling af byspildevand, husspildevand eller industrispildevand er en ikkevæsentlig del af deres generelle aktivitet

¹ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2020/2184 af 16. december 2020 om kvaliteten af drikkevand (EUT L 435 af 23.12.2020, s. 1).

² Rådets direktiv 91/271/EØF af 21. maj 1991 om rensning af byspildevand (EFT L 135 af 30.5.1991, s. 40).

Sektor	Delsektor	Type enhed
8. Digital infrastruktur		— Udbydere af internetudvekslingspunkter
		— DNS-tjenesteudbydere, bortset fra operatører af rodnavnservere
		— Topdomænenavneadministratorer
		— Udbydere af cloudcomputingtjenester
		— Udbydere af datacentertjenester
		— Udbydere af indholdsleveringsnetværk
		— Tillidstjenesteudbydere
		— Udbydere af offentlige elektroniske kommunikationsnet
		— Udbydere af offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester
9. Forvaltning af IKT-tjenester (business-to-business)		— Udbydere af administrerede tjenester
		— Udbydere af administrerede sikkerhedstjenester

Sektor	Delsektor	Type enhed
10. Offentlig forvaltning		— Offentlige forvaltningsenheder under den centrale forvaltning som defineret af en medlemsstat i overensstemmelse med national ret
		— Offentlige forvaltningsenheder på regionalt plan som defineret af en medlemsstat i overensstemmelse med national ret
11. Rummet		Operatører af jordbaseret infrastruktur, der ejes, forvaltes og drives af medlemsstater eller private parter, og som understøtter levering af rumbaserede tjenester, undtagen udbydere af offentlige elektroniske kommunikationsnet

BILAG II

ANDRE KRITISKE SEKTORER

Sektor	Delsektor	Type enhed
1. Post- og kurertjenester		Postbefordrende virksomheder som defineret i artikel 2, nr. 1a), i direktiv 97/67/EF, herunder udbydere af kurertjenester
2. Affaldshåndtering		Virksomheder, der varetager affaldshåndtering som defineret i artikel 3, nr. 9), i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/98/EF ¹ , bortset fra virksomheder, for hvilke affaldshåndtering ikke er deres vigtigste økonomiske aktivitet
3. Fremstilling, produktion og distribution af kemikalier		Virksomheder, der beskæftiger sig med fremstilling af stoffer og distribution af stoffer eller blandinger som omhandlet i artikel 3, nr. 9) og 14), i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1907/2006 ² og virksomheder, der beskæftiger sig med produktion af artikler som defineret i artikel 3, nr. 3), i nævnte forordning ud af stoffer eller blandinger

¹ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/98/EF af 19. november 2008 om affald og om ophævelse af visse direktiver (EUT L 312 af 22.11.2008, s. 3).

² Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1907/2006 af 18. december 2006 om registrering, vurdering og godkendelse af samt begrænsninger for kemikalier (REACH), om oprettelse af et europæisk kemikalieagentur og om ændring af direktiv 1999/45/EF og ophævelse af Rådets forordning (EØF) nr. 793/93 og Kommissionens forordning (EF) nr. 1488/94 samt Rådets direktiv 76/769/EØF og Kommissionens direktiv 91/155/EØF, 93/67/EØF, 93/105/EF og 2000/21/EF (EUT L 396 af 30.12.2006, s. 1).

Sektor	Delsektor	Type enhed
4. Produktion, tilvirkning og distribution af fødevarer		Fødevarevirksomheder som defineret i artikel 3, nr. 2), i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 178/2002 ¹ , der beskæftiger sig med engrosdistribution og industriel produktion og tilvirkning
5. Fremstilling	a) Fremstilling af medicinsk udstyr og medicinsk udstyr til in vitro-diagnostik	Enheder, der fremstiller medicinsk udstyr som defineret i artikel 2, nr. 1), i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2017/745 ² , og enheder, der fremstiller medicinsk udstyr til in vitro-diagnostik som defineret i artikel 2, nr. 2), i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2017/746 ³ , med undtagelse af enheder, der fremstiller medicinsk udstyr omhandlet i dette direktivs bilag 1, punkt 5, femte led
	b) Fremstilling af computere og elektroniske og optiske produkter	Virksomheder, der udøver en af de økonomiske aktiviteter, der er omhandlet i hovedafdeling C, hovedgruppe 26, i NACE rev. 2

¹ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 178/2002 af 28. januar 2002 om generelle principper og krav i fødevarelovgivningen, om oprettelse af Den Europæiske Fødevarsikkerhedsautoritet og om procedurer vedrørende fødevarsikkerhed (EFT L 31 af 1.2.2002, s. 1).

² Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2017/745 af 5. april 2017 om medicinsk udstyr, om ændring af direktiv 2001/83/EF, forordning (EF) nr. 178/2002 og forordning (EF) nr. 1223/2009 og om ophævelse af Rådets direktiv 90/385/EØF og 93/42/EØF (EUT L 117 af 5.5.2017, s. 1).

³ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2017/746 af 5. april 2017 om medicinsk udstyr til in vitro-diagnostik og om ophævelse af direktiv 98/79/EF og Kommissionens afgørelse 2010/227/EU (EUT L 117 af 5.5.2017, s. 176).

Sektor	Delsektor	Type enhed
	c) Fremstilling af elektrisk udstyr	Virksomheder, der udøver en af de økonomiske aktiviteter, der er omhandlet i hovedafdeling C, hovedgruppe 27, i NACE rev. 2
	d) Fremstilling af maskiner og udstyr i.a.n.	Virksomheder, der udøver en af de økonomiske aktiviteter, der er omhandlet i hovedafdeling C, hovedgruppe 28, i NACE rev. 2
	e) Fremstilling af motorkøretøjer, påhængsvogne og sættevogne	Virksomheder, der udøver en af de økonomiske aktiviteter, der er omhandlet i hovedafdeling C, hovedgruppe 29, i NACE rev. 2
	f) Fremstilling af andre transportmidler	Virksomheder, der udøver en af de økonomiske aktiviteter, der er omhandlet i hovedafdeling C, hovedgruppe 30, i NACE rev. 2
6. Digitale udbydere		– Udbydere af onlinemarkedspladser
		– Udbydere af onlinesøgemaskiner
		– Udbydere af platforme for sociale netværkstjenester
7. Forskning		Forskningsorganisationer

BILAG III

SAMMENLIGNINGSTABEL

Direktiv (EU) 2016/1148	Nærværende direktiv
Artikel 1, stk. 1	Artikel 1, stk. 1
Artikel 1, stk. 2	Artikel 1, stk. 2
Artikel 1, stk. 3	–
Artikel 1, stk. 4	Artikel 2, stk. 12
Artikel 1, stk. 5	Artikel 2, stk. 13
Artikel 1, stk. 6	Artikel 2, stk. 6 og 11
Artikel 1, stk. 7	Artikel 4
Artikel 2	Artikel 2, stk. 14
Artikel 3	Artikel 5
Artikel 4	Artikel 6
Artikel 5	–
Artikel 6	–
Artikel 7, stk. 1	Artikel 7, stk. 1 og 2
Artikel 7, stk. 2	Artikel 7, stk. 4
Artikel 7, stk. 3	Artikel 7, stk. 3
Artikel 8, stk. 1-5	Artikel 8, stk. 1-5
Artikel 8, stk. 6	Artikel 13, stk. 4
Artikel 8, stk. 7	Artikel 8, stk. 6
Artikel 9, stk. 1, 2 og 3	Artikel 10, stk. 1, 2 og 3

Direktiv (EU) 2016/1148	Nærværende direktiv
Artikel 9, stk. 4	Artikel 10, stk. 9
Artikel 9, stk. 5	Artikel 10, stk. 10
Artikel 10, stk. 1, stk. 2 og stk. 3, første afsnit	Artikel 13, stk. 1, 2 og 3
Artikel 10, stk. 3, andet afsnit	Artikel 23, stk. 9
Artikel 11, stk. 1	Artikel 14, stk. 1 og 2
Artikel 11, stk. 2	Artikel 14, stk. 3
Artikel 11, stk. 3	Artikel 14, stk. 4, første afsnit, litra a)-q) og litra s), og stk. 7
Artikel 11, stk. 4	Artikel 14, stk. 4, første afsnit, litra r), og andet afsnit
Artikel 11, stk. 5	Artikel 14, stk. 8
Artikel 12, stk. 1-5	Artikel 15, stk. 1-5
Artikel 13	Artikel 17
Artikel 14, stk. 1 og 2	Artikel 21, stk. 1-4
Artikel 14, stk. 3	Artikel 23, stk. 1
Artikel 14, stk. 4	Artikel 23, stk. 3
Artikel 14, stk. 5	Artikel 23, stk. 5, 6 og 8
Artikel 14, stk. 6	Artikel 23, stk. 7
Artikel 14, stk. 7	Artikel 23, stk. 11
Artikel 15, stk. 1	Artikel 31, stk. 1
Artikel 15, stk. 2, første afsnit, litra a)	Artikel 32, stk. 2, litra e)
Artikel 15, stk. 2, første afsnit, litra b)	Artikel 32, stk. 2, litra g)
Artikel 15, stk. 2, andet afsnit	Artikel 32, stk. 3
Artikel 15, stk. 3	Artikel 32, stk. 4, litra b)

Direktiv (EU) 2016/1148	Nærværende direktiv
Artikel 15, stk. 4	Artikel 31, stk. 3
Artikel 16, stk. 1 og 2	Artikel 21, stk. 1-4
Artikel 16, stk. 3	Artikel 23, stk. 1
Artikel 16, stk. 4	Artikel 23, stk. 3
Artikel 16, stk. 5	–
Artikel 16, stk. 6	Artikel 23, stk. 6
Artikel 16, stk. 7	Artikel 23, stk. 7
Artikel 16, stk. 8 og 9	Artikel 21, stk. 5, og artikel 23, stk. 11
Artikel 16, stk. 10	–
Artikel 16, stk. 11	Artikel 2, stk. 1, 2 og 3
Artikel 17, stk. 1	Artikel 33, stk. 1
Artikel 17, stk. 2, litra a)	Artikel 32, stk. 2, litra e)
Artikel 17, stk. 2, litra b)	Artikel 32, stk. 4, litra b)
Artikel 17, stk. 3	Artikel 37, stk. 1, litra a) og b)
Artikel 18, stk. 1	Artikel 26, stk. 1, litra b), og stk. 2
Artikel 18, stk. 2	Artikel 26, stk. 3
Artikel 18, stk. 3	Artikel 26, stk. 4
Artikel 19	Artikel 25
Artikel 20	Artikel 30
Artikel 21	Artikel 36
Artikel 22	Artikel 39
Artikel 23	Artikel 40
Artikel 24	–

Direktiv (EU) 2016/1148	Nærværende direktiv
Artikel 25	Artikel 41
Artikel 26	Artikel 45
Artikel 27	Artikel 46
Bilag I, punkt 1	Artikel 11, stk. 1
Bilag I, punkt 2, litra a), nr. i)-iv)	Artikel 11, stk. 2, litra a)-d)
Bilag I, punkt 2, litra a), nr. v)	Artikel 11, stk. 2, litra f)
Bilag I, punkt 2, litra b)	Artikel 11, stk. 4
Bilag I, punkt 2, litra c), nr. i) og ii)	Artikel 11, stk. 5, litra a)
Bilag II	Bilag I
Bilag III, punkt 1 og 2	Bilag II, punkt 6
Bilag III, punkt 3	Bilag I, punkt 8